

ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY

pro správní obvod ORP

CHOMUTOV

DOPLŇUJÍCÍ PRŮZKUMY A ROZBORY

Červen 2026

0.1 Obsah dokumentu

0.1	Obsah dokumentu	3
1	Charakter řešeného území	6
1.1	Přírodní charakteristika	6
1.1.1	Klimatická charakteristika	6
1.1.2	Biogeografické členění	7
1.1.3	Vegetační stupně	9
1.1.4	Geologická stavba území	11
1.1.5	Reliéf a geomorfologické členění	13
1.1.6	Pedologická charakteristika	18
1.1.7	Hydrologické poměry	19
1.2	Kulturně historická charakteristika	22
1.2.1	Kulturně historický vývoj krajiny	22
1.3	Charakteristika obrazu krajiny (prostorová analýza)	24
1.4	Využití krajiny	32
1.4.1	Dopravní infrastruktura	33
1.4.2	Technická infrastruktura	34
1.4.3	Těžba, průmysl, výroba	36
1.4.4	Zemědělství a lesnictví	37
1.4.5	Rekreace	40
1.5	Širší územní souvislosti	49
2	Hodnoty krajiny	58
2.1	Přírodní hodnoty	58
2.1.1	Zvláště chráněná území	58
2.1.2	Vodní zdroje	60
2.2	Další přírodní hodnoty	61
2.2.1	Hodnotná zeleň (návrh na doplnění do ÚAP)	61
2.3	Kulturně historické hodnoty	61
2.4	Estetické hodnoty	61
2.5	Civilizační hodnoty	64
3	Požadavky na využití území	66
3.1	Politika územního rozvoje České republiky (PÚR ČR)	66
3.2	Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje (ZÚR ÚK)	67

3.3	Územně analytické podklady ORP Chomutov (ÚAP).....	67
3.4	Územní plány obcí a jejich změny.....	68
3.5	Územní studie a regulační plány	69
3.6	Pozemkové úpravy	70
3.7	Plány povodí	72
3.7.1	Obecné a plošné požadavky pro území (Opatření typu B a C).....	72
3.7.2	Územní diferenciacce z hlediska plnění cílů Rámcové směrnice o vodách (RSV č. 2000/60/ES).....	73
3.7.3	Specifické územní limity (Konfrontace s PRVK a podmínky pro DČOV).....	74
3.7.4	Vliv odlehčovacích komor z jednotných kanalizací.....	74
3.7.5	Konkrétní typy opatření na podporu hydrologického režimu (Opatření typu A/B)	74
3.8	Studie odtokových poměrů.....	75
3.9	PHKR CHKO Krušné Hory	75
3.10	ÚSES, biodiverzita a ekologická stabilita	76
3.11	OZE, abiotické struktury, glamping, přístřešky a zemědělské stavby.....	77
3.12	Konkrétní záměry a připomínky ze zadání ÚSK.....	77
3.13	Typové požadavky podle krajinných situací	78
3.14	Požadavky podle hlavních tematických okruhů zadání.....	79
3.15	Využití pro pořizování ÚP a jejich změn.....	79
4	Širší krajinné souvislosti	81
5	Problémy krajiny.....	82
5.1	Problémy primární krajinné struktury	82
5.1.1	Narušení vodního režimu.....	82
5.1.2	Narušení v obhospodařování půdy ekologické stability a biodiverzity	83
5.1.3	Zvláště chráněná území.....	83
5.2	Další problémy primární krajinné struktury	84
5.3	Problémy kulturně historické	84
5.4	Problémy krajiny (krajinný ráz)	84
5.5	Civilizační hodnoty	87
6	Participace s klíčovými aktéry. obyvateli a uživateli území	88
7	Vyhodnocení analýzy.....	89
8	Vymezení tematických okruhů k řešení v návrhové části.....	90
9	Vymezení krajinných okrsků	92

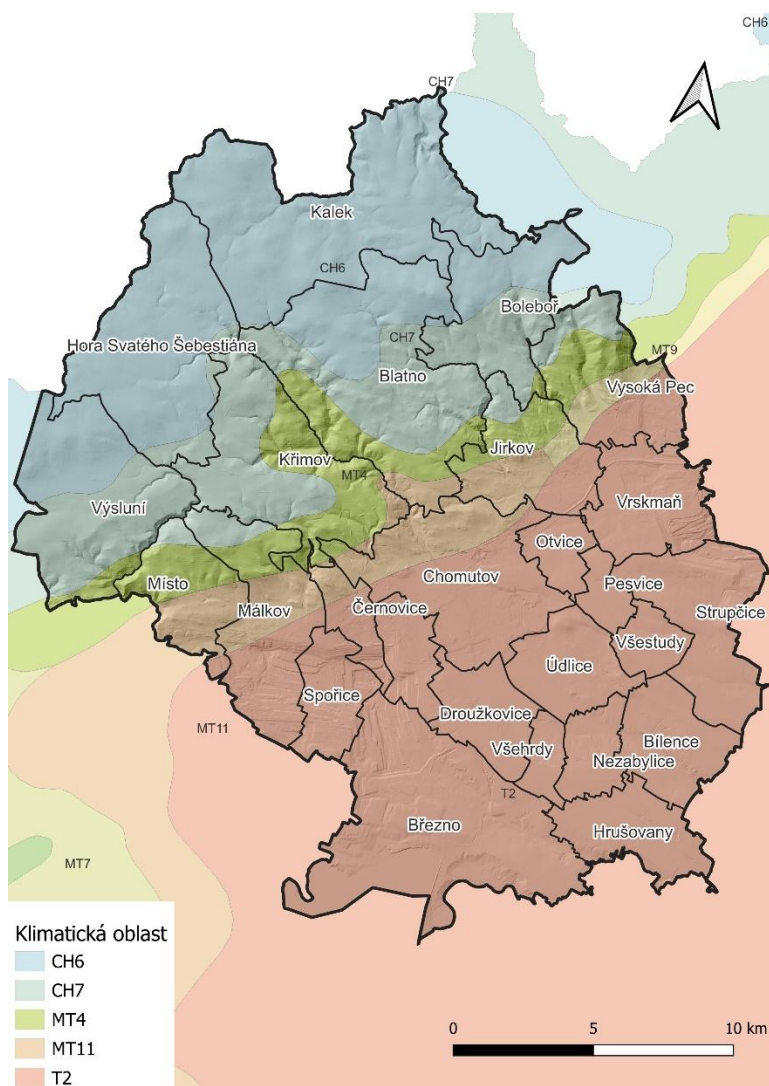
1 CHARAKTER ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

1.1 Přírodní charakteristika

1.1.1 Klimatická charakteristika

Přírodní poměry území ORP Chomutov jsou do značné míry utvářeny masivem Krušných hor, které příkře vystupují nad jižně položenou pánevní oblast. Řešené území se tak na relativně malé ploše vyznačuje výrazným klimatickým gradientem, jenž je podmíněn především nadmořskou výškou. Klima plynule přechází od teplého suchého podnebí (T2 podle Quittovy klasifikace) v jižních pánevních polohách, přes mírně teplé a sušší úpatí Krušných hor (MT 11, MT 4), až po chladné a vlhké oblasti (CH6) na vyzdvížených severních náhorních plošinách.

Výrazný srážkový stín Krušných hor se projevuje srážkovým deficitem v celé podkrušnohorské oblasti. V jižních pánevních polohách se tak roční úhrny srážek pohybují pouze kolem 450–550 mm. Se stoupající nadmořskou výškou pak srážek přibývá a ve vrcholových partiích Krušných hor dosahují roční úhrny až 900–1000 mm.

Obrázek 1: Klimatické regiony ORP Chomutov podle Quitta (Zdroj dat: AOPK ČR)

1.1.1.1 Charakteristika klimatických oblastí dle Quittovi klasifikace (1971)

Teplá oblast T2:

Jaro je poměrně krátké, teplé až mírně teplé, léto je teplé dlouhé a suché, podzim je poměrně krátký, teplý až mírně teplý, zima je krátká, suchá až velmi suchá.

Mírně teplá oblast MT11:

Jaro je mírně teplé a krátké, léto je dlouhé, teplé a suché, podzim je mírně teplý a krátký, zima je mírně teplá, velmi suchá a krátká s krátkým trváním sněhové pokrývky.

Mírně teplá oblast MT4:

Jaro je mírné a krátké, léto je mírné, krátké, suché až mírně suché, podzim je mírný a krátký, zima je mírně teplá a suchá.

Chladná oblast CH7:

Jaro je dlouhé a mírně chladné, léto je velmi krátké až krátké, mírně chladné a vlhké, podzim je dlouhý a mírný, zima je dlouhá, mírně vlhká s dlouhým trváním sněhové pokrývky.

Chladná oblast CH6:

Jaro je dlouhé a chladné, léto je krátké až velmi krátké, mírně chladné, vlhké až velmi vlhké, podzim je dlouhý a mírně chladný, zima je velmi dlouhá, mírně chladná a vlhká.

Klimatická oblast	Prům. lednová teplota [°C]	Prům. červencová teplota [°C]	Prům. dubnová teplota [°C]	Prům. říjnová teplota [°C]	Suma srážek ve vegetačním období [mm]	Suma srážek v zimním období [mm]	Suma srážek celkem [mm]
T2	-2 až -3	18-19	8-9	7-9	350-400	200-300	550-700
MT11	-2 až -3	17-18	7-8	7-8	350-400	200-250	550-650
MT4	-2 až -3	16-17	6-7	6-7	350-400	250-300	600-700
CH7	-3 až -4	15-16	4-6	6-7	500-600	350-400	850-1000
CH6	-4 až -5	14-15	2-4	5-6	600-700	400-500	1000-1200

Tabulka 1: Vybrané klimatické charakteristiky dle Quitta (1971)

1.1.2 Biogeografické členění

Biogeografické členění ORP Chomutov přebírá dělení podle Biogeografického členění České republiky (Culek a kol., 2005). Celé řešené území náleží k hercynské podprovincii, která je v území ORP Chomutov dále tvořena třemi bioregiony. Téměř celá plocha je rozdělena rovnoměrně mezi bioregion Krušnohorský na severu a Mostecký na jihu, pouze JZ cíp území v oblasti v. n. Nechranice zasahuje také do Doupovského bioregionu.

Mostecký bioregion

Bioregion tvoří výraznou pánevní sníženinu v severozápadních Čechách, která klimaticky náleží k nejteplejším a nejsušším oblastem České republiky. Současný stav bioregionu je charakterizován rozsáhlou antropogenní přestavbou reliéfu.

Geologický podklad tvoří typicky plošiny neogenních sedimentů, na kterých se vyskytují hlavně černozemě, ale významný podíl mají i fluvizemě a antropogenní kultizemě na výsypkách a rekultivovaných dolech.

Následkem dlouhodobého vlivu osídlení typické teplomilné doubravy a lužní lesy v nivách vodních toků téměř úplně chybějí. Na jejich místě se nachází orná půda a v severní části jsou přítomny rozsáhlé antropogenní tvary související zejména s těžbou. Přesto se v bioregionu nachází cenná společenstva – zachovaly se zejména zbytky vzácné stepní vegetace se specifickou teplomilnou faunou a vznikají i nové přírodní hodnoty například na sukcesních stanovištích bývalých lomů.

Krušnohorský bioregion

Krušnohorský bioregion se vyznačuje členitým reliéfem vyzdvižených náhorních plošin podél severozápadní hranice Čech se Svobodným státem Sasko. Specifickým a výrazným prvkem reliéfu je strmý okrajový zlomový svah, který klesá k jihovýchodu s převýšením až 700 metrů. Z klimatického hlediska jde o chladnou a vlhkou oblast.

Geologický podklad tvoří krystalinikum, především ruly a žuly. Na náhorních plošinách se na tomto podloží vyvinuly převážně kambizemní podzoly a rozsáhlé organozemě vrchovištních rašelin, zatímco okrajovým svahům dominují dystrické kambizemě.

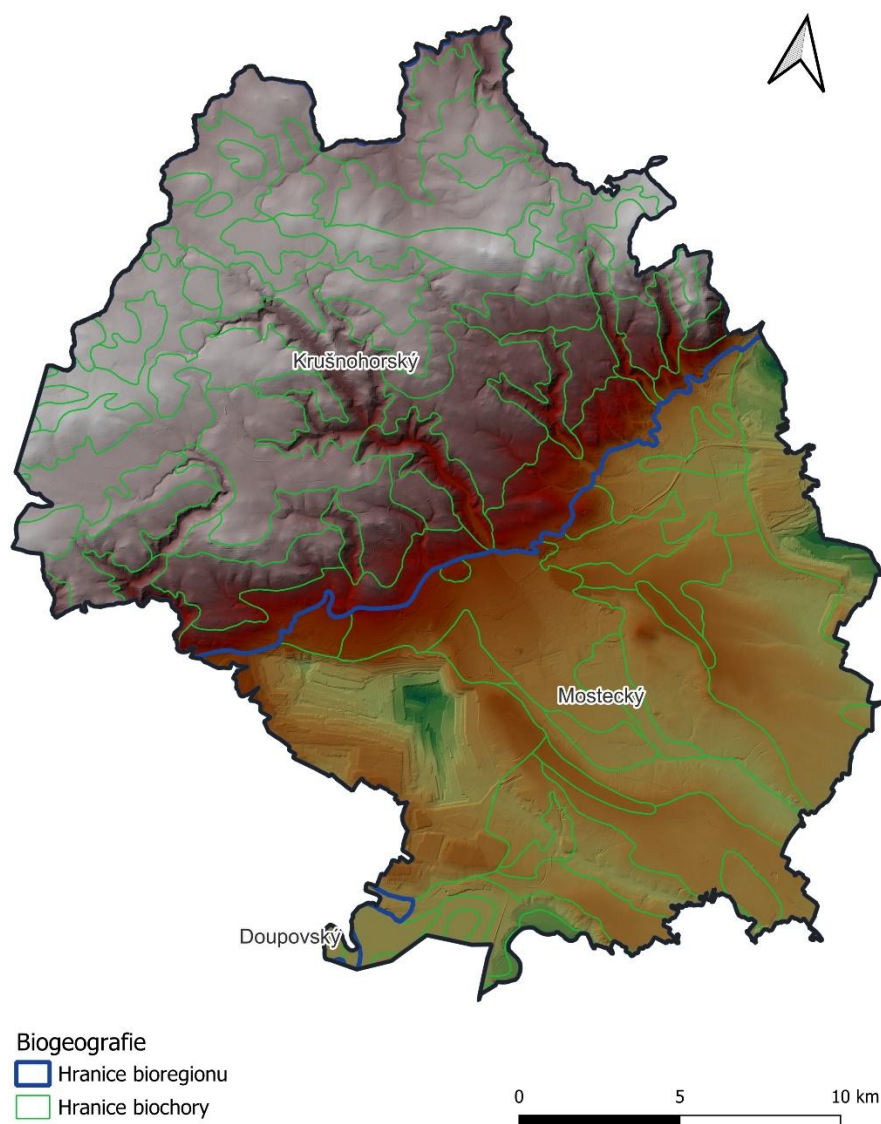
V důsledku dlouhodobého lesnického hospodaření pokrývají region v současnosti převážně lesy s vysokým podílem smrkových monokultur, historicky zatížených imisními vlivy. Přirozenou vegetaci by zde přítom tvořily především rozsáhlé bučiny, v nejvyšších polohách pak smrčiny. K nejcennějším a nejtypičtějším biotopům oblasti patří rašelinná vrchoviště a četná prameniště, přičemž na svazích se do dnešních dnů dochovaly rovněž cenné zbytky původních bučin.

Doupovský bioregion

Bioregion tvoří sopečné pohoří v severní části západních Čech, **ovšem do řešeného území zasahuje pouze zcela zanedbatelná přechodová nížinná oblast**. Klimaticky je území částečně ovlivněno srážkovým stínem Krušných hor, jehož vliv je ale ve vyšších partiích negován nadmořskou výškou. Současný stav bioregionu je silně určen dlouhodobou existencí vojenského výcvikového prostoru, díky čemuž zde zůstala zachována unikátní, relativně přírodní krajina s rozsáhlými travnato-křovinnými porosty.

Geologický podklad tvoří rozsáhlý třetihorní vulkanický komplex, ve kterém převládají čediče, bazalty a tufy. Na těchto na živiny bohatých horninách se plošně vyvinuly úrodné eutrofní kambizemě a na exponovaných okrajích rankery, tyto půdy jsou však na strmějších svazích silně náchylné k vodní erozi.

Potenciální vegetaci přechází od teplomilných doubrav a dubohabřin v nejnižších polohách a údolích až po květnaté bučiny a suťové lesy ve vyšších partiích. V současnosti zde sice najdeme i smrkové kultury, velký podíl však tvoří přirozené smíšené lesy, bučiny a bezlesí. Území je mimořádně cenné vysokou biodiverzitou, zachovaly se zde významné stepní trávníky, skalní stanoviště i cenná teplomilná fauna.

Obrázek 2: Biogeografické členění ORP Chomutov podle Culek a kol., 2005 (Zdroj dat: AOPK ČR)

1.1.3 Vegetační stupně

Vegetační stupně na území ORP Chomutov jsou vymezeny dle lesních vegetačních stupňů podle (Zlatník, 1976), který člení krajinu na základě potenciálního stavu geobiocenóz. V řešeném území nalzáme pět vegetačních stupňů od teplého bukodubového stupně na jihu až po chladný smrkjedlobukový stupeň v oblasti krušnohorských vrcholů na severu.

Bukodubový vegetační stupeň

Zabírá významné plochy v oblasti jižního Mosteckého bioregionu. V přirozených lesích je hlavní dřevinou dub zimní, ke kterému se jako příměs přidává buk lesní. Krajina je dnes v pánevní oblasti silně zemědělsky obhospodařována, nebo zcela přeměněna těžební činností. V území se vyskytují pouze vzácně roztroušené pozůstatky lesní vegetace, často v hůře přístupném terénu.

Dubobukový vegetační stupeň

Tento vegetační stupeň doplňuje bukodubový stupeň v Mosteckém bioregionu, zejména na svazích v okolí řeky Chomutovky. Dále tvoří přechodovou oblast Mosteckého a Krušnohorského bioregionu na úpatí Krušných hor. V tomto stupni teplomilné druhy postupně vyznívají a dominantní dřevinou se stává buk lesní se stále významným zastoupením dubu zimního. V současnosti je území silně urbanizováno nebo zemědělsky využíváno. Významnější lesní plochy se vyskytují pouze na svazích Krušných hor.

Bukový vegetační stupeň

Tvoří pás na úbočí Krušných hor přibližně v rozmezí 400-700 m n.m. V přirozeném druhovém zastoupení již teplomilné druhy zcela chybí, a naopak se objevuje řada podhorských druhů, hlavní dřevinou je buk lesní. Dnes krušnohorské svahy pokrývá členitá mozaika lesní vegetace a druhotného bezlesí.

Jedlobukový a smrkojedlobukový vegetační stupeň

Dominují ve vrcholových partiích Krušných hor, kde již převažuje výrazně horské klima. V těchto stupních pozvolně ustupují druhy středoevropského listnatého lesa jako buk lesní a se stoupající nadmořskou výškou přirozeně přibývá horských druhů jako jedle bělokorá nebo smrk ztepilý. Toto území je dnes pokryto rozsáhlými lesními plochami historicky často přeměněnými na smrkové monokultury s bezlesím hlavně v okolí sídel.

Obrázek 3: Lesní vegetační stupně podle biochor dle Zlatníka (Zdroj dat: AOPK ČR)

1.1.4 Geologická stavba území

Základní geologické členění řešeného území je předurčeno výraznou tektonickou linií – Krušnohorským zlomem. Tento zlom od sebe ostře odděluje dvě zcela odlišné geologické a geomorfologické jednotky: krystalinikum Krušných hor na severozápadě a sedimentární výplň Mostecké pánve na jihovýchodě.

Krušné hory

Oblast je tvořena starými metamorfovanými horninami. Dominantní plošné zastoupení zde mají různé typy rul, z nichž převažují pararuly a ortoruly.

Mostecká pánev

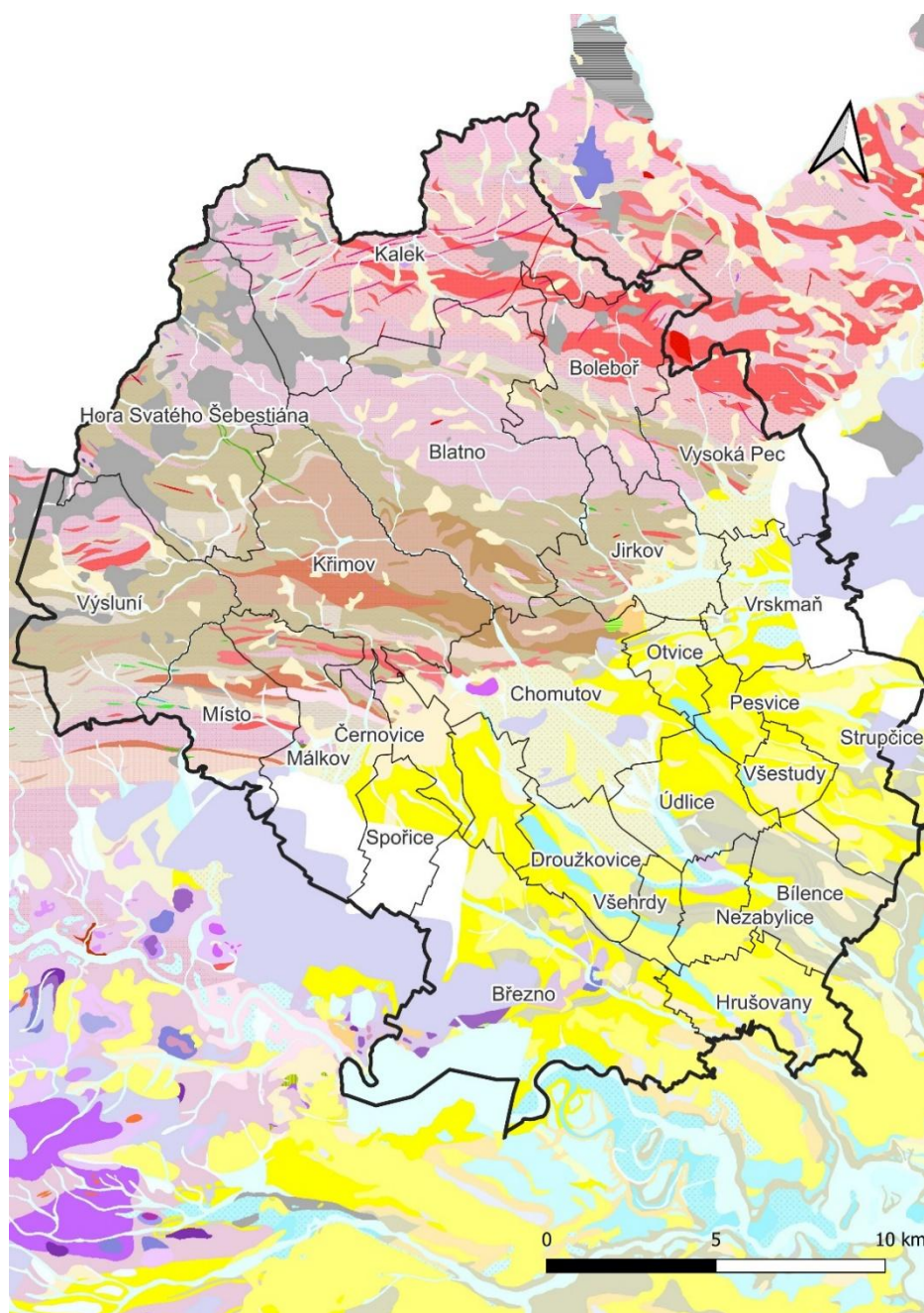
Oblast představuje tektonickou sníženinu (součást širšího podkrušnohorského prolomu), která byla v období třetihor zaplněna mocnými vrstvami sladkovodních sedimentů. Třetihorní výplň je tvořena především písky, štěrky a jíly. Zásadní a hospodářsky nejvýznamnější součástí tohoto geologického celku jsou uhelné jíly a sloje hnědého uhlí. Na jihozápadním okraji území a lokálně v pánevní oblasti tuto sedimentární výplň doplňují výskyty třetihorních vulkanitů.

Čtvrtohorní (kvartérní) pokryv

Na většině území pánve a v údolích vodních toků jsou starší geologické vrstvy překryty mladšími čtvrtohorními uloženinami. Plošně nejvýznamnější jsou eolické (naváté) sedimenty – spraše a sprašové hlíny, které tvoří mateřský horninový podklad pro vývoj nejúrodnějších půd v jihovýchodní části území. Podél řeky Chomutovky a dalších toků se uplatňují fluviální říční sedimenty.

Antropogenní formy

Zcela specifickým, avšak pro ORP Chomutov plošně i strukturně velmi významným geologickým prvkem jsou antropogenní formy povrchu. Patří sem rozsáhlé prostory vnějších i vnitřních důlních výsypek, tvořené smíšenými a převrstvenými horninami z uhelných skrývek, a zbytkové lomové jámy.

Obrázek 4: Geologická mapa 1 : 50 000 pro ORP Chomutov (Zdroj dat: ČGS)

Kompletní legenda ke Geologické mapě 1 : 50 000 je k dispozici v mapové aplikaci České geologické služby (ČGS): <https://mapy.geology.cz/geo/>

1.1.5 Reliéf a geomorfologické členění

Geomorfologické členění zájmového území vychází z vymezení geomorfologických jednotek ČR (data ČÚZK, 1998). Celý region náleží do provincie Česká vysočina a do subprovincie Krušnohorská soustava. Ta se zde skládá ze dvou významně odlišných oblastí: Krušnohorské hornatiny na severozápadě a Podkrušnohorské oblasti na jihovýchodě. Rozhraní těchto oblastí tvoří příkré zlomové svahy Krušných hor, které podmiňují velmi výrazný kontrast v charakteru obou území.

Oblast Krušnohorské hornatiny je zastoupena celkem Krušné hory, konkrétně pak jeho centrální částí – podcelkem Loučenská hornatina. Z geomorfologického hlediska se vyznačuje charakterem kerné hornatiny se zachovalými zarovnanými náhorními plošinami, do kterých se hluboce zařezávají údolí horských toků. Zatímco směrem k jihovýchodu do pánve spadá terén strmým srázem, na severozápad (na území SRN) se plošiny pozvolna skloňují. Z nich pak jen ojediněle vystupují dílčí vrcholy, přičemž žádný v Loučenské hornatině nedosahuje nadmořské výšky 1000 m n. m.

Podkrušnohorská oblast, představující rozsáhlé pásmo tektonických sníženin a sopečných kopců, je zde reprezentována celkem Mostecká pánev. Ta se dále dělí na dva podcelky: Chomutovsko-teplickou pánev, která utváří charakteristický ráz krajiny v širším okolí Chomutova, a okrajově zasahující Žateckou pánev, jež na jih území zasahuje především širokým údolím řeky Ohře. Původní reliéf této pánevní oblasti tvořila plochá či jen mírně zvlňená sníženina rozčleněná mělkými údolími vodních toků. V současnosti je však značně přetvořen rozsáhlou povrchovou těžbou hnědého uhlí. Důlní prostory, výsypky a umělé vodní plochy tak na mnoha místech vytvořily zcela nový, antropogenně podmíněný reliéf, který původní geomorfologické rysy krajiny potlačil.

Geomorfologická stavba ORP Chomutov tak vytváří výrazný kontrast mezi horským a pánevním (významně antropogenně přetvořeným) reliéfem, který zásadně ovlivňuje charakter krajiny, vodní režim, půdní poměry i způsob využití území.

Provincie	Subprovincie	Oblast	Celky	Podcelky	Okrsky
Česká vysočina (I)	Krušnohorská soustava (III)	Krušnohorská hornatina (IIIA)	Krušné hory (IIIA-2)	Loučenská hornatina (IIIA-2B)	Přísečnická hornatina (IIIA-2B-a)
					Rudolická hornatina (IIIA-2B-b)
					Bolebořská vrchovina (IIIA-2B-g)
		Podkrušnohorská oblast (IIIB)	Mostecká pánev (IIIB-3)	Žatecká pánev (IIIB-3A)	Čeradická plošina (IIIB-3A-a)
					Libočanský úval (IIIB-3A-d)
					Blažimská plošina (IIIB-3A-e)
		Podkrušnohorská oblast (IIIB)	Mostecká pánev (IIIB-3)	Chomutovsko-teplická pánev (IIIB-3B)	Kláštecká kotlina (IIIB-3B-a)
					Březenská pánev (IIIB-3B-b)
					Údlická kotlina (IIIB-3B-c)
					Jirkovská pánev (IIIB-3B-d)
					Komoňanská kotlina (IIIB-3B-e)

Tabulka 2: Geomorfologické členění ORP Chomutov (Geomorfologické jednotky ČR 1998, ČÚZK)

Obrázek 5: Geomorfologické jednotky ČR pro ORP Chomutov (Zdroj dat: ČÚZK)

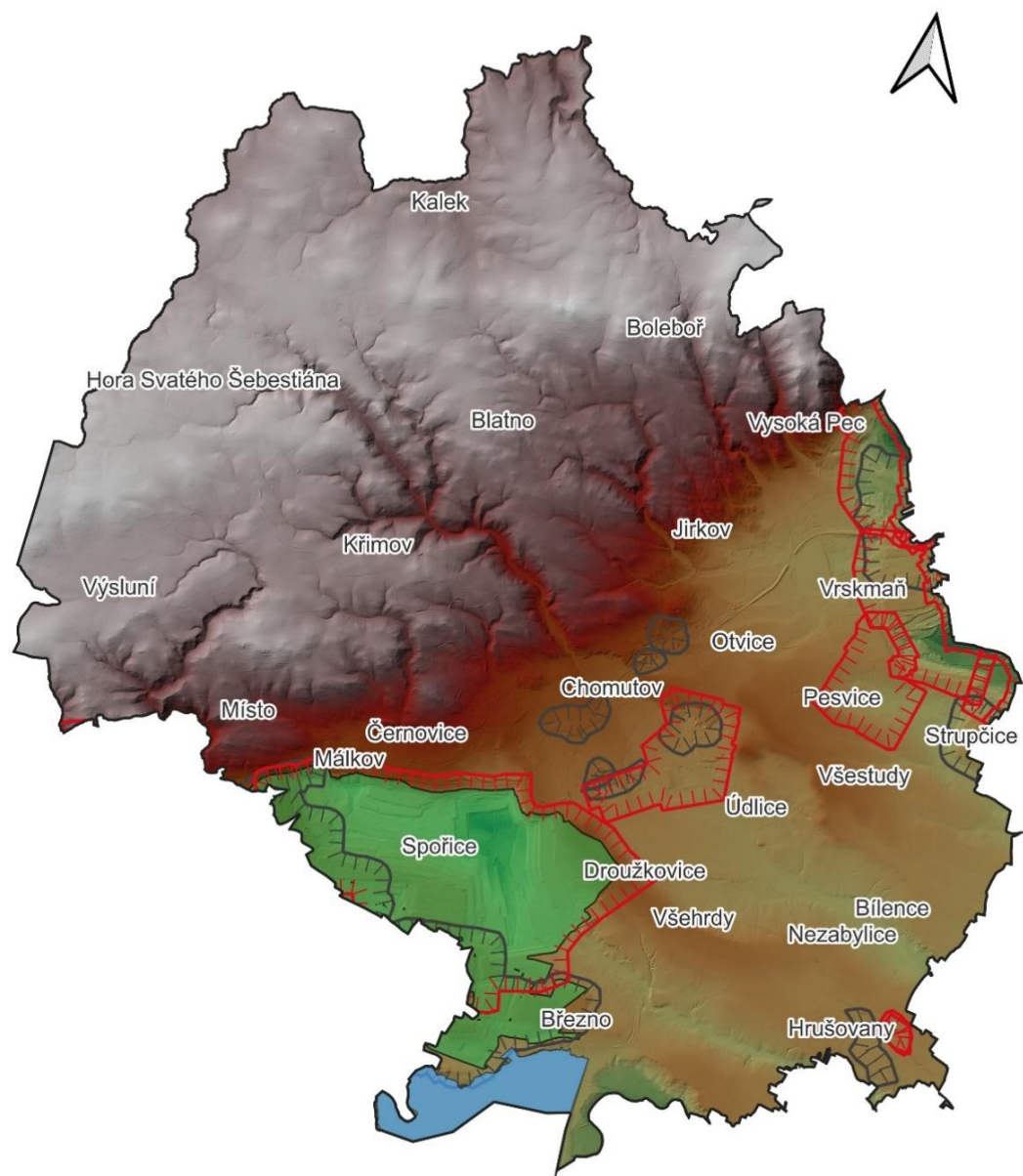
Prostorové rozložení plošných zásahů do reliéfu – ke kterým se kromě těžby přidává i rozlehlá vodní nádrž Nechranice – zachycuje následující mapa. Dobývací prostory a rekultivace vycházejí z dat ÚAP ORP Chomutov, zatímco vymezení výsypek je orientačně převzato z Geologické mapy 1 : 50 000, kde jsou tyto útvary evidovány jako typ horniny.

Následující seznam vyjmenovává dobývací prostory v území na základě poskytnutých dat ÚAP. Kromě názvu DP je uvedeno i identifikační číslo, které se skládá z čísla knihy a folia daného DP.

Aktivní dobývací prostory v území tvoří: DP Vysočany (7-1177), DP Tušimice (3-0062), DP Holešice (3-0081), DP Vršany (3-0090) a DP Ervěnice (3-0082).

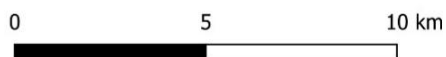
Dobývací prostory s ukončenou likvidací (mimo evidenci obvodního báňského úřadu): DP Hradiště (6-0097), DP Chomutov (3-0086) a DP Okoříň (3-0060).

Výsypky v území, vymezené podle Geologické mapy 1 : 50 000, zahrnují dle své lokalizace: výsypku lomu Nástup-Tušimice, výsypku Vysočany, Chomutovské výsypky (Pražské pole a přilehlá výsypka s FVE, Michanice, železniční stanice Chomutov, Kamencové jezero, Kamenná – Šichtův důl), výsypky lomů Vršany-ČSA a výsypku Malé Březno.

Plochy významných zásahů do reliéfu

- Plochy rekultivace
- Dobývací prostor
- Výsypky/navážky
- Vodní nádrž Nechranice

Obrázek 6: Významné antropogenní zásahy do reliéfu na území ORP Chomutov

Reliéf ORP Chomutov vytváří základní matici krajinných okrsků. Prostorově lze rozlišit horskou náhorní krajinu Krušných hor s prameništi, rašelišti a otevřenými horizonty; strmý zlomový svah s lesními údolími Chomutovky a Bíliny; podhorský urbanizovaný pás Chomutov-Jirkov; pánevni zemědělskou krajinu s nivami Chomutovky, Hačky, Hutné a Ohře; a antropogenní posttěžební reliéf s výsypkami, zbytkovými jámami, odkališti a rekultivacemi. Toto členění je výchozí pro vymezení krajinných okrsků i pro posouzení vodního režimu, eroze, prostupnosti, rekreace a krajinného rázu.

1.1.6 Pedologická charakteristika

Struktura půdního pokryvu ve správním obvodu ORP Chomutov je dominantně podmíněna výrazným orografickým a geologickým členěním území. Zřetelná je diference mezi horskou oblastí Krušných hor a sníženinou Mostecké pánve. Zatímco horské polohy pokrývají převážně rozsáhlé lesní celky s minimálním podílem zemědělsky využívané půdy, jižní část území v Mostecké pánvi disponuje výnosnějšími půdními typy, jako jsou černozemě a černice.

V oblasti **Krušných hor** převažují lesní půdy, u nichž se podrobná bonitace plošně nestanovuje. Na zemědělsky obhospodařovaných plochách se nacházejí primárně půdy s nižší produkční schopností, typicky kambizemě a kryptopodzoly, které jsou v lokálních sníženinách či trvale zamokřených polohách provázeny gleji.

Naproti tomu **Mostecká pánev** se vyznačuje nepoměrně vyšší produkční hodnotou půdního fondu. V jihovýchodní části řešeného území – zejména v geomorfologických okrscích Březenské pánve, Blažimské plošiny a Jirkovské pánve – jsou plošně nejvíce zastoupeny úrodné černozemě a smonice. V nivách vodních toků na ně plynule navazují vlhčí černice. Tento kvalitní půdní fond je však pod dlouhodobým silným tlakem. Značná část původních úrodných půd zde byla nevratně pozměněna či odstraněna povrchovou těžbou hnědého uhlí a v současnosti čelí dalším záborům v důsledku urbanizace a rozvoje infrastruktury.

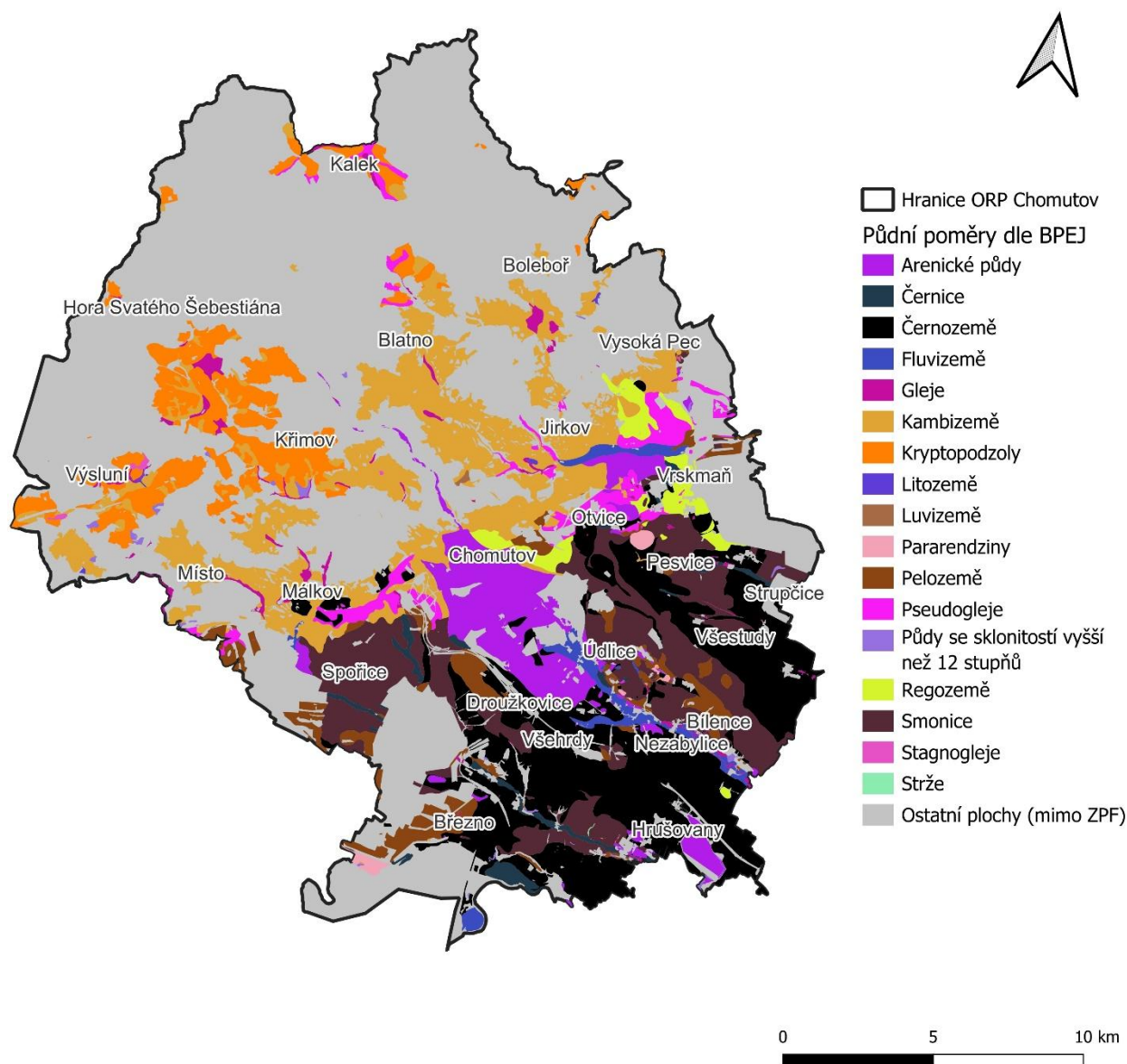
Specifické podmínky vykazuje **Údlická kotlina**, rozprostírající se podél toku řeky Chomutovky mezi Březenskou a Jirkovskou pánví. V této lokalitě se uplatňují především půdy arenického subtypu. V bezprostředním okolí říčního koryta Chomutovky dominují fluvizemě.

V přechodovém pásmu, jež tvoří úpatí Krušných hor a předěl s Mosteckou pánví, se nachází pestrá mozaika kambizemí, pseudoglejů, regozemí a půd arenického subtypu.

V přímé návaznosti na historickou i současnou těžební činnost je dalším výrazným specifikem řešeného území plošně rozsáhlý výskyt ploch s antropogenně zcela pozměněným půdním složením a území s iniciálním stádiem vývoje půd. Jedná se o areály aktivních lomů s odtěženou skrývkou a o rozsáhlé plochy po těžbě, které prošly nebo procházejí procesem technické a biologické rekultivace.

Plochy zasažené těžební činností nejsou v přiložené mapě samostatně vyčleněny a obvykle spadají do kategorie ostatních ploch nebo mezi jiné běžné typy půd.

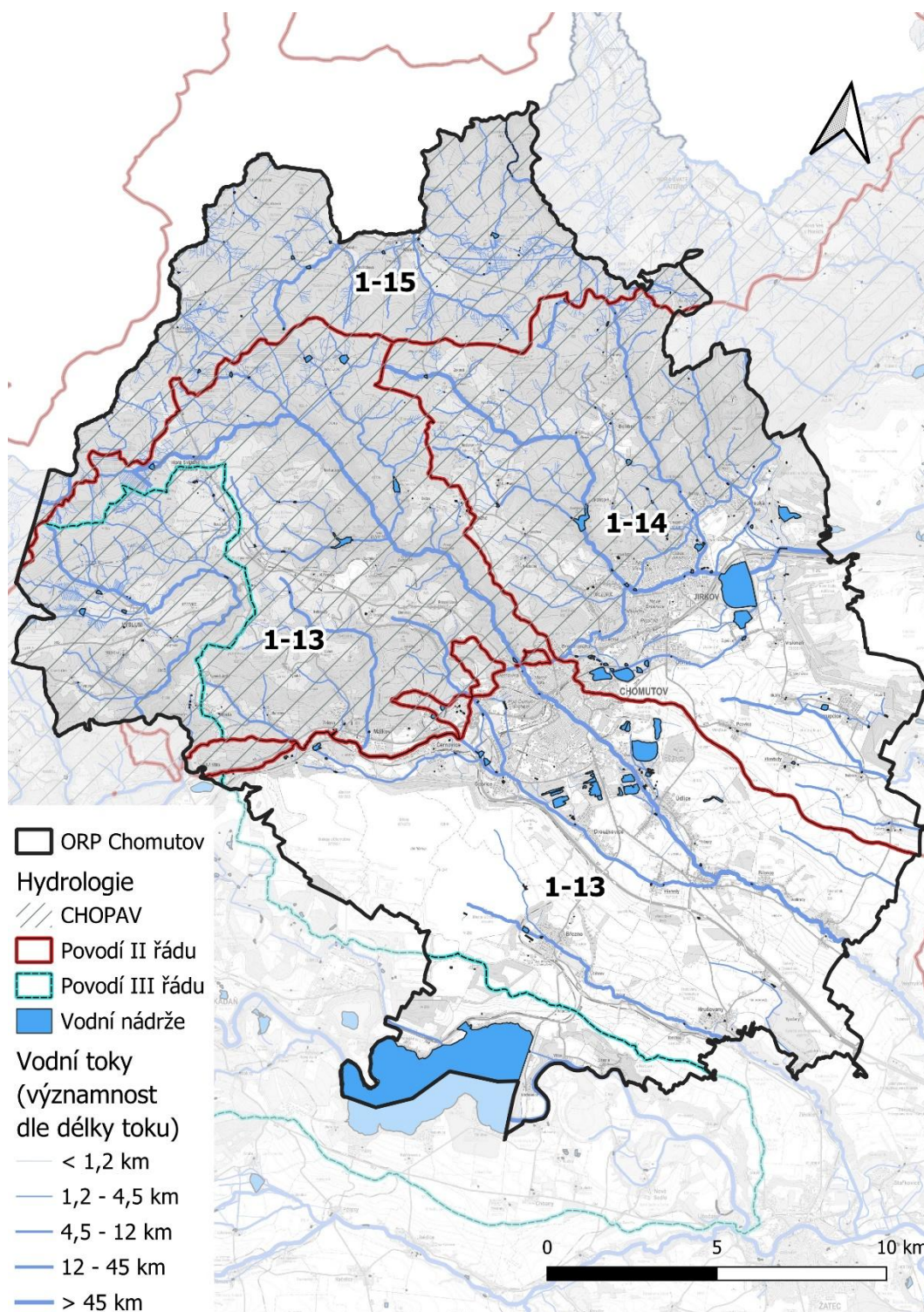
Obsah mapy vychází z oficiální databáze bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ) spravované Geoportálem Státního pozemkového úřadu. Klasifikace půdního pokryvu je založena na systému hlavních půdních jednotek (HPJ), přičemž pro účely této studie byly dílčí typy sjednoceny do zjednodušených kategorií.

Obrázek 7: Mapa půdních poměrů podle hlavních půdních jednotek BPEJ (Zdroj dat: Geoportál SPÚ)

1.1.7 Hydrologické poměry

Řešené území ORP Chomutov náleží k úmoří Severního moře a spadá do hlavního povodí (povodí I. řádu) řeky Labe. V podrobnějším členění na úrovni povodí II. řádu se území rozděluje do tří dílčích celků: povodí *Ohře a Labe od Ohře po Bílinu* (1-13), povodí *Bílina a Labe od Bíliny po státní hranici* (1-14) a okrajově též povodí *německých přítoků Labe v ČR* (1-15). Severní polovina území v oblasti Krušných hor je z důvodu ochrany hydrologického režimu legislativně vymezena jako chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV Krušné hory).

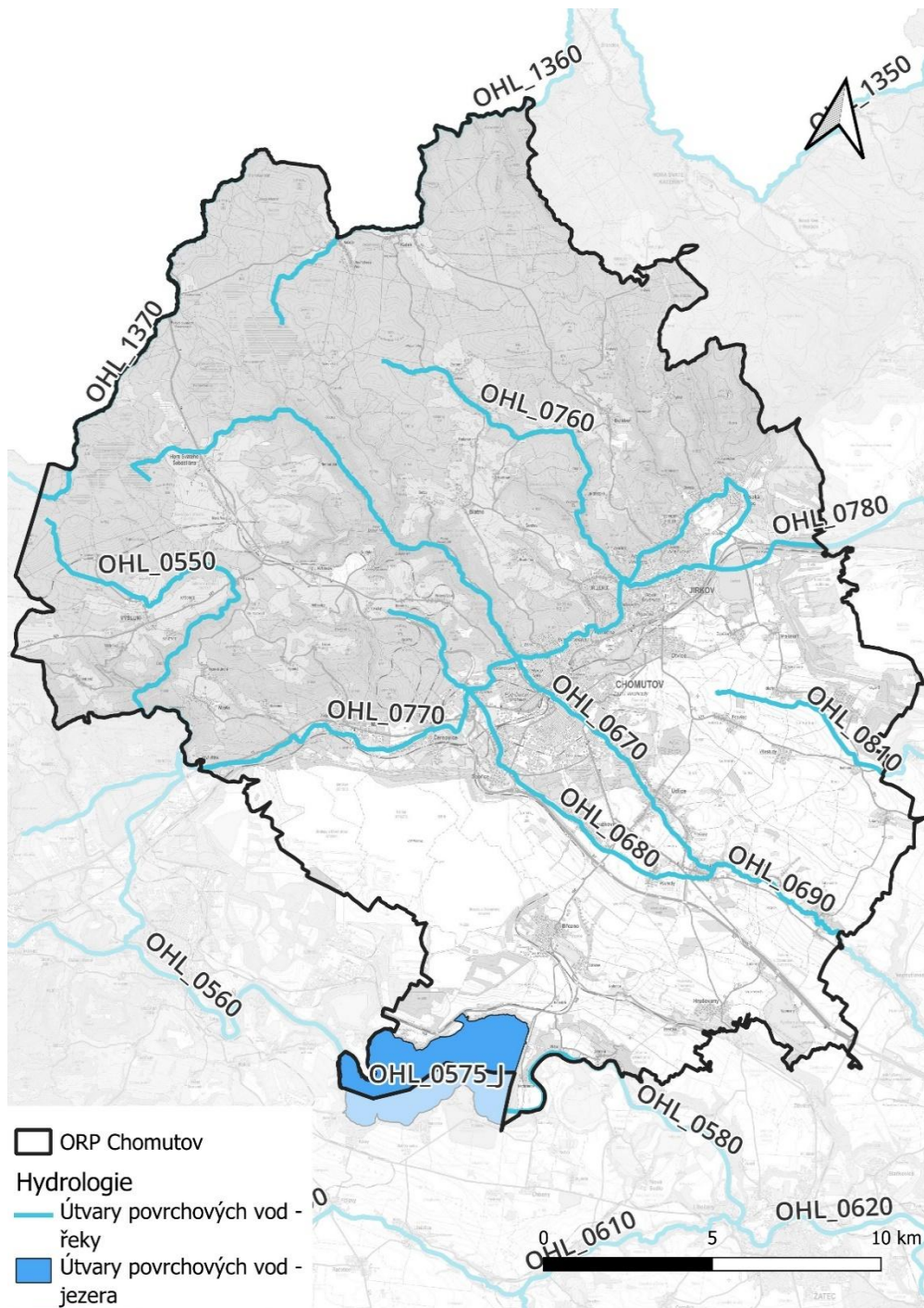

Obrázek 8: Povrchové vody a hydrologické členění ORP Chomutov (Zdroj dat: DIBAVOD)

Plány povodí zpracované podle § 23 vodního zákona vymezují v dílčím povodí Ohře a Dolního Labe vodní útvary povrchových vod. Které jsou základní jednotkou plánu povodí. Vodním útvarem je vodní tok vymezený jako vodní útvar. Mimo to se provádí ještě vymezení mezipovodí vodních útvarů. Do řešeného území spadají mezipovodí následujících vodních útvarů povrchových vod, přičemž se v území ORP Chomutov nachází vodní útvary v kategorii řeka i jezero.

ID vodního útvaru	Název vodního útvaru
OHL_0550	Prunéřovský potok od pramene po ústí do Ohře
OHL_0560	Ohře od toku Hučivý potok po vzduť nádrže Nechranice
OHL_0575_J	nádrž Nechranice na toku Ohře
OHL_0580	Ohře od hráze nádrže Nechranice po Liboc
OHL_0620	Ohře od toku Liboc po tok Blšanka
OHL_0670	Chomutovka od pramene po tok Hačka
OHL_0680	Hačka od pramene po ústí do toku Chomutovka
OHL_0690	Chomutovka od toku Hačka po ústí o Ohře
OHL_0760	Bílina od pramene po rozdělovací objekt Březenec (resp. PKP)
OHL_0770	Podkrušnohorský přivaděč vody (PKP resp. PPV)
OHL_0780	Bílina od rozdělovacího objektu Březenec (resp. PKP) po tok Loupnice
OHL_0810	Srpina od pramene po ústí do toku Bílina
OHL_1310	Černá voda / Jöhstädter Schwarzwasser od pramene po státní hranici
OHL_1350	Svídnice/Schweinitz od pramene po Flájský potok/Flöha
OHL_1360	Načetínský potok/Natzschung od pramene po Flájský potok
OHL_1370	Černá / Schwarze Pockau od pramene po státní hranici

Tabulka 3: Výčet vodních útvarů v ORP Chomutov

Obrázek 9: Zobrazení útvarů povrchových vod v ORP Chomutov (Zdroj dat: DIBAVOD)

1.2 Kulturně historická charakteristika

1.2.1 Kulturně historický vývoj krajiny

Syntéza katalogových listů ukazuje, že kulturně historický vývoj ORP Chomutov je nutné číst jako souběh čtyř výrazných vrstev: horské krušnohorské kolonizační a lesně-luční krajiny, zemědělské pánevní krajiny, průmyslově-těžební a posttěžební krajiny a urbanizovaného souměstí Chomutov-Jirkov.

V horské části jsou nositeli historické paměti zejména rozptýlená a lánová sídla, reliktu pluziny, staré cesty, prameniště, lesnické využívání a drobná sakrální architektura. Patří sem Blatno, Boleboř, Místo, Hora Svatého Šebestiána, Kalek, Výsluní a Křimov; u těchto obcí má být rozvoj posuzován primárně stabilizačně a s respektem ke krajinnému rázu, vodnímu režimu a prostupnosti.

Pánevní zemědělská krajina, reprezentovaná zejména Bílenci, Hrušovany, Březnem, Všehrady, Údlícemi, Strupčicemi, Nezabylicemi a Všestudy, nese hodnotu kompaktních venkovských sídel, historických návsi, polních cest, niv vodních toků a zbytkových krajinných struktur. Z hlediska ÚSK je zde klíčové chránit zemědělskou půdu, obnovovat drobné krajinné prvky, řešit erozi, sucho a nepřipustit rozvolnění zástavby bez vazby na veřejná prostranství a krajinnou kostru.

Těžební a posttěžební vrstva tvoří samostatnou kulturně-krajinnou kategorii. Vrskmaň, Vysoká Pec, Málkov, Spořice, Černovice, Březno a Hrušovany ukazují, že zaniklá sídla, výsypky, odkaliště, dobývací prostory, CHLÚ, ASA plochy a rekultivace nejsou pouze technickým limitem, ale také nositelem paměti území a podkladem pro novou krajinnou identitu po roce 2050.

Urbanizovaná vrstva je soustředěna do Chomutova, Jirkova a jejich příměstského prstence. Chomutov představuje centrum ORP s historickým jádrem, industriálním dědictvím, rekreačním potenciálem Kamencového jezera, zooparku a Bezručova údolí; Jirkov je podhorským městem s vazbou na Červený Hrádek, Drmaly a lesní zázemí Krušných hor. Obě města je nutné v ÚSK hodnotit jako jeden krajinně-sídelní organismus, nikoli jako izolované administrativní jednotky.

Kulturně historické hodnoty krajiny

Kulturně historické hodnoty krajiny jsou v katalogových listech členěny na hodnoty sídelní, architektonické, pamětové, technické a krajinně-kompoziční. Nejvyšší koncentrace památkově urbanistických hodnot je v Chomutově a Jirkově; v menších obcích je však stejně důležitá strukturální hodnota návsi, historické cestní sítě, pluziny, zahrad, sadů a drobných sakrálních prvků.

V horských obcích je kulturní hodnota úzce spojena s krajinou: pluzina, louky, pastviny, lesní okraje, zaniklé sídelní stopy a historické cesty vytvářejí kulturně-krajinný rámec, který může být snadno narušen nevhodným oplocováním, rozptýlenou rekreační zástavbou, glampingem, přístřešky nebo technickými prvky bez krajinářského začlenění.

V pánevních a příměstských obcích je hlavním úkolem chránit kompaktní venkovské jádro a jeho vztah k vodnímu toku, návsi a polní krajině. Specifickou pozornost vyžadují Pesvice, Bílence, Droužkovice, Všehrady, Všestudy a Údlice, kde je krajinná identita založena spíše na měřítku a vazbách než na jednotlivých monumentálních památkách.

Významná města, vesnice, regiony lidové architektury, historické stopy využívání krajiny

Systém sídel ORP Chomutov lze pro potřeby ÚSK rozdělit do několika typů: městské jádro Chomutov-Jirkov, příměstské obce v zázemí měst, stabilizovaná venkovská sídla pánevní zemědělské krajiny, horské a podhorské obce Krušných hor, sídla v posttěžební transformaci a zaniklé nebo výrazně transformované sídelní stopy.

Významná města a sídla: Chomutov jako správní, dopravní a kulturní centrum ORP; Jirkov jako podhorské město s vlastní historickou a zámeckou krajinou; Březno jako rozvojové venkovské centrum s vazbou na Nechanice, železnici a těžební krajinu; Hora Svatého Šebestiána a Výsluní jako

historicky výrazná horská sídla; Vrskmaň, Málkov, Vysoká Pec a Spořice jako sídla v transformačním pásmu těžby a rekultivace.

U drobných sídel je nutné nepodceňovat lokální identitu: Bílence, Voděrady a Škrle; Lažany a Vysočany; Holetice, Stranná, Nechranice a další části Března; Zaječice a Kyjice; Lideň a Vysoká; Červený Hrádek, Jindřišská, Březanec a Vinařice; Nová Ves, Pohraniční a zaniklé sídelní stopy v horské krajině. Tyto části mají být v návrhu ÚSK hodnoceny nejen jako administrativní položky, ale jako nositelé specifického krajinného obrazu.

Stopy těžby

Stopy těžby patří k určujícím znakům jižní a střední části ORP Chomutov. Nejde jen o aktuální provozní limity, ale o historickou a morfologickou vrstvu, která zásadně změnila reliéf, sídelní vazby, vodní režim, cestní síť a obraz krajiny.

Z katalogových listů vyplývá potřeba systematicky sledovat dobývací prostory, chráněná ložisková území, poddolovaná území, stará důlní díla, výsypky, odkaliště, plochy ASA a rekultivace. Nejvýznamnější dopad je u Vrskmaně, Málkova, Vysoké Pece, Spořic, Černovic, Března, Hrušovan, Strupčic a Nezabylic; specificky je nutné sledovat také záměr PL1/lithium v širším málkovském prostoru.

Těžební stopa nemá být v ÚSK chápána jen jako problém. Při kvalitní koordinaci může být podkladem pro novou modrozelenou kostru, rekreační prostupnost, sukcesní a biodiverzitní plochy, vodní retenci a novou identitu posttěžební krajiny.

Rekultivované krajiny

Rekultivované krajiny v ORP Chomutov tvoří samostatné návrhové téma. Plochy ASA, výsypky, bývalé důlní areály, odkaliště a posttěžební vodní režimy musí být hodnoceny podle vazby na zastavěná území, volnou krajinu, ÚSES, prostupnost, rekreaci, OZE a krajinný ráz.

Zvláštní pozornost vyžaduje Vrskmaň s Kyjickou nádrží, Bílinou a Ervěnickým koridorem; Spořice s Krbicemi a plochou ASA1; Málkov s ASA1, I/13, železnicí a záměrem PL1; Březno s VA01 a rozvojem kolem Nechranic; Hrušovany s rekultivovaným odkalištěm Vysočany a souběhem FVE, výroby a biologických hodnot.

Návrhová část ÚSK by měla pro rekultivované krajiny stanovit princip: technická rekultivace sama o sobě není cílovým stavem. Cílem je obyvatelná, prostupná, ekologicky stabilní a vodohospodářsky funkční krajina, která dokáže nést i nové formy OZE bez ztráty biodiverzity a krajinného rázu.

1.3 Charakteristika obrazu krajiny (prostorová analýza)

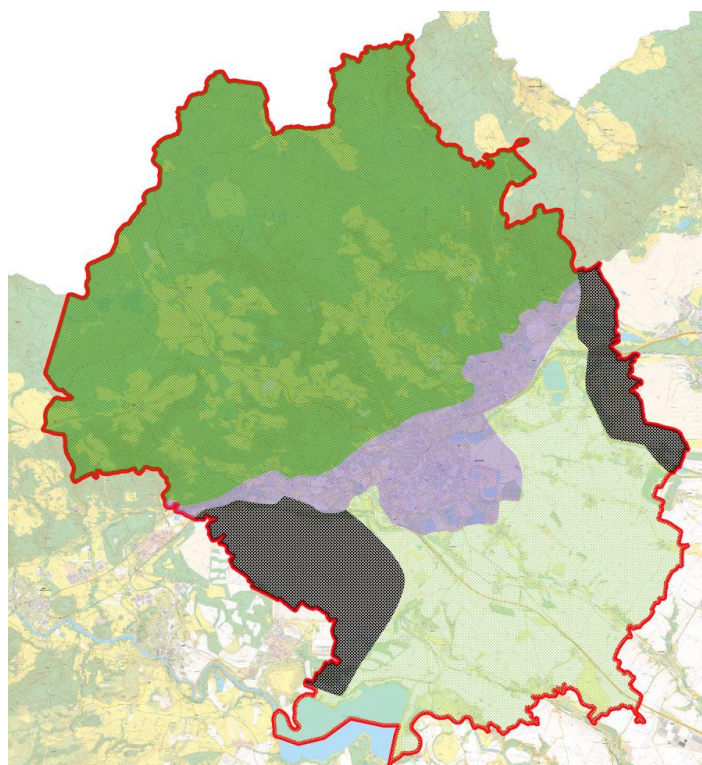
Struktura krajiny

Struktura krajiny představuje základní uspořádání přírodních a antropogenních prvků v území a jejich vzájemné prostorové vztahy. Je výsledkem dlouhodobého působení přírodních procesů a lidské činnosti, které společně formovaly současný charakter krajiny. Hodnocení struktury krajiny umožňuje identifikovat hlavní krajinné celky, míru jejich členitosti, propojenosti a funkční vazby mezi jednotlivými složkami krajiny. Poznání krajinné struktury je důležitým podkladem pro formulaci

opatření směřujících k ochraně krajinných hodnot, posílení ekologické stability, zvýšení odolnosti území vůči změnám klimatu a udržitelnému rozvoji krajiny.

Krajinu území ORP Chomutov lze rozdělit do několika charakterově rozdílných oblastí. Oblasti se liší reliéfem, způsobem využití, měřítkem krajiny, uspořádáním krajinných prvků. Jedná se o:

- pohoří Krušných hor,
- urbanizované území Chomutovské aglomerace,
- pánevní zemědělská krajina
- krajina těžby (2 segmenty)

Obrázek 10: Charaktery krajiny ORP Chomutov

Severní část území utváří mohutné kerné pohoří Krušných hor, které vzniklo díky tektonickým pohybům. Směrem do českého vnitrozemí je obráceno příkrým zlomovým svahem. Vrcholová část pohoří má zarovnaný, mírně zvlněný reliéf uklánějící se zvolna k severu, ze kterého ojediněle vystupují suky odolnějších hornin. Krušnohorskou část spoluutváří administrativní území obcí Výsluní, Místo, Hora sv. Šebestiána, Křímov, Málkov (severní části), Černovice (severní část), Chomutov (Strážiště, Bezručovo údolí), Jirkov (zalesněné svahy, Jindřišská), Vysoká Pec (zalesněné svahy, Pyšná), Kalek, Blatno a Boleboř. Jedná se o krajinu novověké kolonizace Hercynika.

Centrální část území ORP je silně urbanizovaná rozkládající se podél urbanizačních os - silnice I/13 a železniční trati pod Krušnými horami. V tomto urbanizovaném prostoru se rozkládá urbanizované území Málkova, Černovic, Chomutova, Jirkova a Vysoké Pece.

Jižní část krajiny ORP je zemědělského charakteru, Jedná se o plochou pohledově otevřenou krajinu obcí Droužkovice, Údlice, Pesvice, Otvice, Vrksmaň (západní část), Strupčice, Všestudy, Bílence, Nezabylice, Všehrady, Březno a Hrušovany.

Jihozápadní a jihovýchodní část řešeného území je těžební krajinou. V jihozápadní části území ORP se rozkládá prostor dolu Nástup Tušimice. Důl Tušimice postupuje severním směrem k hranicím dobývacího prostoru pod obcí Černovice, která je před nepříznivými vlivy lomu chráněna mohutnými zemními valy, a východním směrem k obci Březno. Vytěžená skrývka je zakládána výhradně na vnitřní straně výsypky. Těžbou je dotčeno území obcí Málkov, Spořice a Březno. V jihovýchodní části se rozkládá prostor lomu Vršany. Těžbou je dotčeno území obcí Vysoká Pec, Vrskmaň a Strupčice.

Krajina pod Krušnými horami náleží ke starým sídelním typům krajiny.

Charakter a využití krajiny významně ovlivňuje výšková členitost reliéfu. V krajině s významně modelovaným reliéfem převažuje zalesněná krajina, v částech území s charakterem plošin převládá zemědělské využití (plochy pastvin a luk). Pod zlomem Krušných hor se rozkládají urbanizovaná území spoluutvářející Chomutovskou aglomeraci (Pruněřov) – Zelená – Málkov – Černovice – Chomutov – Jirkov – Vysoká Pec s přesahem do pánevní krajiny (Spořice, Droužkovice, Údlice, Otvice).

Měřítko krajiny

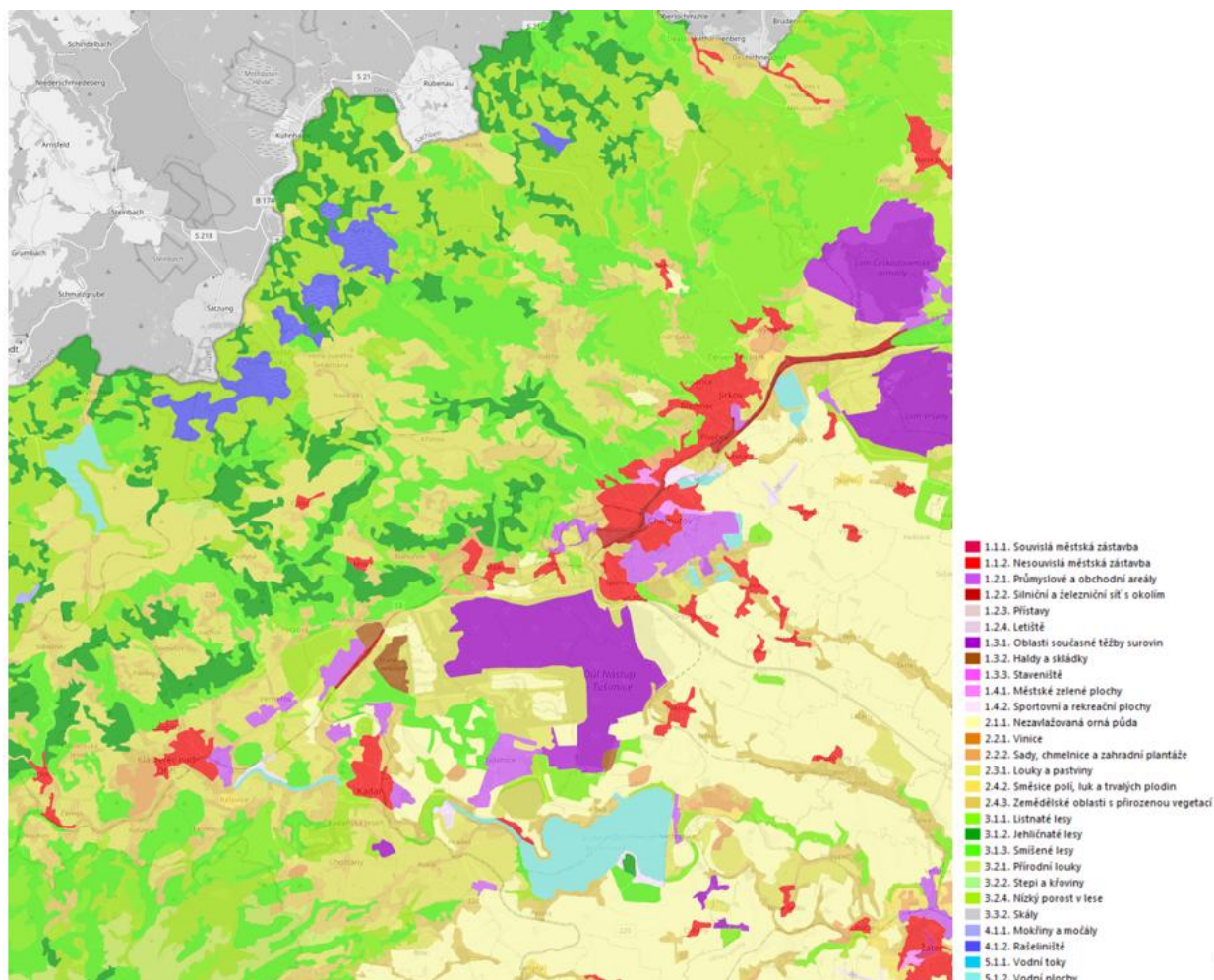
Měřítko krajiny vyjadřuje velikost, proporce a vzájemné prostorové uspořádání krajinných prvků, které určují způsob vnímání krajiny člověkem. Je ovlivněno především reliéfem terénu, rozsahem a členitostí krajinných prostorů, velikostí vegetačních prvků, charakterem zástavby a strukturou využití území. Měřítko krajiny významně ovlivňuje krajinný ráz, orientaci v území i celkovou estetickou a „hodnotu“ krajiny.

Hodnocení měřítka krajiny umožňuje identifikovat oblasti s převahou otevřených, přehledných krajinných prostorů i území s jemněji členěnou strukturou, kde je vnímání krajiny utvářeno menšími krajinnými prvky a kratšími pohledovými vzdálenostmi. Poznání krajinného měřítka je důležitým podkladem pro návrh opatření, která respektují identitu krajiny, zachovávají harmonické prostorové uspořádání a podporují ochranu a rozvoj hodnot krajinného rázu.

Jedním ze základních podkladů pro hodnocení měřítka krajiny je mapa krajinného pokryvu, která zachycuje prostorové rozmístění a velikost jednotlivých typů ploch v území. Charakter a velikost těchto ploch významně ovlivňují vnímání krajiny a její prostorové uspořádání. Měřítko krajiny lze do určité míry odvozovat právě z velikosti a struktury ploch tvořících krajinnou mozaiku.

V územích, kde převažují rozsáhlé homogenní plochy urbanizovaných území, zemědělské půdy, plošně významné lesní porosty nebo vodní plochy, se zpravidla uplatňuje velké měřítko krajiny s menším množstvím prostorových předělů. Naopak v územích s drobnou a pestrou mozaikou pozemků, rozptýlenou zelení, menšími lesními celky, vodními prvky a členitým využitím území se projevuje malé měřítko krajiny. Taková krajina je charakteristická vyšší členitostí, kratšími pohledovými vzdálenostmi a větší rozmanitostí prostorových vjemů.

Hodnocení měřítka krajiny proto nevychází pouze z absolutní velikosti jednotlivých ploch, ale také z jejich vzájemného uspořádání, hustoty krajinných struktur a míry prostorového členění území. Výsledné měřítko krajiny je projevem kombinace přírodních podmínek a historického vývoje využití území, které společně utvářejí charakteristický obraz krajiny.

Obrázek 11: Krajinný pokryv – Landcover, zdroj: <https://landcover.cenia.cz/corine-land-cover/>

Na základě analýzy obrazu krajiny, hodnocení krajinného pokryvu a prostorového uspořádání jednotlivých typů ploch lze konstatovat, že krajina správního obvodu ORP Chomutov je převážně krajinou velkého měřítka. Tento charakter je dán především vysokým podílem rozsáhlých homogenních ploch, které dominují v jednotlivých částech území.

V severní části ORP, na hřebenech Krušných hor, převažují rozsáhlé lesní komplexy, které jsou pouze lokálně doplněny plochami luk a pastvin v okolí sídel. V centrální části území, pod zlomem Krušných hor, se rozkládá urbanizovaná krajina Chomutovské aglomerace s rozsáhlými sídelními a průmyslovými plochami. Významným prvkem krajinné struktury jsou rovněž rozsáhlé plochy dotčené povrchovou těžbou hnědého uhlí. Jižní část ORP je charakteristická intenzivně využívanou zemědělskou krajinou s velkými bloky orné půdy a menšími venkovskými sídly.

Přestože je krajina ORP Chomutov z hlediska prostorového uspořádání převážně krajinou velkého měřítka, neznamená to narušení harmonických vztahů ve všech jejích částech (prostorech). Harmonie krajiny je dána především vzájemným souladem přírodních podmínek, způsobu využití území a prostorového uspořádání krajinných prvků. V řadě částí území odpovídá velikost a struktura ploch charakteru krajiny a vytváří vyvážený a čitelný krajinný obraz.

Na hřebenech Krušných hor je harmonie založena na souladu rozsáhlých lesních porostů a velkých luk s reliéfem horské krajiny, kde velké měřítko odpovídá přírodním podmínkám území. Obdobně lze

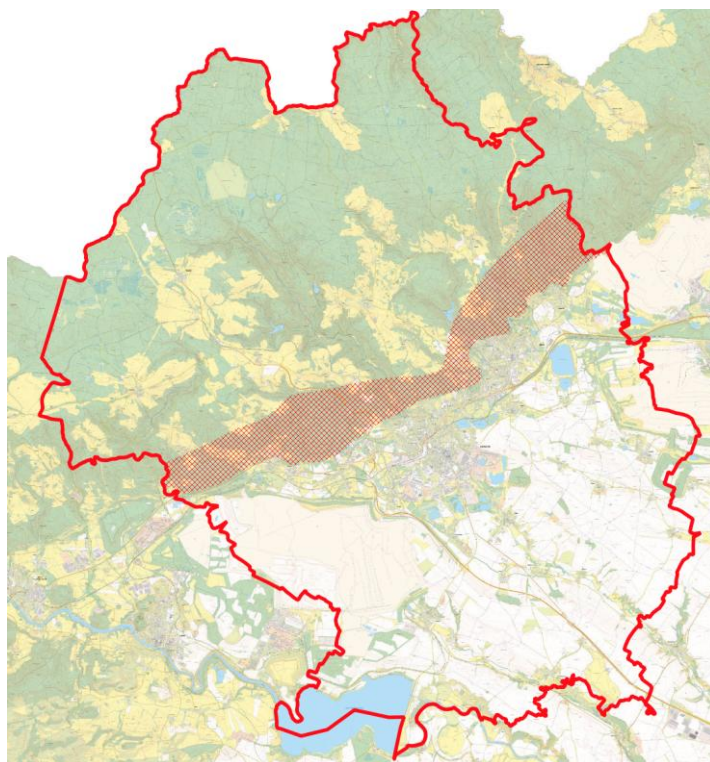
harmonické vztahy nalézt také v zemědělské krajině jižní části ORP, kde rozsáhlé plochy zemědělské půdy navazují na otevřený charakter krajiny a jsou doplněny sídly, remízky, vodními toky doprovázenými břehovými porosty či drobnými prvky krajinné zeleně. Také v urbanizované krajině lze identifikovat lokality, kde jsou vztahy mezi sídly, okolní krajinou a přírodními prvky vyvážené, a kde velikost jednotlivých struktur odpovídá charakteru území.

Prostorové předěly

V krajině ORP Chomutov se uplatňuje jeden dominantní prostorový předěl, kterým je výrazný zlomový svah Krušných hor. Tento geomorfologicky výrazný prvek tvoří jasně čitelnou hranici mezi horskou krajinou Krušných hor a níže položenou krajinou Mostecké pánve. Současně odděluje rozsáhlé lesní komplexy horské krajiny od polyurbanizovaného prostoru Chomutovské aglomerace a navazující otevřené krajiny Žatecké pánve.

Zlomový svah Krušných hor představuje nejen významný geomorfologický útvar, ale také výrazný vizuální a kompoziční prvek, který zásadním způsobem ovlivňuje prostorové uspořádání, čitelnost a identitu krajiny celého území ORP.

Další prostorové předěly s obdobným významem a rozsahem se v řešeném území nevyskytují. Ostatní krajinné struktury mají převážně lokální charakter a nedosahují významu, který by vedl k vymezení samostatných krajinných prostorů v měřítku celého správního obvodu ORP Chomutov.

Obrázek 12: Zlomový svah Krušných hor

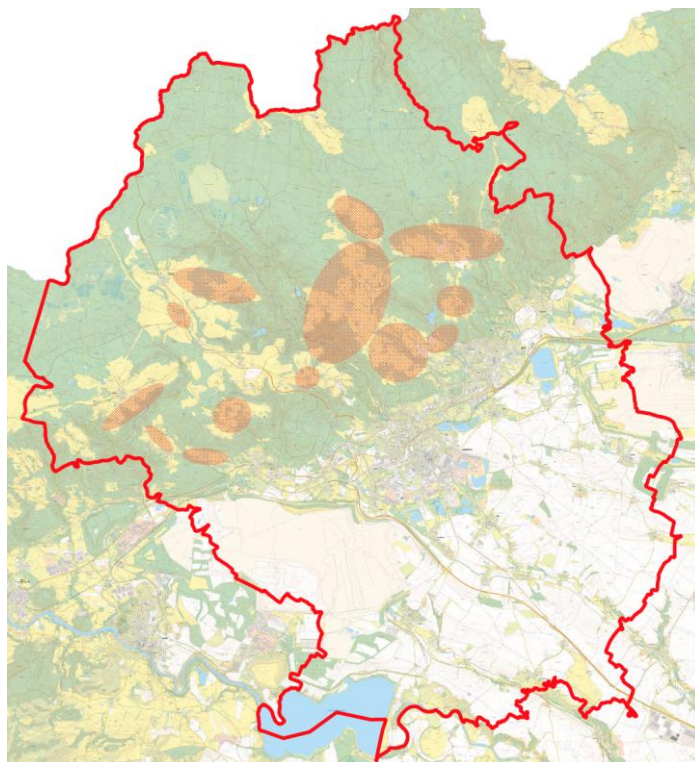
Prostorová rozhraní

Prostorové rozhraní je přechod mezi dvěma odlišnými krajinnými prostory. Může být plynulé i ostré a představuje místo kontaktu dvou různých struktur, funkcí nebo charakterů krajiny.

Harmonické prostorové rozhraní představuje přechod mezi krajinnými prostory, který je v souladu s charakterem krajiny, jejím měřítkem a přírodními podmínkami. Vyznačuje se čitelností, přiměřeností a často i přítomností přechodových struktur zmírňujících kontrast mezi jednotlivými částmi krajiny. Naopak konfliktní prostorové rozhraní je charakteristické náhlým nebo nevhodným střetem odlišných krajinných struktur, funkcí či měřítek, který narušuje kontinuitu a vizuální soudržnost krajiny.

Prostorová rozhraní s harmonickými vztahy lze identifikovat především v horských částech ORP. Harmonické působení je zde založeno na vyvážených vztazích mezi rozsáhlými lesními porosty, lučnými enklávami a sídly, která jsou do krajiny přirozeně začleněna. Významnou roli hrají také dochované krajinné prvky historické plužiny, zejména meze, kamenice, liniová zeleň a drobné krajinné struktury, které spoluvytvářejí jemnější členění krajiny a posilují její identitu. Přechody mezi jednotlivými typy krajinného pokryvu jsou převážně plynulé a respektují reliéf i historicky utvářenou strukturu území.

Harmonicky působí rovněž rozhraní mezi lesními porosty a rašeliništi, která představují charakteristický prvek vrcholových partií Krušných hor. Tato rozhraní vznikla v souladu s přírodními podmínkami území a vyznačují se vysokou ekologickou i krajinářskou hodnotou. Pozvolné přechody mezi lesními porosty, podmáčenými plochami a otevřenými rašelinnými biotopy vytvářejí přirozenou krajinnou mozaiku, která podporuje prostorovou rozmanitost a přispívá k vysoké estetické hodnotě horské krajiny. Současně se jedná o rozhraní s výraznou identitou, která jsou významnou součástí obrazu a charakteru krušnohorské krajiny.

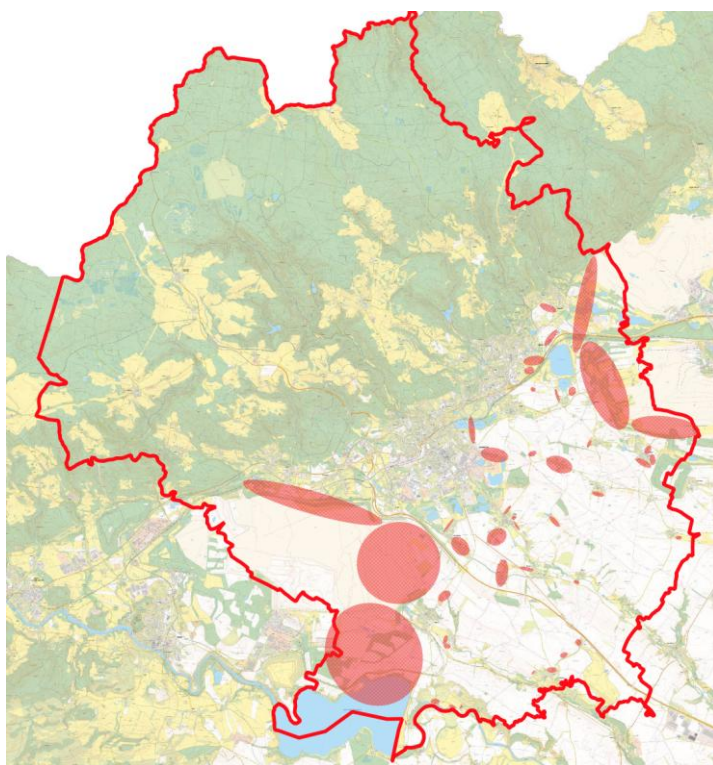

Obrázek 13: Harmonická krajinná prostorová rozhraní

Prostorová rozhraní s konfliktními vztahy se naopak vyskytují zejména v místech, kde dochází k náhlému střetu odlišných způsobů využití území a kde chybí přechodové krajinné struktury zmírňující kontrast mezi jednotlivými krajinnými prostory. Typickým příkladem jsou některé okraje sídel, kde zástavba bezprostředně navazuje na rozsáhlé bloky orné půdy. V těchto případech často chybí zahrady, sady, liniová zeleň nebo jiné přechodové prvky, které by vytvářely plynulý přechod mezi zastavěným územím a volnou krajinou.

Konfliktně mohou působit také rozhraní mezi sídly a rozsáhlými zemědělskými či technickými areály, zejména tam, kde se v bezprostřední blízkosti sídel nacházejí zemědělské provozy, výrobní areály, fotovoltaické elektrárny nebo jiné velkoplošné technické struktury. Tyto prvky svým měřítkem, charakterem a způsobem uspořádání často nenavazují na tradiční krajinnou strukturu a oslabují harmonické vztahy mezi sídlem a okolní krajinou.

Výrazně konfliktní prostorová rozhraní se nacházejí rovněž na styku ploch povrchové těžby s okolní krajinou. Rozsáhlé těžební prostory představují zcela odlišný krajinný charakter, který je v ostrém kontrastu s navazující zemědělskou, lesní nebo sídelní krajinou. Přechody mezi těžební krajinou a okolním územím jsou často náhlé a doprovázené výraznou změnou reliéfu, krajinného pokryvu i celkového obrazu krajiny. Konfliktnost těchto rozhraní je dána zejména vysokou mírou antropogenní transformace území a narušením historických krajinných struktur.

Obrázek 14: Konfliktní krajinná prostorová rozhraní

Krajinné dominanty

Krajinné dominanty představují výrazné prvky přírodního nebo antropogenního původu, které se uplatňují v obrazu krajiny díky své poloze, velikosti, tvaru, výšce, historickému významu nebo vizuální nápadnosti. Podílejí se na utváření identity území, ovlivňují orientaci v krajině a často se stávají

významnými symbolickými body. Jejich působení se může uplatňovat v lokálním, regionálním i nadregionálním měřítku.

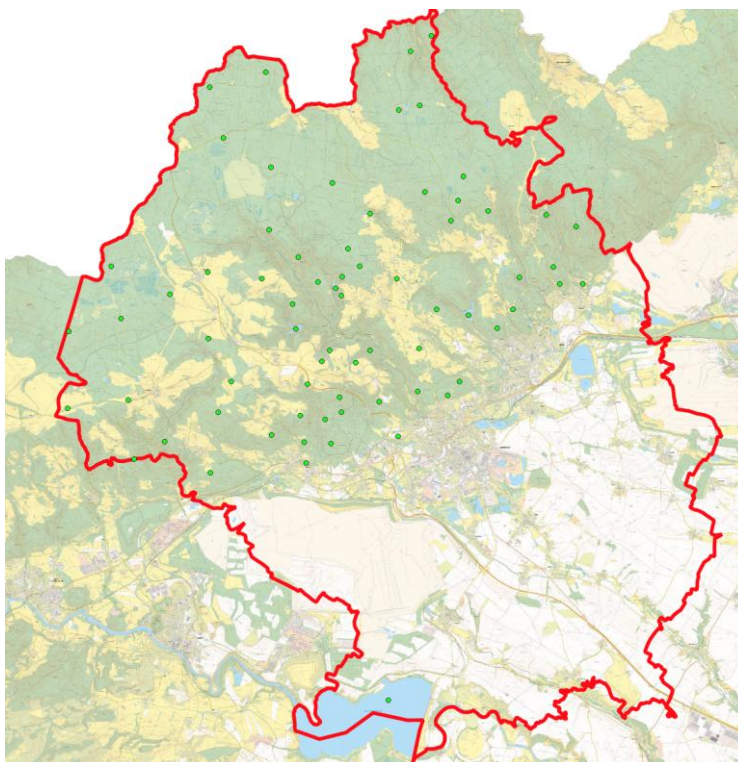
Z hlediska původu lze rozlišovat dominanty přírodní a kulturní. Přírodní dominanty jsou zpravidla tvořeny výraznými tvary reliéfu, skalními útvary, vrcholy, lesními celky, vodními plochami nebo jinými přírodními prvky, které se významně uplatňují v krajinné scéně. Kulturní dominanty představují zejména historické stavby, sakrální objekty, technické stavby, sídelní struktury nebo jiné projevy lidské činnosti, které jsou v krajině vizuálně výrazné.

Působení krajinných dominant na obraz krajiny může být rozdílné. Některé dominanty přispívají k posílení identity území, podporují čitelnost krajiny a harmonicky doplňují její charakter. Jiné dominanty mohou svým měřítkem, umístěním nebo vzhledovým řešením narušovat krajinný obraz, oslabovat jeho soudržnost nebo vytvářet vizuální konflikty. Hodnocení krajinných dominant proto sleduje nejen jejich viditelnost a význam v krajině, ale také jejich vztah k charakteru území, krajinnému rázu a celkovému obrazu krajiny.

Analýza krajinných dominant umožňuje identifikovat prvky, které představují významné hodnoty území a přispívají k jeho jedinečnosti, stejně jako prvky, které mohou být zdrojem negativních vizuálních vlivů a představovat riziko pro zachování charakteru krajiny.

Přírodní krajinné dominanty jsou soustředěny v horské krajině Krušných hor. V zájmovém území se nenachází výrazný vrchol, který by byl ikonickou přírodní dominantou krajiny. V pohledech jsou významné zejména horské hřebeny. Kromě vrcholů a hřebenů obraz krajiny ovlivňují také velké vodní plochy. Proto jsou zařazeny mezi přírodní krajinné dominanty.

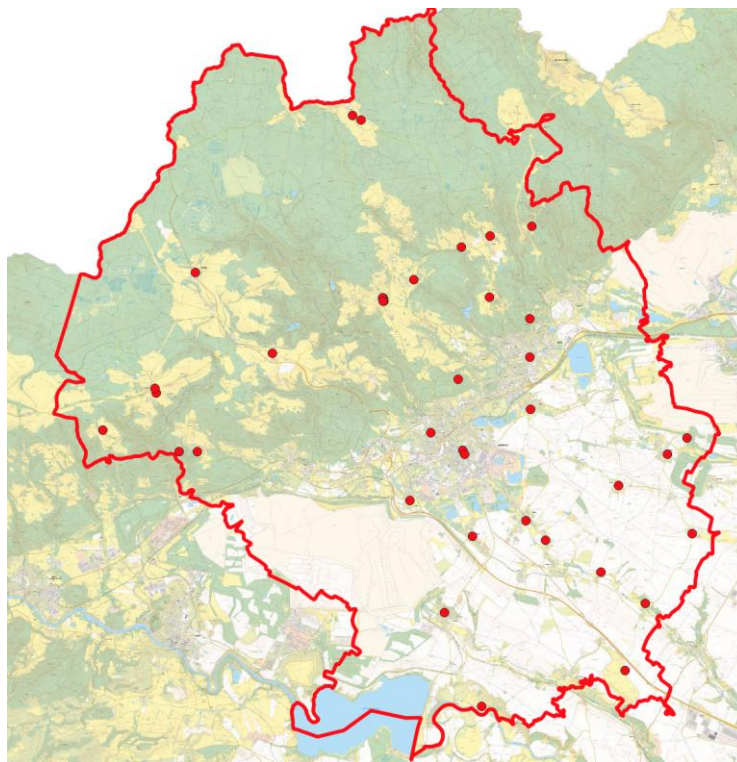
Přírodní dominanty krajiny zobrazeny na obrázku níže.

Obrázek 15: Přírodní dominanty

Kulturními „pozitivními“ dominantami krajiny jsou především kostelní věže a historické stavby. V zájmovém území se jedná o krajinné dominanty spíše lokálního významu. V zájmovém území se nenachází ikonická kulturní krajinná dominanta, která by se uplatňovala v dálkových pohled. Přítomny jsou kulturní dominanty lokální.

Pozitivní krajinné dominanty krajiny zobrazeny na obrázku níže.

Obrázek 16: Pozitivní krajinné dominanty - kulturní

1.4 Využití krajiny

Sídlení struktura

Sídelní struktura ORP Chomutov je mimořádně diferencovaná. V jedné správní oblasti se setkává statutární město, podhorské město, příměstské obce, stabilizované venkovské obce, horské rozptýlené osídlení, rekreačně zatížené horské lokality a posttěžební transformační sídla. Katalogové listy proto nehodnotí obce jednotným měřítkem růstu, ale podle únosnosti konkrétní krajinné struktury.

Pro návrhovou část ÚSK je rozhodující rozlišit:

- stabilizaci bez plošné expanze v horských obcích;
- kompaktní doplňování venkovských sídel v zemědělské krajině;
- řízenou přestavbu brownfieldů a vnitřních rezerv měst;
- obnovu krajinné kostry v posttěžebních obcích; a
- ochranu prostorové oddělenosti Chomutova, Jirkova a sousedních venkovských sídel.

U všech obcí je nutné pracovat s aktuálním právním stavem ÚP a s rozpracovanými změnami jako s kontrolní vrstvou. Stav k revizi 2026 ukazuje významné změny zejména u Chomutova, Údlic, Vrskmaně, Nezabylic, Spořic, Málkova, Vysoké Pece, Kalku, Hrušovan, Března a Bílenců; u některých obcí je nutné výslovně rozlišit platný ÚP od projednávaného nového ÚP.

Vztah sídla a krajiny, zapojení sídla do krajiny

Vztah sídla a krajiny je v ORP Chomutov základním hodnoticím kritériem. V horských sídlech je zásadní organická vazba na louky, lesy, plužinu, prameniště a historické cesty; v zemědělských obcích vazba na náves, zahrady, polní cesty, vodní toky a krajinnou zeleň; v městských a příměstských sídlech vazba na modrozelené osy, příměstské lesy, rekreační prstence a prostupnost přes dopravní a průmyslové bariéry.

Nejkvalitnější rozhraní je zpravidla tam, kde sídlo přechází do krajiny přes zahrady, sady, louky, břehovou zeleň nebo historickou cestu. Nejproblematictější jsou rozhraní k těžbě, výrobě, dopravním koridorům, komerčním zónám, technickým plochám a rozsáhlým monofunkčním plochám OZE.

ÚSK by měla v návaznosti na katalogové listy zavést pravidlo, že nové zastavitelné a transformační plochy musí prokazatelně řešit sídelní okraj, veřejné prostranství, stromořadí nebo zeleň, prostupnost do krajiny, hospodaření se srážkovou vodou a vztah k nejbližším prvkům ÚSES.

1.4.1 Dopravní infrastruktura

Automobilová doprava

Automobilová doprava v ORP Chomutov má dvojí charakter: zajišťuje dostupnost území, ale zároveň vytváří bariéry, hluk, fragmentaci krajiny a tlak na komerční využití podél hlavních tahů. Klíčové jsou vazby D7/I/7, I/13, II/568, II/607, II/251 a místní obchvatové a přeložkové záměry.

Katalogové listy ukazují citlivé dopravní konflikty zejména u Chomutova a Jirkova, Otvic, Spořic, Droužkovic, Všehrd, Března, Hrušovan, Málkova, Vrskmaně, Údlic a Strupčic.

Zvláštní kontrolní vrstvu tvoří požadavky ŘSD a Ministerstva dopravy:

komunikace je nutné posuzovat nejen z hlediska kapacity, ale také ve vztahu k ÚSES, prostupnosti krajiny, pěší a cyklistické dopravě, hluku, bezpečnosti, krajinnému rázu a fragmentaci.

U horských obcí je zásadní řídit dopravní tlak tak, aby nedocházelo k přeměně horské krajiny na parkovací a komerční zázemí. Konkrétní pozornost vyžaduje Nová Ves, Pohraniční, rezerva I/7, odstavná parkoviště a rekreační přetížení návazných horských tras.

Železniční doprava

Železniční doprava je významnou civilizační a zároveň prostorovou vrstvou ORP. Silná železniční osa je patrná v Chomutově, Jirkově, Otvicích, Spořicích, Málkově, Vrskmaně, Březně a dalších obcích. V některých úsecích je železnice bariérou mezi sídlem a krajinou, jinde představuje potenciál pro udržitelnou dostupnost a rekreační interpretaci území.

Z hlediska ÚSK je nutné posilovat návaznost železnice na pěší a cyklistickou dopravu, veřejný prostor, bezpečné přístupy k zastávkám a rekreační vazby. U Března a Holetic je železnice možnou

páteří stabilizace rozvoje; u Chomutova a Jirkova tvoří součást městské dopravní a transformační struktury; u Vrskmaně a Spořic se potkává s těžební a technickou krajinou.

Samostatnou hodnotou je stopa bývalé železniční trati Křimov-Reitzenhain, která je v zadání ÚSK uvedena jako konkrétní záměr turistické/cyklistické trasy. Její prověření musí respektovat krajinný ráz, historickou paměť, prostupnost, dopady na biotopy a návaznost na síť horské rekreace.

Vodní doprava

Vodní doprava není v ORP Chomutov nosným dopravním systémem. Vodní plochy a toky mají pro ÚSK význam především jako krajinotvorná, retenční, rekreační, ekologická a klimatická infrastruktura. Ohře, Nechranice, Kamencové jezero, Kyjická nádrž, Panský rybník, Hačka, Chomutovka, Bílina a menší vodní toky jsou posuzovány z hlediska přístupnosti, ochrany niv, biodiverzity, Q_{100} , sucha a modrozelené struktury.

Pěší a cyklisté - cesty a stezky

Pěší a cyklistická prostupnost je jedním z hlavních kritérií ÚSK. V horské části je založena na historických cestách, Krušnohorské magistrále, turistických trasách a stopách zaniklých sídel; v pánevní a příměstské krajině na polních cestách, cyklotrasách mezi obcemi, bývalých železničních tělesech a bezpečných překonáních I/7-D7, I/13, železnice a těžebních nebo průmyslových bariér. Přednost mají propojení sídel s krajinou a se sousedními obcemi, nikoli izolované rekreační úseky.

Prioritními směry jsou zejména Chomutov-Jirkov-Otvice-Pesvice-Údlice-Všestudy, Chomutov-Spořice-Droužkovice-Březno, Vrskmaň-Kyjická nádrž-Vysoká Pec-Málov, Březno-Nechranice-Ohře, horská trasa Křimov-Reitzenhain a síť krátkých každodenních okruhů kolem vesnických sídel. Oplocování pastvin, obor, rekreačních areálů, FVE a technických zařízení nesmí přerušit hlavní prostupnostní vazby.

1.4.2 Technická infrastruktura

Zásobování elektřinou

Zásobování elektřinou je v ORP Chomutov propojeno s energetickou transformací krajiny. Vedle standardní distribuční soustavy 22 kV a vyšších vedení je nutné sledovat koridory nadmístního významu, zejména vedení 110/400 kV, a jejich dopad na krajinný ráz, ÚSES, OZE a výsadby.

Katalogové listy ukazují, že energetická infrastruktura je nejvýraznějším tématem v posttěžební a příměstské krajině: Spořice, Vrskmaň, Málov, Hrušovy, Březno, Droužkovice, Strupčice a Chomutov. V těchto územích musí být elektrická infrastruktura posuzována společně s rekultivací, retencí vody, biodiverzitou, prostupností a vizuálním dopadem.

Zásobování teplem

Zásobování teplem je významné především v urbanizovaných a průmyslových částech ORP, zejména v Chomutově, Jirkově a navazujících výrobních a energetických areálech. V krajinářském hodnocení je nutné sledovat nejen provozní funkci, ale také plošné nároky, staré zátěže, komínové a technologické dominanty a potenciál transformace teplárenských a průmyslových areálů.

V horských a venkovských obcích převládají lokální zdroje tepla. U nich je důležité sledovat dopad na ovzduší, energetickou soběstačnost, možnosti citlivého využití OZE na objektech a omezení technických prvků, které by znehodnocovaly krajinný ráz.

Zásobování plynem

Zásobování plynem a nadmístní plynovodní infrastruktura tvoří v ORP Chomutov významnou limitní vrstvu. Přípomínka NET4GAS k ochranným a bezpečnostním pásmům VTL/VVTL vedení musí být promítnuta do rozhodování o zástavbě, výsadbách, ÚSES, OZE, prostupnosti a krajinném členění.

Nejcitlivější jsou obce a území s výraznými technickými koridory: Vrskmaň s VTL DN 1400 a kompresní stanicí Jirkov, Otvice a Všehrady s trasou Gazela/VVTL, Hrušovany s koridorem P1, dále vybrané části Málkova, Spořic, Chomutova a Jirkova. Plynovody nelze hodnotit pouze jako technickou infrastrukturu; jsou to dlouhodobé prostorové limity krajiny.

1.4.2.1 Zásobování vodou

Zásobování pitnou vodou na území ORP Chomutov je založeno především na nadobecním skupinovém vodovodu napojeném na vodárenskou soustavu Přísečnice, které je na území doplněno o místní obecní vodovody a individuální zdroje v menších sídlech.

Základním prvkem zásobování je regionální skupinový vodovod OP-SK-CV.001 Chomutov–Jirkov–Kadaň, který je napojen na úpravny vody Hradiště a Tetín jako hlavní zdroje pitné vody. Tento systém zajišťuje dodávku vody pro města Chomutov a Jirkov včetně jejich místních částí a přes rozvodnou síť rovněž pro další obce v zázemí (např. Otvice, Pesvice, části obce Strupice). Vodárenská soustava je doplněna soustavou zásobních vodojemů, které poskytují dostatečnou akumulaci pro běžný i výhledový provoz a umožňují přepojování mezi hlavními přivaděči.

V rámci ORP Chomutov funguje několik dílčích skupinových vodovodů, které jsou součástí nebo návazně připojeny na regionální systém. Mezi klíčové patří skupinový vodovod v oblasti Jirkova (včetně Březence a Červeného Hrádku), napojený přes úpravnu a vodojem Drmaly na prameniště Drmaly a částečně na zdroje Pyšná, přičemž tento systém je provozně propojen s hlavním skupinovým vodovodem OP-SK-CV.001.

Dalším významným nadobecním systémem je napojení obcí Okoun a Pesvice na regionální skupinový vodovod přes VDJ Důlce a VDJ Jirkov, které zajišťují zásobování těchto sídel pitnou vodou. Tyto skupinové vodovody jsou kapacitně stabilizované, nicméně se zde plánují opatření ke snížení podílu nefakturované vody a postupná rekonstrukce hlavních přivaděčů.

Kromě nadobecních soustav existují na území ORP Chomutov samostatné obecní vodovody, které nejsou plně integrovány do regionálního systému. Příkladem je obecní vodovod v Křimově, napojený na VDJ Nová Ves u Chomutova, kde je součástí vodojemu i lokální úpravna vody.

V menších sídlech a místních částech jsou významné lokální zdroje vody – prameniště, vrty a jímací zařízení – které doplňují nebo zcela nahrazují napojení na skupinové vodovody. Lokální zdroje se nachází zejména v horských a okrajových částech ORP, kde je zásobování napojeno na pramenité oblasti a lokální vodojemy. Tyto lokální zdroje jsou často přímo vázány na hydrogeologické poměry a retenční schopnost krajiny a jsou citlivější na sezónní výkyvy a rozvoj rekreační zástavby. Z pohledu

územního plánování jsou tyto prvky vhodné chránit, obnovovat a případně doplňovat napojením na širší systémy v případě nedostatečné kapacity.

Bez veřejného vodovodu zůstávají zejména menší místní části a rozptýlené sídelní útvary. Kupříkladu Nebovazy, Domina, Celina, Krásná Lípa, Strážky a Suchdol nemají vybudovanou vodovodní síť a zásobování pitnou vodou je zde řešeno individuálně prostřednictvím domovních studní. Důvodem absence vodovodu je zejména malý počet obyvatel, rozptýlená zástavba a někdy i komplikované terénní podmínky, kdy by připojení na regionální systém vyžadovalo značné investice. Tyto lokality jsou citlivé na kolísání vydatnosti podzemních zdrojů a kvalitu vody, a proto se v územních dokumentech doporučuje ochrana infiltračních oblastí a pramenišť. Nedostatek vody je v těchto oblastech je řešeno místními obyvateli individuálně.

Většina obyvatel je zásobována z nadobecních vodárenských systémů a skupinových vodovodů – přibližně 80–90% obyvatel ORP. Veřejné obecní vodovody a samostatné obecní systémy (např. Křimov, menší obce napojené na lokální vodní zdroje) zajišťují zásobování přibližně 10–15% obyvatel. Zhruba 5% obyvatel není napojeno na veřejný vodovod a využívá individuální zásobování ze studní či lokálních vrtů v sídlech bez vodovodní sítě.

1.4.2.2 Čištění odpadních vod

Správné území ORP Kadaň vykazuje výrazné rozdíly v technické infrastruktuře mezi urbanizovanými centry a rozptýlenou venkovskou zástavbou, zejména v horských a podhorských oblastech.

Centrální systémy: Klíčovými uzly jsou čistírny odpadních vod v **Údlicích** (kapacita 50 183 EO) a **Jirkově** (40 333 EO), které zajišťují čištění odpadních vod pro naprostou většinu obyvatel ORP.

Místní obecní ČOV: Menší sídelní celky s vlastní kanalizační sítí a čistírnou zahrnují Zelenou (kapacita 1 700 EO), Březno (1 500 EO), Černovice (1 500 EO), Vysoká Pec (1 337 EO), Strupčice (1 000 EO) a Droužkovice (820 EO). Specifickým případem jsou Libědice, kde místní ČOV čistí i OV z obce Račetice. Další menší čistírny (kde je maximální kapacita 500 EO) provozují například obce Hora Sv. Šebestiána, Všestudy, Vrskmaň, Místo, Hořenec, Blatno, Výsluní, Křimov, Málkov, Lažany, Nechranice a Strážáň.

Individuální nakládání s OV: Ve zbývajících částech území, zejména v oblastech s rozptýlenou zástavbou (části Nová Ves, Denětice, Holenice, Bečov, Hrádečná, Šerchov, Bečov Květnov, Svahová, Radenov, Orasín, Radenov, Jindřišská, Kalek, Jindřichova Ves, Načetín, Celná, Strážky, Domina, Krásná Lípa, Suchdol, Lideň, Blahuňov, Hořenec, Okořín, Hošnice, Sušany, Zaječice, Kýšovice, Sobětice, Třebiška, Úbočí, Volyně a Pyšná), je nakládání s OV řešeno individuálně. Převažujícím způsobem jsou bezodtokové jímky s vyvážením na centrální ČOV (zpravidla v Údlicích) a septiky se vsakováním či odtokem do vodotečí, doplňkově poté domovní čistírny (DČOV). Individuálně řeší OV přibližně 2 500 – 3 000 obyvatel ORP.

1.4.3 Těžba, průmysl, výroba

Těžba nerostných surovin

Těžba nerostných surovin je jednou z hlavních strukturujících sil ORP Chomutov.

Největší význam mají těžební a posttěžební vazby v obcích Vrskmaň, Vysoká Pec, Málkov, Spořice, Černovice, Březno, Hrušovany, Strupčice a Nezabylice. U Hrušovan je citlivá těžba šterkopísku a

DP/CHLÚ Vysočany; u Března a Spořic vazba na lom Tušimice-Libouš; u Vrskmaně vazba na Vršany a ČSA; u Málkova záměr PL1/lithium a dopravní důsledky.

Významné výrobní a technologické areály

Významné výrobní a technologické areály jsou soustředěny zejména v Chomutově, Jirkově, Otvicích, Spořicích, Vrskmani, Hrušovanech, Březně, Málkově a Strupčicích. Jejich hodnocení musí rozlišit stabilizované areály, brownfieldy, transformační plochy a nové rozvojové záměry.

Pro ÚSK je zásadní, aby výroba a skladování byly přednostně směřovány do již narušených a dobře dopravně obslužených ploch, nikoli do hodnotných okrajů sídel a volné krajiny. U nových či transformovaných ploch je nutné požadovat izolační zeleň, hospodaření se srážkovou vodou, řešení dopravní zátěže, ochranu obytných území a přiměřenou výšku a měřítko staveb.

Ukládání odpadů

Ukládání odpadů a odpadové hospodářství je nutné v ÚSK hodnotit společně se starými ekologickými zátěžemi, průmyslovými areály, rekultivacemi a dopravní obsluhou. Je důležité rozlišit provozní odpadové hospodářství obcí, staré zátěže evidované v SEKM, zátěže po průmyslu a těžbě a rizika nelegálního ukládání odpadu v okrajích sídel a rekreačně využívané krajiny.

Z hlediska katalogových listů je nejvyšší pozornost potřebná v Chomutově, Jirkově, posttěžebních a průmyslových obcích a v lokalitách s bývalými výrobními nebo těžebními plochami. V horských a rekreačních územích je důležité sledovat kapacitu odpadového hospodářství při růstu návštěvnosti, parkování a pobytové rekreace.

Obnovitelné zdroje energie

Obnovitelné zdroje energie jsou jedním z nejcitlivějších témat ÚSK ORP Chomutov. Zadání výslovně požaduje usměrňování abiotických struktur v krajině; FVE, VTE, objektové OZE, technické přístřešky a doprovodná infrastruktura nesmí být hodnoceny jen jako energetická zařízení, ale jako zásahy do krajinného rázu, prostupnosti, biodiverzity, půdy, vodního režimu a rekreace.

Plochy FVE a VE jsou nejvýznamnější u Vrskmaně, Málkova, Spořic, Droužkovic, Hrušovan, Března, Strupčic a v některých horských obcích v podobě tlaku na VTE nebo objektové OZE. V posttěžební krajině mohou být OZE přijatelné pouze při prokázané návaznosti na rekultivaci, retenci, vegetační členění, ÚSES, krajinné pohledy a veřejnou prostupnost.

Pro návrh ÚSK doporučujeme stanovit zásadu: OZE v krajině jsou podmíněně přijatelné zejména na brownfieldech, rekultivovaných nebo technicky narušených plochách, pokud nejsou v konfliktu s vodním režimem, biotopy, krajinným rázem, historickou strukturou a veřejnou prostupností.

1.4.4 Zemědělství a lesnictví

Zemědělské využívání krajiny je v ORP Chomutov rozděleno mezi velké půdní bloky pánevní oblasti, extenzivní louky a pastviny horských a podhorských obcí, zahrady a sady při sídlech a rekultivační zemědělské plochy posttěžební krajiny. Pro ÚSK je určující vztah zemědělství k vodnímu režimu, erozi, ekologické stabilitě, krajinnému rázu, prostupnosti a ochraně ZPF.

1.4.4.1 Velikost půdních bloků

Velikost ploch orné půdy má zásadní význam na vnímání krajiny a krajinného měřítko v intenzivně zemědělsky využívaných územích. Pro posouzení stavu můžeme vycházet z dat zveřejněných na portálu LPIS. Tato data obsahují dělení na půdní bloky (PB), což je z pohledu krajiny spíše administrativní než reálné členění. V rámci dělení na půdní bloky můžeme sledovat změnu kultury mezi půdními bloky, v některých letech při pohledu na letecký snímek ale ani to není patrné. Z hlediska stability ekosystému, biodiverzity ale i estetického je zásadní, zda jsou velké lány orné půdy skutečně členěné nebo zda jde o administrativní členění. K tomuto účelu byla provedena úprava vrstvy LPIS, která spočívá ve sloučení půdních bloků v těch případech, že není patrné skutečné dělení mezi půdními bloky, které k sobě přiléhají.

Do této analýzy byly zahrnuty veškeré zemědělské pozemky (dílčí PB), které se nachází v území ale také ty, které do něj částečně zasahují. Takto upravená vrstva půdních bloků LPIS vede k poznatku, že obecně problematickou hranici 30 ha dosahuje v zájmovém území pouze malé množství půdních celků (celkový počet 74 (30–100 ha); 2 (100–500 ha)). Převážná většina (1416) PB má rozlohu do 5 ha, následně 400 PB má rozlohu v rozmezí 10–30 ha a 303 PB se nachází v kategorii 5–10 ha. Přiložená tabulka obsahuje výčet všech pěti kategorií včetně jejich celkové rozlohy v rámci daného území.

Kategorie rozloh PB	Celkový počet	Celková rozloha (ha)
0-5	1416	2305.26
5-10	303	2146.13
10-30	400	7240.15
30-100	74	3047.84
100-500	2	203.06

Tabulka 4: Velikost půdních bloků

1.4.4.2 Charakteristika hospodaření

Největší podíl z PB zaujímá standardní orná půda a TTP. Z typu hospodaření v území ORP převládá konvenční a celková plocha certifikovaných ekologických PB je 619 ha.

Pěstovaná kultura	Celkový počet	Celková rozloha (ha)
standardní orná půda	806	10068.58
trvalý travní porost (TTP)	1203	4473.35
úhor	102	214.25
rychle rostoucí dřeviny	11	82.851
travní porost (na orné půdě)	19	62.31
ovocný sad	7	13.89
vinice	10	10.80
jiná trvalá kultura	6	9.04
mimoprodukční plocha	2	3.39
plocha s kontejnery	22	2.03
školka	7	1.95

Tabulka 5: Využití ZPF

Kategorie ekologického zemědělství	Popis ekologického zemědělství	Celkový počet	Celková rozloha (ha)
2	Certifikované ekologické zemědělství	90	618.93
1	Přechodná třída	579	3244.30
0	Konvenční hospodaření	1526	11079.21

Tabulka 6: Ekologické zemědělství

1.4.4.3 Hospodařící subjekty

Na vymezených PB v ORP Chomutov celkově hospodaří 147 hospodářských subjektů. Přiložená Tabulka 1-6 níže obsahuje přehled 10 nejvýznamnějších subjektů (dle rozlohy obdělávané plochy).

ID uživatele	Název uživatele	Celkový počet obhospodařovaných PB	Celková rozloha obhospodařovaných PB (ha)
15571	AGROCOM HRUŠOVANY spol. s r. o.		2032.808
15553	REKUSTRA V + V. s.r.o.		824.3014
99472	AGRA Droužkovice s.r.o.		772.693
15568	Hynek Bošina		727.8663
26906	Zdeněk Horák		632.0803
14803	AGRAR s.r.o.		615.2028
73771	BREZE a.s.		570.8795
99197	Agro Vintřov s.r.o.		527.639
15594	Jiří Kejř		513.2617
69733	Jan Hlaváček		473.3218

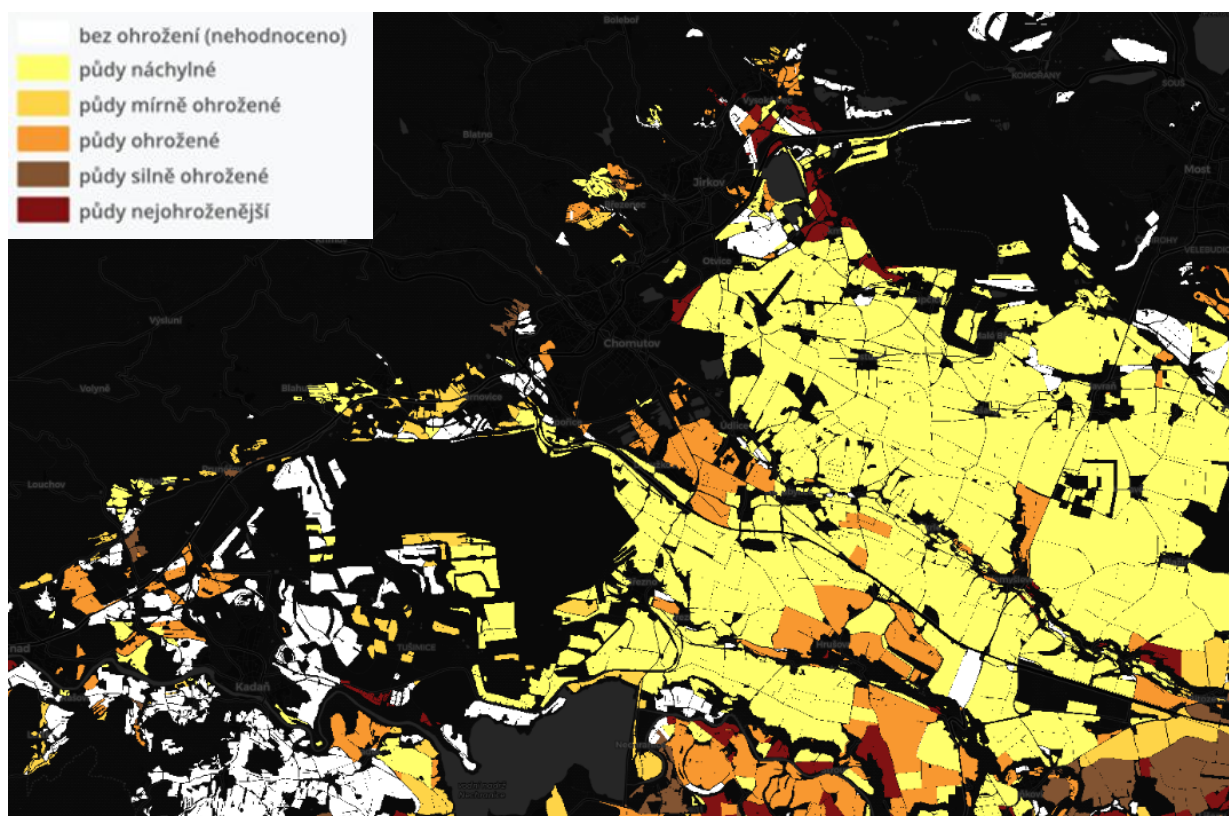
Tabulka 7: Hospodařící subjekty

1.4.4.4 Ohrožení vodní erozí

Erozní ohroženost posuzujeme podle klasifikace, kterou uvádí LPIS. Ta je v souladu s oficiální metodikou GAEC 5. dělená do tří kategorií jako půda neohrožená erozí (s přípustnou ztrátou orné půdy do 4 t/ha/rok), mírně erozně ohrožená (přípustná ztráta 4 až 8 t/ha/rok), silně erozně ohrožená (se ztrátou nad 8 t/ha/rok). Převážná většina PB spadá do kategorie NEO (erozně neohrožená půda), to se zejména týká PB nacházejících se v jihovýchodní části území, kde sklon terénu není tak vysoký. Nejvíce ohrožené PB se nachází v horských oblastech v k. ú. Místo. Blatno. Boleboř. Kalek. Výsluní. Křimov a Hora Sv. Šebestiána.

1.4.4.5 Ohrožení větrnou erozí

V oblasti ORP Chomutov se převážná většina PB nachází na půdách náchylných až mírně ohrožených větrnou erozí, viz následující obrázek.

Obrázek 17: Oblasti potenciálně ohrožených větrnou erozí na podkladu půdních a klimatických faktorů PB LPIS (zdroj: VÚMOP)

1.4.4.6 Analýza drah soustředěného odtoku

Provedení analýzy drah soustředěného odtoku je důležité zejména pro identifikaci problematických lokalit, které mohou mít vyšší míru náchylnosti týkající se bleskových povodní v zastavěných oblastech i erozních událostí na obhospodařovaných plochách. Tyto události jsou vyvolány především přívalovými srážkami, absencí vegetačního pokryvu na orné půdě umístěné v často v prudkém svahu.

Problematické oblasti: PB mezi Holeticemi (Březno) a Všehrdkým lesíkem (Všehrdy), PB mezi Holeticemi (Březno) a Hrušovany a PB mezi Údlícemi a Pevicemi + území dolu Nástup-Tušimice (Málkov, Spořice a Březno); území dolu Československé armády (Vysoká Pec) a dolu Vršany (Vrskmaň a Strupčice).

1.4.4.7 Lesnictví

Lesnictví je klíčové zejména v severní horské části ORP. Krušnohorské obce Blatno, Boleboř, Místo, Hora Svatého Šebestiána, Kalek, Křimov a Výsluní mají vysoký podíl lesů, pramenišť, rašelinišť a horských luk, které společně zajišťují vodní retenci, ekologickou stabilitu, rekreaci a krajinný ráz.

Hlavními problémy jsou klimatická změna, sucho, větrné a sněhové disturbance, historická převaha smrkových porostů, fragmentace lesních okrajů rekreačními a technickými prvky a lokální tlak na oplocování nebo pobytovou rekreaci. Návrh ÚSK by měl podporovat druhově a prostorově pestřejší lesy, ochranu pramenišť, retenci na lesních cestách, šetrnou rekreaci a zachování klidových území.

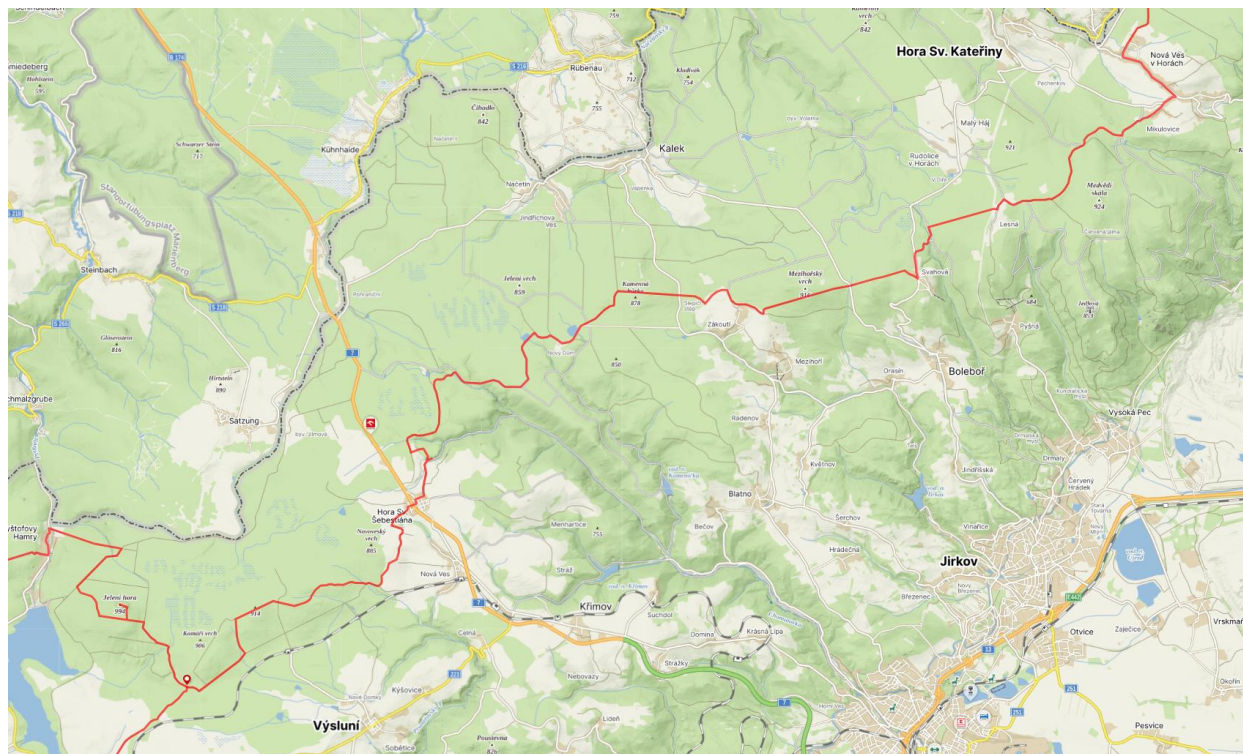
1.4.5 Rekreace

Rekreační využívání krajiny představuje významnou funkci území ORP Chomutov. Díky rozmanitým přírodním podmínkám nabízí území široké možnosti pro celoroční rekreaci. Severní část ORP je tvořena zalesněnými hřebeny Krušných hor, které vytvářejí atraktivní zázemí pro pěší turistiku, cykloturistiku a další formy přírodě blízké rekreace. Hustá síť značených turistických tras, cyklotras a účelových lesních komunikací zajišťuje dobrou prostupnost krajiny a umožňuje návštěvníkům přístup k řadě přírodních i kulturních zajímavostí.

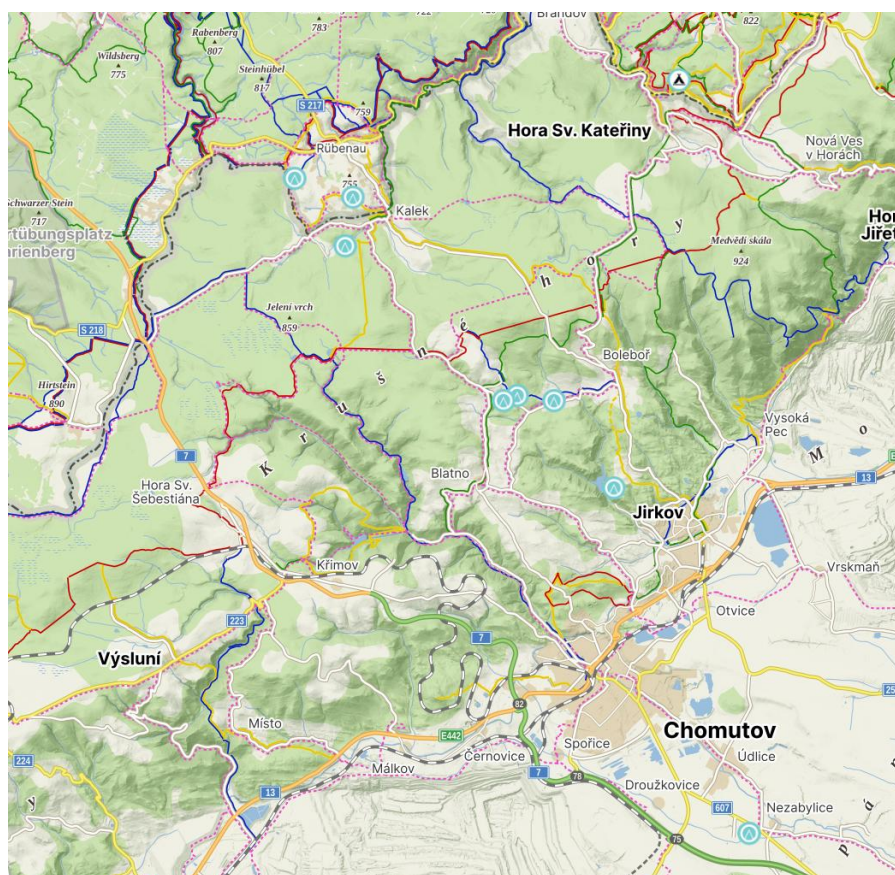
V zimním období jsou při vhodných sněhových podmínkách využívány lyžařské areály a vleky, zejména Skiareál Mezihoří a Skiareál Pyšná. Významnou součástí rekreační nabídky představuje také běžecké lyžování. Pravidelně upravované běžkařské trasy se nacházejí zejména v okolí Hory Svatého Šebestiána, Mezihoří a Mezihořského vrchu. Na ně navazují další běžkařské trasy na německé straně hranice a v dalších částech Krušných hor, což zvyšuje rekreační potenciál celého území.

Krušnými horami prochází rovněž dálková turistická trasa Stezka Českem, která patří mezi nejvýznamnější turistické produkty posledních let. V řešeném území vede od Rusové přes Horu Svatého Šebestiána, vrchol Hadince, Kamennou Hůrku, Zákoutí a Lesnou směrem k Nové Vsi v Horách. Popularita této trasy přispěla ke zvýšení atraktivity Krušných hor a k nárůstu návštěvnosti území. Současně podpořila rozvoj služeb souvisejících s turistikou, zejména vznik menších ubytovacích zařízení, útulen, kempů a glampingových lokalit.

S rostoucí návštěvností území se však projevují také negativní dopady na krajinu a její hodnoty. V okolí trasy Stezky Českem a dalších turisticky atraktivních lokalitách vznikají spontánně využívaná tábořiště a místa pro přenocování, která často postrádají odpovídající hygienické zázemí. Jejich provoz může vést ke znečišťování okolního prostředí, nevhodnému nakládání s odpady a lokálně také k ohrožení přírodních hodnot území. Problematické je rovněž umístování drobných staveb a rekreačních objektů ve volné krajině, které jsou budovány za účelem poskytování ubytování nebo zázemí pro návštěvníky. Tyto stavby mohou narušovat krajinný ráz, zvyšovat míru urbanizace volné krajiny a oslabovat charakteristické znaky krušnohorské krajiny, založené na převaze přírodních a přírodě blízkých struktur. Z dlouhodobého hlediska je proto žádoucí usměrňovat rozvoj rekreační infrastruktury tak, aby nedocházelo k degradaci krajinných hodnot, které jsou hlavním předpokladem rekreační atraktivity území.

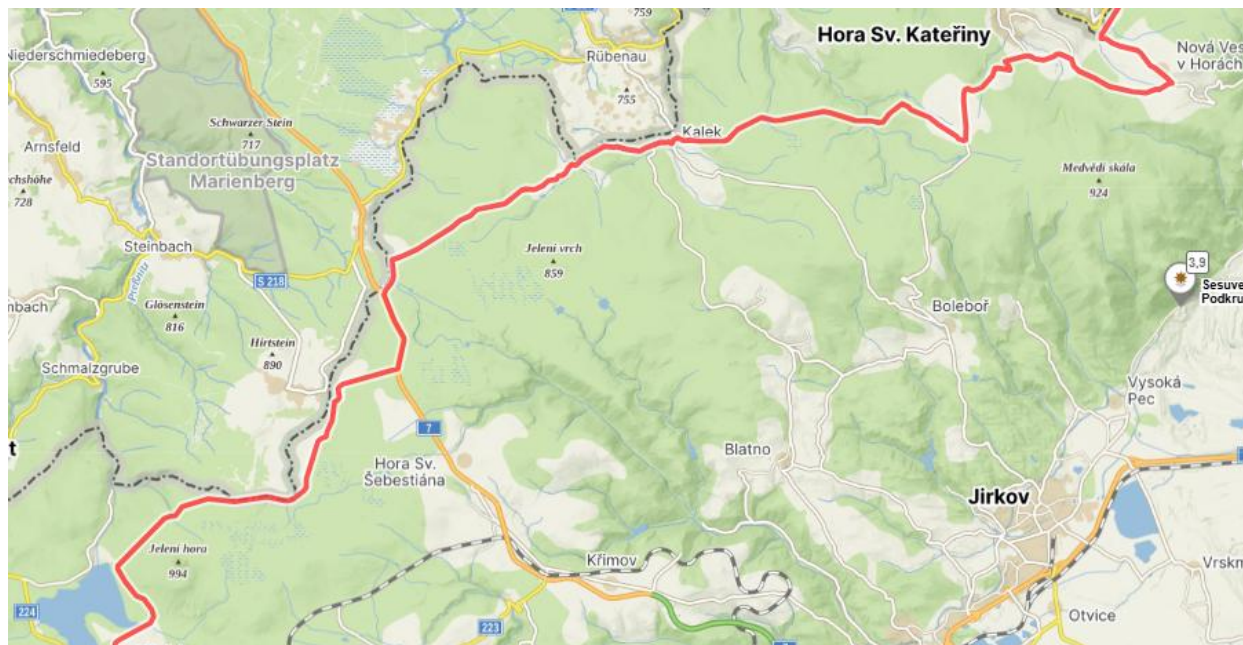

Obrázek 18: Stezka Českem, Zdroj: <https://mapy.com/cs/zakladni?moje-mapy&cat=mista-trasy&mid=5eb9643040a0138eca29c36d&x=13.1434189&y=50.4718837&z=13>

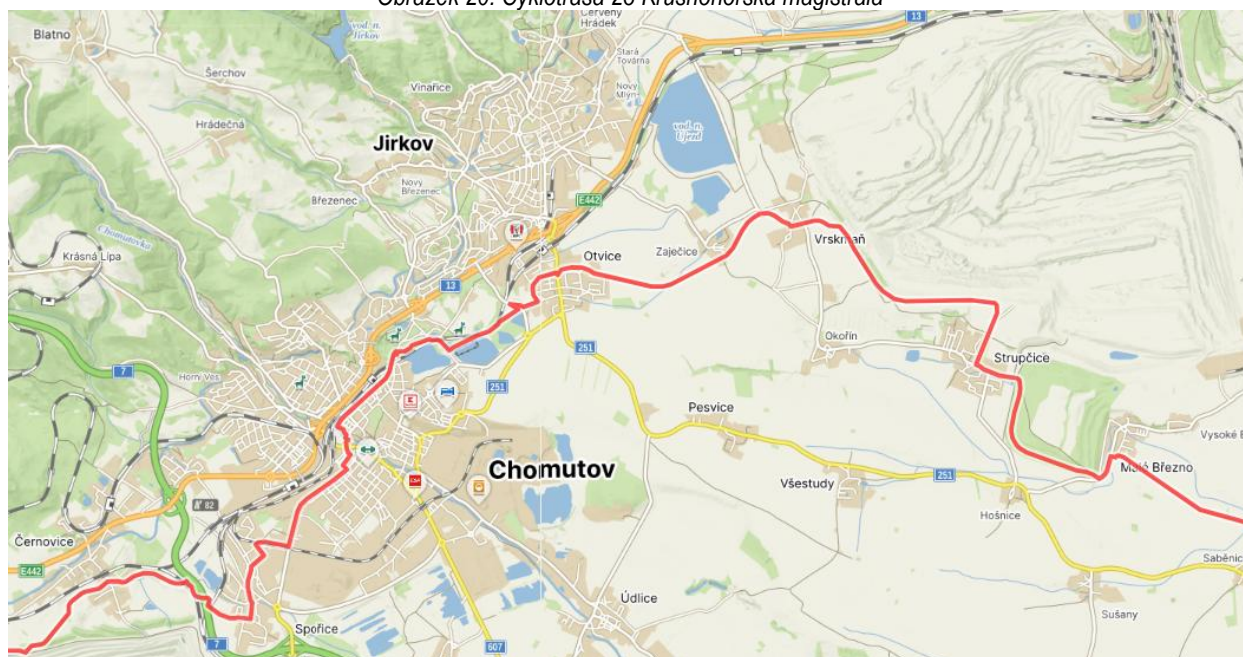

Obrázek 19: Lokality nabízené pro kempování v přírodě (zdroj: <https://www.bezkempu.cz>)

Zájmovým územím prochází značená dálková cyklotrasa 23 Krušnohorská magistrála, která vede přes hřebenem Krušných hor a spojuje Cheb s Děčínem. Další významnou dálkovou cyklotrasou je cyklotrasa 66 – Pánevni vyznačená z Kadaně přes Chomutov, Most, Bílinu, Ledvice, Teplice do Ústí nad Labem.

Obrázek 20: Cyklotrasa 23 Krušnohorská magistrála

Obrázek 21: Cyklotrasa 66 Pánevni

Významnou rekreační oblastí zájmového území je oblast Nechanické nádrže, která je pátou největší vodní nádrží v ČR. V oblasti jsou dobré podmínky pro rekreaci u vody, rybářství, cyklistiku a turistiku. V blízkosti nádrže je provozováno několik kempů a autokempů.

Nižší rekreační potenciál vykazuje pánevní část ORP Chomutov, zejména oblast Žatecké pánve. Rekreační využití krajiny je zde omezeno především charakterem krajiny a způsobem využití území. Krajina je tvořena převážně rozsáhlými bloky zemědělské půdy s nízkým zastoupením lesních porostů a dalších přírodě blízkých prvků. Ve srovnání s horskou částí Krušných hor je zde méně rozvinutá síť turistických a cyklistických tras a území disponuje menším množstvím turisticky atraktivních cílů. Přestože otevřený charakter krajiny umožňuje rekreační využití formou individuální pěší nebo cyklistické rekreace, celková atraktivita území pro cestovní ruch a volnočasové aktivity je ve srovnání s horskou částí ORP nižší.

Na území ORP Chomutov jsou provozovány všechny typy rekreace dle prostorového měřítko (příměstská, rekreace ve volné krajině, soustředěná rekreace (středisková) a individuální rekreace (chaty, chalupy, zahrádkové osady).

Přehled nejvýznamnějších turistických a rekreačních tras a turisticky a rekreačně významných míst v řešeném území obsahuje následující tabulka.

Obec	Turistické atraktivita
Bílence	Značená cyklistická trasa 3034
	Kulturní památky – zámeček Bílence, zámeček Škrle
Blatno	Značené cyklistické trasy 3034, 3077, 3081
	Modrá turistická trasa údolím Kameničky
	Modrá turistická trasa Boleboř – Mezihoří - Zákoutí
	Zelená turistická trasa Chomutovka – Bečov – Blatno - Mezihoří - Svahová
	Červená turistická trasa Hřebenovka
	Zřícenina hradu Najštejn
	Skiareál Mezihoří
	Běžkařské trasy
Boleboř	Modrá turistická trasa Lesná – Rudoltice v Horách
	Červená turistická trasa - Hřebenovka
	Zelená turistická trasa Mezihoří – Jirkovský les – Svahová – Malý Háj
	Žlutá turistická trasa Jirkov – Boleboř – Svahová -- Kalek
	Značené cyklotrasy 3079, 3079, 3081, 3093
	Naučná stezka Lesná - Deutschneudorf
	Geopark a arboretum Lesná
	Lesná – Krušnohorský lidový dům
	Kulturní památka – zámek Boleboř
	Skiareál Pyšná
Březno	Vodní nádrž Nechanice
	Cyklotrasa Ohře
	Vodní tok Ohře
	Modrá turistická Ohře
	Naučná stezka – Dračí cesta

Obec	Turistické atraktivity
	Cyklotrasa – 6A – Ohře, 3080
Černovice	Žlutá turistická trasa na Hradiště – hradiště a vyhlídka
	Cyklotrasa 3080 – Pánevní
	Dochované vojenské bunkry
Droužkovice	Cyklotrasa 3080
Hora sv. Šebestiána	Značená Stezka Českem
	Modrá turistická trasa Školní cesta
	Cyklotrasa 23 Krušnohorská, 3083
	Červená turistická trasa Hřebenovka
	Běžkařské trasy
Hrušovany	Cyklostezka Hrušovany - Lažany
	Paragliding – startovací místo
Chomutov	Naučná stezka Bezručovo údolí
	Modrá turistická trasa
	Cyklotrasa 3078, 3034
	Žlutá turistická trasa Chomutov - Strážiště
	Červená turistická trasa – okruh okolo Chomutova
	Zelená turistická trasa okolo přivaděče Ohře - Bílina
	Bývalá rozhledna na vrchu Strážiště
	Skanzen Stará Ves
	ZOO Chomutov
	Kamencové jezero
	Muzeum Československého opevnění na Kočičáku
	Sady Čs. armády
	Sportovní areál Domovinka
	Plavecký areál Aquasvět
	Oblastní muzeum
	Galerie Špejchar
	Galerie Lurago
	Galerie Město
	Jirkov
Zelená turistická trasa Jirkov	
Zámek Červený Hrádek	
Technické muzeum Červený Hrádek	
Autokemp Červený Hrádek	
Muzeum Jirků - Jirkov	
Dlouhý sklep Jirkov	
Jirkovská synagoga	
Multimediální expozice a hasičské muzeum	
Galerie Jirkov	
Jirkovské divadlo	

Obec	Turistické atraktivity
	Kludského vila
	Muzeum školy
	Městská věž Jirkov
Kalek	Modrá turistická trasa
	Červená turistická trasa Hřebenovka
	Cyklotrasa 23 Krušnohorská
	Hraniční přechod
	Cyklotrasa 3083
	Žlutá turistická trasa
	Naučná stezka Gabrielka
Křimov	Bezručovo údolí - cyklostezka
	Cyklotrasa 3003
	Modrá turistická trasa Chomutov – vodní nádrž Kamenička
	Naučná stezka Bezručovo údolí
	Žlutá turistická trasa – okruh okolo vodní nádrže Křimov -
	Muzeum v bývalé výtopně v Křimov
	Motokros Krásná Lípa
Zaniklá obec Mehartice	
Málkov	Cyklotrasa Pánevň
	Cyklotrasa 3080
	Rozhledna Málkov (pohledy na Krušné hory a hnědouhelnou pánev)
	Cyklotrasa Pánevň
	Cyklotrasa 3080
	Žlutá turistická trasa Blahuňov (bus) – Místo – Hasištejn – Sobětice – Výsluní - Hřebenovka
	Modrá turistická trasa – Pruněřov – Hasištejn – údolí Pruněřovského potoka
	Hustá síť účelových lesních cest (např. Císařská cesta)
	Zřícenina Hradu Hasištejn
Vyhlídková hradní věž	
Místo	
Nezabydlice	Cyklotrasa 3034
	Židovský hřbitov
Otvice	Cyklotrasa Pánevň
Pesvice	-
Spořice	Cyklotrasa Pánevň
Strupčice	Cyklotrasa Pánevň
	Areál koupaliště Strupčice
	Rozhledna Maják (výhledy do Podkrušnohorské pánve)
Údlice	Cyklotrasa 3034
	Nový židovský hřbitov
	Zámek Údlice
Vrksmaň	Cyklotrasa Pánevň

Obec	Turistické atraktivity
	Cyklotrasa 3106
	Cyklotrasa 3107
	Geologická park
Všehrady	-
Všestudy	Zřícenina kostela sv. Michela archanděla
Výslunní	Kostel sv. Václava – významná krajinná dominanta
	Výhledy do pánevní oblasti
	Památkově cenná náves
	Cyklotrasa 3003, 3115
	Žlutá turistická trasa Hasištejn – Výsluní - Hřebenovka
	Dálková turistická trasa Hřebenovka
	Běžkařská trasa
Vysoká Pec	Skiareál Pyšná
	Zámecká vrch – zřícenina hradu Nový Žebrá
	Vrch Jedlová (853 m n.m.)
	Vláďulina vyhlídka
	Terezina vyhlídka
	Modrá turistická vyhlídka na Jedlovou
	Zelená turistická trasa Pyšná – Červený Hrádek
	Modrá turistická trasa Vysoká Pec - Jirkov
	Žlutá turistická trasa – Vysoká Pec - Jezeří
	Cyklotrasa 3106
	Motokros Vysoká Pec

Tabulka 8: Turistické atraktivity a body zájmu v krajině dle obcí ORP Chomutov

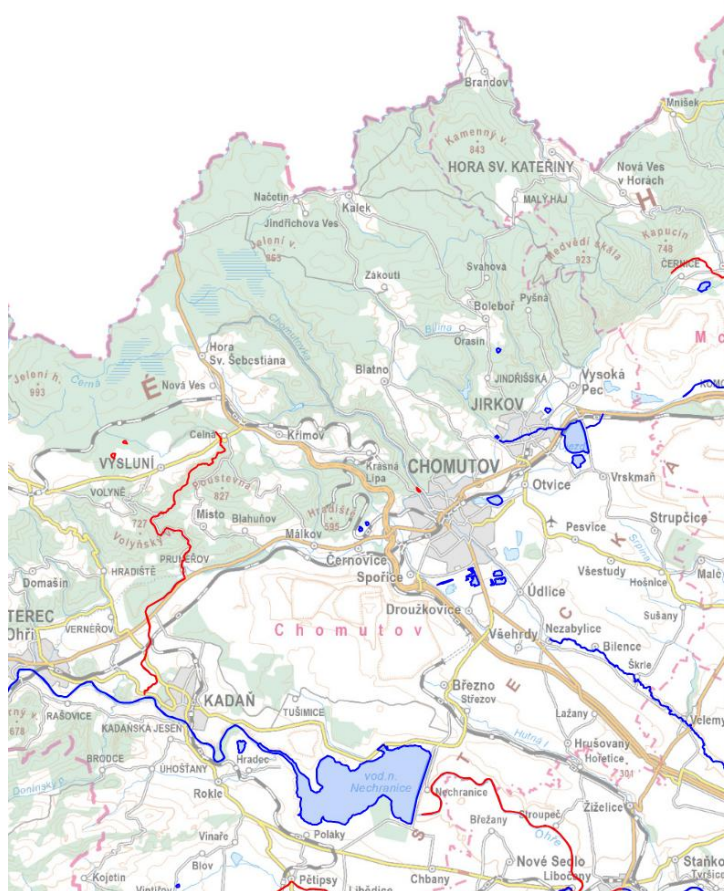
Významnou roli pro rekreační využívání krajiny hraje vedle značených turistických a cyklistických tras také síť účelových lesních a zemědělských komunikací. Tyto cesty jsou využívány zejména pro krátkodobou každodenní rekreaci obyvatel, jako jsou procházky, běh, cyklistika či venčení psů. Účelové komunikace zvyšují prostupnost krajiny a umožňují přístup do míst mimo hlavní turistické trasy. Jejich význam je patrný zejména v zázemí sídel, kde vytvářejí důležité vazby mezi zastavěným územím a volnou krajinou. Hustota a kvalita sítě účelových komunikací tak významně ovlivňují rekreační potenciál území a jeho dostupnost pro každodenní volnočasové aktivity obyvatel. Vyhodnocení přístupu ze sídel do volné krajiny mimo turistické trasy je uvedeno v příloženém katalogu obcí.

Pro krátkodobou rekreaci a pohyb v krajině i v sídlech jsou využívány tzv. desire lines (vyšlapané stezky). Jedná se o neformálně vzniklé trasy pohybu osob, které se vytvářejí opakovaným užíváním území mimo existující cesty. Jejich vznik odráží skutečné potřeby uživatelů krajiny a preference nejkratších nebo nejpohodlnějších spojení mezi cílovými místy. Často se objevují v okolí sídel, rekreačních lokalit nebo mezi významnými cíli každodenního pohybu. Existence desire lines může poukazovat na nedostatečnou prostupnost území nebo nevhodné vedení stávající cestní sítě.

Podrobné vyhodnocení a mapování těchto neformálních tras nebylo předmětem této územní studie krajiny. Přesto je vhodné jejich existenci zohledňovat při pořizování územně plánovací dokumentace a při návrhu budoucího využití území, protože odrážejí skutečné potřeby uživatel krajiny a mohou přispět ke zlepšení prostupnosti území a kvality rekreační infrastruktury.

Rybářství

Možnosti rybaření jsou vázány především na rybníky a vybrané vodní toky, jejichž význam je převážně lokální. Výjimku představuje vodní nádrž Nechranice, která patří mezi nejvýznamnější rybářské lokality v širším regionu. Díky své rozloze, druhové rozmanitosti ryb a dobré dostupnosti je vyhledávána rybáři a představuje významný prvek rekreačního využití krajiny. Nechranická přehrada tak výrazně převyšuje ostatní rybářské lokality v území svým významem i atraktivitou.

Obrázek 22: Rybářské revíry (červeně pstruhové, modře mimopstruhové)

Sezónní rekreační využívání krajiny

Krajina ORP Chomutov nabízí rozmanité podmínky pro sezónní rekreační využívání. V horských partiích Krušných hor jsou v letním období vhodné podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku, a to díky rozsáhlým lesním komplexům, atraktivním výhledům a husté síti turistických a cyklistických tras. V zimním období, v závislosti na aktuálních sněhových podmínkách, je území využíváno zejména pro běžecké lyžování. Pro sjezdové lyžování slouží dva lyžařské areály – Skiareál Mezihorí a Skiareál Pyšná.

Významnou rekreační oblast představuje jižní část ORP s vodní nádrží Nechranice. Ta je v letních měsících intenzivně využívána k rekreaci u vody, vodním sportům i rybolovu. Ke koupání je v zájmovém území využíváno Kamencové jezero v Chomutově a koupaliště v Zelené, Spořicích, Droužkovicích, Údlících, Strupčicích a Vysoké Peci.

Kulturní a historické hodnoty

Kulturní a historické hodnoty v krajině tvoří síť drobných a velkých cílů každodenní i turistické rekreace. Patří sem Chomutovská městská památková zóna, Červený Hrádek, historická jádra Jirkova a Chomutova, kostely, kaple, kříže, boží muka, pomníky, staré hřbitovy, zaniklá sídla, železniční a důlní stopy, technické objekty a reliktů historických cest.

V horské krajině mají kulturní body často větší význam jako součást trasy a krajinného příběhu než jako samostatný objekt. U příměstských a pánevních obcí je naopak důležité zapojit kulturní hodnoty do každodenní dostupnosti: náves, rybník, park, hřbitov, cesta k sousední obci, polní alej, přístup k vodnímu toku.

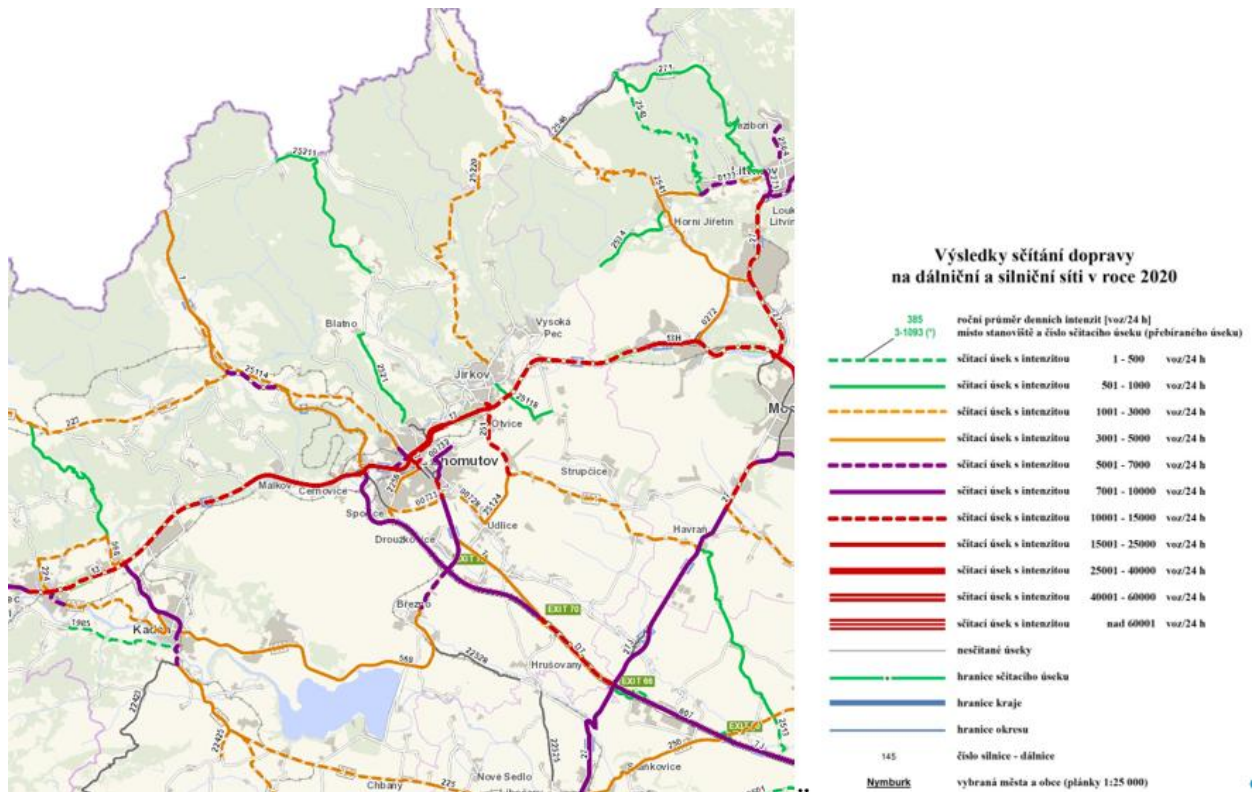
Je důležité se soustředit a vyhodnotit, kde lze kulturní a historické hodnoty propojit s pěšími a cyklistickými trasami, naučnou interpretací, obnovou cest a krajinnými opatřeními. Zvláštní pozornost vyžaduje Červený Hrádek s vazbou na PP Červený Hrádek a PP Drmaly, bývalá trať Křimov-Reitzenhain a posttěžební paměť zaniklých sídel.

Mezi kulturní a historické hodnoty dále patří:

- Sakrální stavby v krajině (kaple, křížky, boží muka)
- Historické objekty (tvrze, mlýny, mosty)
- Technické památky (železnice, průmyslové objekty)
- Místa spojená s místními tradicemi a pověstmi
- Pamětní místa a pomníky

1.5 Širší územní souvislosti

Území ORP Chomutov se nachází v západní části Ústecko kraje, v území mezi intenzivně využívanou pánevní krajinou a horským prostředím Krušných hor. Sídelní struktura je charakteristická koncentrací obyvatel do měst (Chomutov, Jirkov) a řidším osídlením v horské oblasti. Území vykazuje znaky perifernosti v rámci republiky, avšak zároveň má významné vazby na regionální centra, kterými jsou Most, Kadaň, Klášterec nad Ohří a Karlovy Vary a má přeshraniční kontakty se Svobodným státem Sasko. Hlavní dopravní osou zájmového území nadregionálního významu je dálnice D7, která vede z Prahy kolem Slaného a Loun do Chomutova a končí na silnici I/7, která vede na státní hranici s Německem. Spojení na s městy na východním směrem s Teplicemi a Mostem a městy směrem na západ s Kadaní, Kláštercem n.O., Ostrovem a Karlovými Vary zajišťuje silnice I/13.

Obrázek 23: Výsledky sčítání dopravy na dálniční a silniční síti v roce 2020, Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR

V rámci nadřazených dokumentů je území ovlivněno rozvojovými osami a specifickými oblastmi, které reflektují jeho průmyslovou minulost i potenciál pro rekreaci a transformaci krajiny.

Politika územního rozvoje vymezuje město Chomutov jako vyšší centrum významné – regionální.

ORP Chomutov je součástí OS7 – rozvojové osy Ústí nad Labem – Chomutov – Karlovy Vary – Cheb – hranice ČR/Německo (-Bayreuth). Severní část území je součástí specifické oblasti SOB6 Krušné hory. Oblast je součástí:

- specifické oblasti - SOB9 Specifická oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem,
- specifické oblasti SOB10 Specifická oblast, která vymezuje oblasti nezbytné pro příspěvek ČR k celkovému cíli EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 z hlediska rozvoje výroby energie z energie slunečního záření,
- specifické oblasti SOB11 Specifická oblast, která vymezuje oblasti nezbytné pro příspěvek ČR k celkovému cíli EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 z hlediska rozvoje výroby energie z větrné energie

Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje vymezují krajinné celky. Území ORP Chomutov je součástí 4 krajinných celků:

- 7a – Krušné hory – náhorní plošiny
- 7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
- 13 – Severočeské nížiny a pánve
- 14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území

Pro tyto krajinné celky jsou stanoveny cílové kvality a dílčí kroky, které směřují k jejich naplnění.

KC Krušné hory – náhorní plošiny (7a)

Charakteristika stavu krajiny:

- krajina náhorních plošin, do značné míry odlesněných, zemědělsky využívaných, s hojnými rašeliništi a vrchovišti, s menšími sídly s řadou dochovaných prvků typické krušnohorské architektury.

Cílové kvality krajiny:

- krajina vysokých přírodních, krajinných, estetických a kulturních hodnot,
- krajina rekreačně využívaná.

Dílčí kroky naplňování cílových kvalit krajiny:

- a) ve vybraných částech krajinného celku preferovat ekologicky zaměřené lesní hospodářství a extenzivní zemědělství pro zachování krajinného rázu a posílení biologické diverzity krajinného celku,
- b) využít potenciálu území přiměřeným rozvojem cestovního ruchu, turistiky, rekreace i sídelních a vhodných výrobních funkcí,
- c) udržet a přiměřeně rozvíjet osídlení v horách, při respektování principů trvalé udržitelnosti a preference ochrany přírody a krajiny, diferencovaně dle významu konkrétní lokality v rámci krajinného celku,
- d) pokračovat v nápravě škod způsobených v minulosti ekologickou katastrofou lesních porostů, likvidací tradičních forem hospodaření (též v souvislosti s vysídlením původního obyvatelstva) a lokálně též těžbou rašeliny,
- e) individuálně posuzovat všechny záměry, které by krajinný ráz mohly negativně ovlivnit, s ohledem na potřebu uchování vysoké hodnoty krajinného rázu s harmonickým zastoupením složek přírodních a kulturních,
- f) zamezit ohrožení naplnění cílových charakteristik krajinného celku v důsledku masivního tlaku na umístování vertikálních staveb (velkých větrných elektráren), jejich komplexů a doprovodných staveb v nezastavěném území.

KC Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí (7b)

Charakteristika stavu krajiny:

- krajina výrazných zalesněných svahů, vrcholů a hlubokých údolí, zejména ve strmém souvislém jižně orientovaném svahu místy se zachovalým přirozeným lesem, ve vrcholových polohách rovněž se zemědělsky využívanými pozemky, s menšími sídly s řadou dochovaných prvků typické krušnohorské architektury.

Cílové kvality krajiny:

- krajina vysokých přírodních, krajinných, estetických a kulturních hodnot,
- krajina rekreačně využívaná.

Dílčí kroky naplňování cílových kvalit krajiny:

- a) ve vybraných částech krajinného celku preferovat ekologicky zaměřené lesní hospodářství a extenzivní zemědělství pro zachování krajinného rázu a posílení biologické diverzity krajinného celku,
- b) využít potenciálu území přiměřeným rozvojem cestovního ruchu, turistiky, rekreace i sídelních a vhodných výrobních funkcí,
- c) udržet a přiměřeně rozvíjet osídlení v horách, při respektování principů trvalé udržitelnosti a preference ochrany přírody a krajiny, diferencovaně dle významu konkrétní lokality v rámci krajinného celku,
- d) pokračovat v nápravě škod způsobených v minulosti ekologickou katastrofou lesních porostů, likvidací tradičních forem hospodaření (též v souvislosti s vysídlením původního obyvatelstva),
- e) individuálně posuzovat všechny záměry, které by krajinný ráz mohly negativně ovlivnit, s ohledem na potřebu uchování vysoké hodnoty krajinného rázu s harmonickým zastoupením složek přírodních a kulturních,
- f) zamezit ohrožení naplnění cílových charakteristik krajinného celku v důsledku masivního tlaku na umísťování vertikálních staveb (velkých větrných elektráren), jejich komplexů a doprovodných staveb v nezastavěném území.

KC Severočeské nížiny a pánve (13)

Charakteristika stavu krajiny:

- krajina nížin, širokých niv velkých vodních toků (Labe, Ohře) a severočeských pánví, lokálně s kužely (kupami) třetihorních vulkanitů, převážně intenzivně zemědělsky využívaná, se strukturou menších a středních sídel, často vysokých urbanistických a architektonických hodnot.

Cílové kvality krajiny:

- krajina lokálně s vysokými přírodními, krajinnými a estetickými hodnotami (nivy řek, vulkanity),
- krajina venkovská i městská,
- krajina s optimálními půdními a klimatickými podmínkami pro zemědělství,
- krajina obnovených tradičních a dále rozvíjených krajinných hodnot.

Dílčí kroky naplňování cílových kvalit krajiny:

- a) respektovat zemědělství jako určující krajinný znak krajinného celku, lokálně s typickým tradičním zaměřením (chmelařství, vinařství, ovocnářství, zelinářství),
- b) napravovat narušení krajinných hodnot způsobené velkoplošným zemědělským hospodařením, prioritně realizovat nápravná opatření směřující k obnově ekologické rovnováhy (ÚSES),
- c) napravovat či zmírňovat narušení krajiny lokálně postižené zejména velkoplošnou těžbou štěrkopísků, vápenců či umístěním rozsáhlých rozvojových zón ve volné krajině, těžbu nerostných surovin koordinovat s rekultivacemi, tak aby se postupně snižovalo zatížení území těžebními aktivitami,

- d) stabilizovat venkovské osídlení významné pro naplňování cílových charakteristik krajiny,
- e) uvážlivě rozvíjet výrobní funkce tak, aby nedocházelo k negativním změnám přírodního a krajinného prostředí,
- f) individuálně posuzovat navrhované změny využití území a zamezovat takovým změnám, které by krajinný ráz mohly poškozovat.

KC Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území (14)

Charakteristika stavu krajiny:

- krajina severočeských podkrušnohorských sníženin – pánví, lokálně s izolovanými vrcholy třetihorních vulkanitů, s navazující krajinou souvisle urbanizovaných ploch sídel a průmyslových areálů,
- krajina v závislosti na probíhajících rekultivačních a revitalizačních opatřeních postupně začleňovaná do krajinného celku Severočeských nížin a pánví, jejíž současný územní rozsah vyvolaný antropogenními zásahy je pokládán za maximální.

Cílové kvality krajiny:

- krajina směřující k obnově ekologické rovnováhy a vytvoření nové krajinné struktury po devastaci velkoplošnou povrchovou těžbou hnědého uhlí a překročení mezí únosnosti území energetickou a průmyslovou výrobou,

Dílčí kroky naplňování cílových kvalit krajiny:

- a) prioritně respektovat veškeré dílčí přírodní, krajinné či estetické hodnoty – jednotlivé lokality vulkanických vrchů, lokality městských parků a zámeckých zahrad, rekultivované, revitalizované i spontánně se obnovující části krajiny,
- b) respektovat územně ekologické limity těžby hnědého uhlí, stanovené v usneseních vlády ČR č. 331/1991, č. 444/1991 a č. 827/2015, jako nepřekročitelné hranice, za nimiž nesmí být území narušeno povrchovou těžbou ani výsypkovým hospodářstvím,
- c) postupně realizovat rekultivační a revitalizační opatření v území s ukončenou těžbou hnědého uhlí v časově co možná nejkratším časovém horizontu, cílové znaky a cílovou strukturu krajinného celku odvozovat zejména od řešení rozsáhlých rekultivovaných a revitalizovaných ploch po těžbě hnědého uhlí s výrazným uplatněním vodních ploch,
- d) realizovat nápravná opatření směřující k celkové obnově ekologické rovnováhy (ÚSES) a vytvoření nové krajinné struktury, k obnově přirozeného vodního režimu provádět revitalizaci vodních toků dočasně přeložených nebo jinak upravených v důsledku těžby surovin a energetické a průmyslové výroby.

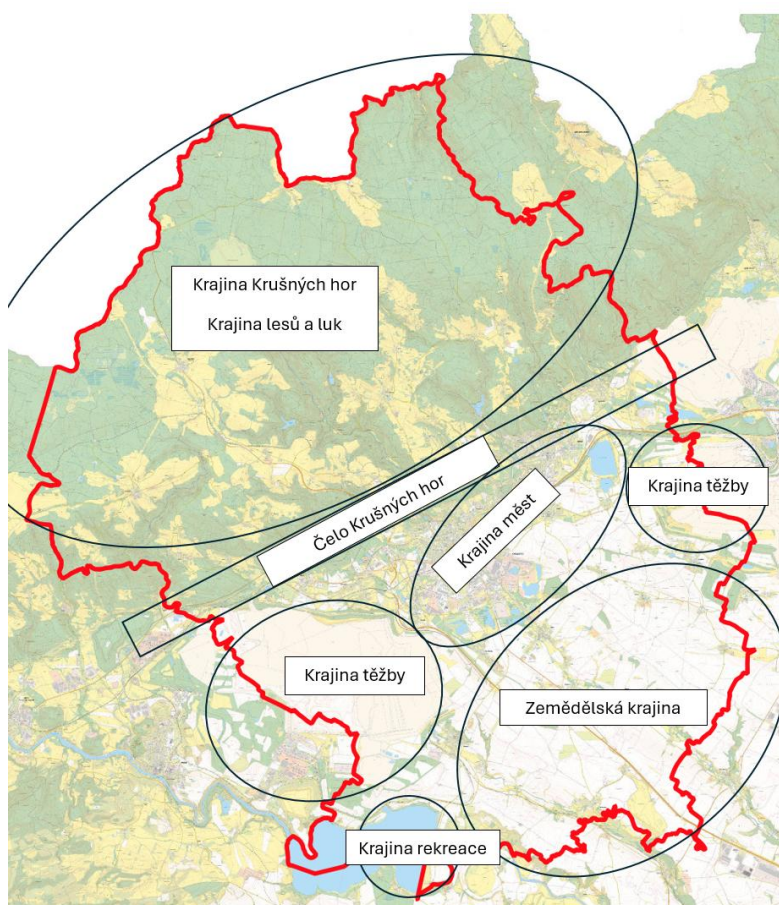
Obec	Krajinný celek
Bílence	13 – Severočeské nížiny a pánve
Blatno	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
Boleboř	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
Březno	13 – Severočeské nížiny a pánve

Obec	Krajinný celek
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Černovice	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
	13 – Severočeské nížiny a pánve
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Droužkovice	13 – Severočeské nížiny a pánve
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Hora sv. Šebestiána	7a – Krušné hory – náhorní plošiny
	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
Hrušovany	13 – Severočeské nížiny a pánve
Chomutov	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
	13 – Severočeské nížiny a pánve
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Jirkov	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
	13 – Severočeské nížiny a pánve
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Kalek	7a – Krušné hory – náhorní plošiny
	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
Křimov	7a – Krušné hory – náhorní plošiny
	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
Málkov	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
	13 – Severočeské nížiny a pánve
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Místo	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Nezabylice	13 – Severočeské nížiny a pánve
Otvice	13 – Severočeské nížiny a pánve
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Pesvice	13 – Severočeské nížiny a pánve
Spořice	13 – Severočeské nížiny a pánve
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Strupčice	13 – Severočeské nížiny a pánve
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území
Údlice	13 – Severočeské nížiny a pánve
Vrksmaň	13 – Severočeské nížiny a pánve
Všestudy	13 – Severočeské nížiny a pánve
Výsluní	7a – Krušné hory – náhorní plošiny
	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
Vysoká Pec	7a – Krušné hory – náhorní plošiny
	7b – Krušné hory – svahy, vrcholy a hluboká údolí
	13 – Severočeské nížiny a pánve

Obec	Krajinný celek
	14 – Severočeská devastovaná a souvisle urbanizovaná území

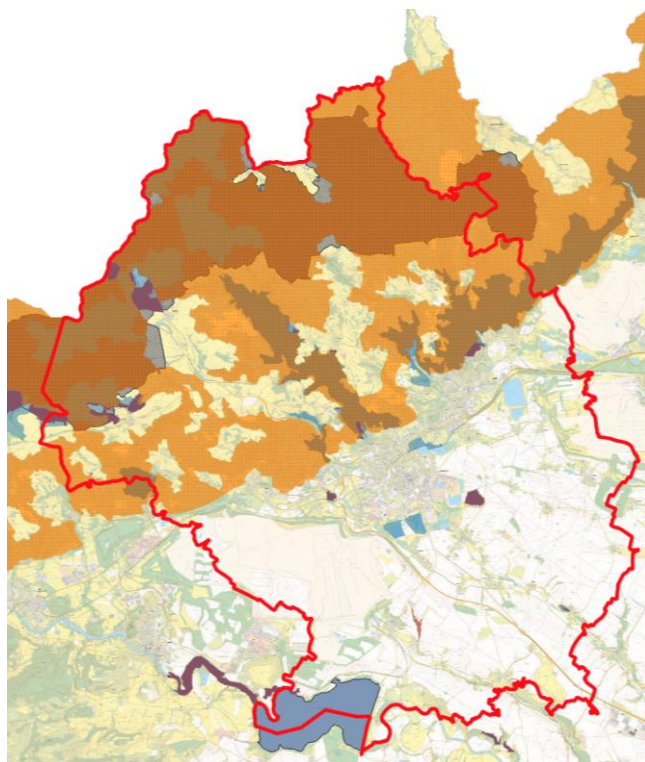
Tabulka 9: Příslušnost obcí k vymezeným krajinným celkům dle ZÚR Ústeckého kraje

Krajinná struktura vykazuje vysokou diverzitu. V Krušnohorské oblasti v krajině dominují lesní porosty a velké louky, v krajině pod zlomem Krušných hor jsou dominantní sídla Chomutov a Jirkov. Velkou část území ORP zabírají velké těžební plochy lomů. Na západě je to plocha dolu Nástup Tušimice a na východě plocha dolu Vršany. V oblasti Žatecké pánve určují ráz území pole uspořádané do velkých bloků.

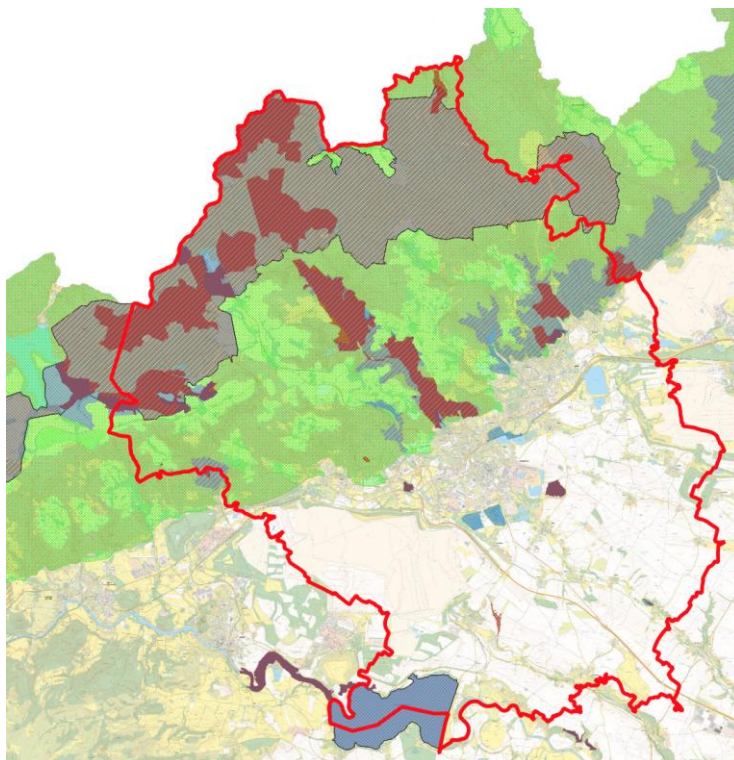
Obrázek 24: Charaktery krajiny

V širším zájmovém území se nachází řada přírodně cenných lokalit a území s vysokým přírodním potenciálem. Tyto prvky lze považovat za základ kostry zelené infrastruktury. Patří mezi ně zejména zvláště chráněná území, prvky soustavy Natura 2000 (ptačí oblasti a evropsky významné lokality) a přírodní biotopy pro migraci velkých savců. Uvedené plochy vysoké přírodní hodnoty v širším zájmovém území jsou zobrazeny na obrázku níže.

Obrázek 2: Soutisk ploch vysoké přírodovědné hodnoty - zvláště chráněná území, prvky soustavy Natura 2000 (ptačí oblasti a evropsky významné lokality), migrační biotopy velkých savců

Významný biotický potenciál vykazuje rovněž území navrhované k vyhlášení chráněné krajinné oblasti Krušné hory.

Obrázek 3: Soutisk ploch vysoké přírodovědné hodnoty - zvláště chráněná území, prvky soustavy Natura 2000 (ptačí oblasti a evropsky významné lokality), migrační biotopy velkých savců a plochy navrhované CHKO Krušné hory.

Území ORP Chomutov je součástí širšího systému rekreačních a turistických vazeb nadmístního až nadregionálního významu, které jsou podmíněny především přírodními hodnotami krajiny a existující sítí turistické infrastruktury. Klíčovou roli hrají dálkové a regionální trasy, jež propojují území s okolními regiony a významně ovlivňují jeho návštěvnost.

Významnou osu pěší turistiky představuje Stezka Českem, která prochází hřebenovými partiemi Krušných hor a zajišťuje napojení území na celostátní síť dálkových tras. Trasa má zásadní vliv na nárůst návštěvnosti, zejména v horských, a stimuluje rozvoj doprovodných služeb a infrastruktury v jejím okolí.

Významnou roli v rámci cykloturistiky a zimních sportů hraje Krušnohorská magistrála, která je vedena převážně po hřebeni Krušných hor. Magistrála slouží v letním období cyklistům a pěším turistům, v zimním období pak jako páteřní trasa pro běžecké lyžování. Zajišťuje propojení jednotlivých rekreačních středisek a napojuje území na přeshraniční síť tras směrem do Německa.

Uvedené rekreační osy jsou doplněny sítí značených turistických a cyklistických tras regionálního a místního významu, které zajišťují prostupnost krajiny a přístup k dílčím atraktivitám. V souhrnu tyto vazby výrazně ovlivňují prostorovou distribuci návštěvnosti, intenzitu rekreačního využívání krajiny a vytvářejí předpoklady pro další rozvoj cestovního ruchu v území.

Rekreační oblastí nadregionálního a regionálního významu je Nechranická nádrž.

2 HODNOTY KRAJINY

2.1 Přírodní hodnoty

2.1.1 Zvláště chráněná území

2.1.1.1 Natura 2000

Území vykazuje mimořádnou koncentraci lokalit soustavy Natura 2000, které tvoří základní kostru ekologické stability regionu. Do ORP Chomutov zasahují nebo se v něm přímo nachází následující Evropsky významné lokality:

Horská část (Sever): Dominují zde EVL Novodomské a polské rašeliniště, Kokrháč – Hasištejn a Na loučkách a Ptačí oblast Novodomské rašeliniště – Kovářská, zasahující do obcí Blatno, Boleboř, Hora Sv. Šebestiána, Kalek, Výsluní a Vysoká Pec.

Podhorská část: EVL Kokrháč – Hasištejn, Údolí Hačky, Bezručovo údolí a Východní Krušnohoří společně tvoří rozsáhlý komplex v obcích Blatno, Boleboř, Chomutov, Jirkov, Křimov, Místo a Vysoká Pec.

Centrální část OPR (okolí obce Chomutov): EVL Černovice, Chomutov – zoopark, Pražská pole a Údlické Doubí se nachází v obcích Chomutov, Droužkovice, Otvice, Spořice, Údlice.

Jihovýchodní část: EVL Slanisko u Škrle (Bílenec) zajišťuje ochranu vnitrozemských slaných luk.

Oblast Nechanicka a Poohří: Zásadní je Ptačí oblast Nádrž vodního díla Nechanice, u které se rovněž nachází EVL Běšický chochol (Březno).

2.1.1.2 Mokřady Ramsarské úmluvy

V severní (horské) oblasti se nachází Krušnohorské rašeliniště konkrétně lokality Svatošebestiánská (a i b).

2.1.1.3 ÚSES

ÚSES v ORP Kadaň je charakterizován vysokou funkčností v lesních masivech a kritickou fragmentací v pánevních a sídelních oblastech.

Hlavní ekologickou osou jsou tři větve nadregionálních biokoridorů umístěné v severní části území spojující Božídavská rašeliniště a Hřenská skalní města (NK2) horskou osou a Studenec a Jezeří (NK3) bučinnou i hájovou osou. V jižní oblasti dominuje nadregionální biocentrum společně s nadregionálním biokoridorem.

Stabilizace těchto koridorů i biocenter je klíčovou příležitostí pro zvýšení retenční schopnosti krajiny a obnovu biologické diversity v transformovaném území.

2.1.1.4 Památné stromy

V ORP Chomutov se nachází celkově 179 památných stromů. Následující tabulka obsahuje jejich výčet i podrobnosti.

Název	Počet	Typ	Typ – popis	Obec
Ahníkovská lípa	1	1	Soliterní strom	Málkov
Dolní úbočský smrk	1	1	Soliterní strom	Místo
Dub Sv. Anny	1	1	Soliterní strom	Březno
Dub u Červeného Hrádku	1	1	Soliterní strom	Jirkov
Dub u Nivského potoka	1	1	Soliterní strom	Jirkov
Dub u střelnice	1	1	Soliterní strom	Chomutov
Dub v Křížkové ulici	1	1	Soliterní strom	Jirkov
Hasištejnská lípa	1	1	Soliterní strom	Místo
Hlošina u Olejomylnského parku v Jirkově	1	1	Soliterní strom	Jirkov
Horní úbočský smrk	1	1	Soliterní strom	Výsluní
Jasan u cesty	1	1	Soliterní strom	Jirkov
Javor u Volyně	1	1	Soliterní strom	Výsluní
Kaštanka	133	3	Skupina stromů	Chomutov
Kaštanovníky ve střelnici	3	3	Skupina stromů	Chomutov
Lípa v Místě na hřbitově	1	1	Soliterní strom	Místo
Lípa v Šerchově	1	1	Soliterní strom	Blatno
Lípy u kapličky v Málkově	2	3	Skupina stromů	Málkov
Lípy u kostela v Blatně	2	3	Skupina stromů	Blatno
Platany u SPŠ v Chomutově	12	3	Stromořadí	Chomutov
Skupina dubů v ulici U dubu	8	3	Skupina stromů	Jirkov
Smrky u Prunéřovského potoka	3	3	Skupina stromů	Místo
Zelenská lípa	1	1	Soliterní strom	Málkov
Žeberská lípa	1	1	Soliterní strom	Vysoká Pec

Tabulka 10: Výčet památných stromů nacházejících se v ORP Chomutov

2.1.1.5 VKP

Mezi registrované významné krajinné prvky patří lesní společenstva v obci Březno a Místě, plochy TTP U Filipových rybníků, U Kačáku, Krásné Lípy, Škrle a Třebišky, nebo Historický park města Výsluní. Dále se v území vyskytují plochy charakteristické zvláště chráněnými druhy rostlin (Boleboř, Orasín I – II, Březeneč) nebo plochy lemující důl Vršany ve východní části území (VKP – Vršany-Amerika a VKP – Šverma).

VKP „ze zákona“ jsou uvedeny přímo v zákoně č. 114/1992 Sb. a jsou jimi lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy.

VKP údolní niva (návrh na doplnění do ÚAP)

Podrobné vymezení nivy vychází z primární identifikace hranice na základě morfologie terénu, tedy tvarů vymodelovaných činností vodního toku. Hlavním podkladem byl digitální model reliéfu (DMR 5G) a jeho odvozeniny, jako je stínovaný model terénu a mapa sklonitosti. Vymezení probíhalo v podrobném měřítku pomocí manuálního zákresu. Rozsah nivy byl následně korigován a ověřován

pomocí dalších tematických vrstev, zejména pedologických poměrů, nebo rozsahu záplavových území. Výstupem je polygonová vrstva, která je hranicí takzvané původní nivy. V tomto rozsahu lze dále sledovat jevy které funkci nivy podporují, nebo jí naopak limitují.

2.1.1.6 Cenné přírodní biotopy

Území je klíčovým biotopem zvláště chráněných druhů ptáků (bukáček malý, kvakoš noční, sýček obecný a tetřívka obecná), cévnatých rostlin (jitrocel přímořský, koniklec otevřený a kozinec bezlodyžný) i plazů (užovka stromová). Severní část oblasti je rovněž vymezena jako biotop významných zvláště chráněných druhů velkých savců.

2.1.2 Vodní zdroje

Vodní zdroje na území ORP Kadaň nepředstavují pouze objekty technické infrastruktury, ale jsou především klíčovou přírodní hodnotou. Jejich vydatnost, stabilita a kvalita jsou přímo a nedílně vázány na hydrogeologické poměry, celkovou retenční schopnost krajiny, stav prameniště a vitalitu okolních lesních i nelesních ekosystémů. Z pohledu územní studie krajiny je proto nezbytné nahlížet na vodní zdroje jako na ucelená infiltrační území, která vyžadují plošnou ochranu a šetrný krajinný management.

2.1.2.1 Lokální vodní zdroje (prameniště, vrty a štoly)

Důležitou přírodní i civilizační hodnotu představují lokální vodní zdroje, na kterých je závislá řada menších sídel. Tyto zdroje jsou vysoce citlivé na lokální výkyvy klimatu (sucho) a stav krajiny v jejich bezprostředním okolí. Mezi nejvýznamnější a nejvzácnější lokální zdroje v území patří prameniště, jímací štoly a vrty využívané pro obecní vodovody v místních sídlech Nebovazy, Domina, Celná, Krásná Lípa, Strážky, Suchdol, Kalek, Jindřichova Ves, Načetín, Kýšovice, Sobětica, Třebíška, Úbočí, Volyně, Mezihoří, Zákoutí, Dětenice, Hora Svatého Šebestiána, Nová Ves a Pohraniční.

U oblastí, jako jsou například Mezihoří a Zákoutí, již dnes narážíme na kapacitní limity těchto lokálních zdrojů v dobách sezónního zatížení. Pro zachování jejich vydatnosti je nezbytné důsledně chránit přirozená infiltrační území, omezit plošné odvodňování krajiny a realizovat opatření k zasakování srážkových vod v místě jejich dopadu.

2.1.2.2 Individuální zdroje a ochrana vodního prostředí krajiny

Specifickou a z hlediska ochrany vodních zdrojů vysoce zranitelnou vrstvou jsou sídla či okrajové osady bez veřejného vodovodu, které jsou plně odkázány na individuální domovní studny (viz seznam uvedený výše). V těchto odlehlých oblastech jsou studny nezbytností, avšak z širšího pohledu ochrany krajiny představuje nekonceptní rozvoj individuálních zdrojů významné environmentální riziko.

2.1.2.3 Ochrana vodního prostředí v kontextu zásobování sídel

Zásobování vlastními zdroji vody (zejména zakládáním nových hlubokých vrtaných studní pro pitné účely i masivní zálivku), dochází k postupnému a kumulativnímu zatížení podzemních vod. Tento nadměrný odběr z lokálních zdrojů se projevuje nejen zhoršením dostupnosti vody pro obyvatele, ale z pohledu krajiny především úbytkem podzemních vod a drastickou ztrátou přirozené půdní vlhkosti. Oslabení vodního prostředí krajiny pak přímo ohrožuje ekologickou stabilitu na vodu vázaných biotopů a vegetace, což je kritické zejména v obdobích dlouhodobého sucha.

Pro udržení rovnováhy mezi užíváním vodních zdrojů a jejich přirozenou obnovitelností je proto v územním plánování nezbytné prosazovat **princip preferenčního využívání veřejných vodovodů před individuálními zdroji** všude tam, kde je to technicky a ekonomicky možné. Omezení plošného budování nových vrtaných studní v územích zasíťovaných vodárenskou infrastrukturou (při případné toleranci mělkých kopaných studní) je zásadním krokem k ochraně hladiny podzemní vody a podpoře přirozeného hydrologického režimu krajiny.

2.2 Další přírodní hodnoty

2.2.1 Hodnotná zeleň (návrh na doplnění do ÚAP)

Zejména v podhůří Krušných hor byly v krajině vymezené oblasti se zachovalou strukturou plužin. V oblastech intenzivní zemědělské výroby zejména v oblasti Mostecké pánve takto zachovaná struktura není patrná, a tak je o to důležitější chránit alespoň její zbytky, které byly vymezené liniemi jako důležitá liniová zeleň.

2.3 Kulturně historické hodnoty

Kulturně historické hodnoty ORP Chomutov nejsou soustředěny pouze do památkově chráněných objektů. Stejně důležité jsou historické krajinné struktury, sídelní půdorysy, plužiny, staré cestní trasy, vodní díla, průmyslové a železniční stopy, paměť zaniklých sídel a krajinné dominanty spojené s těžbou a rekultivací.

Za hlavní hodnotové okruhy pro návrhovou část se doporučuje považovat: historická jádra Chomutova a Jirkova; zámeckou krajinu Červeného Hrádku; horská sídla a plužiny Krušných hor; venkovské návsi a kompaktní sídla zemědělské krajiny; posttěžební paměť Krbic, Nového Sedla, Vysočan a dalších transformovaných lokalit; technické dědictví železnice, vodních děl, průmyslu a těžby.

2.4 Estetické hodnoty

Významnou složkou krajinného rázu je estetická hodnota krajiny. Ta vzniká kombinací pozitivně vnímaných vlastností krajiny (zejména prostorových vztahů a krajinné scény) a postojů vnímajícího subjektu, které jsou podmíněny jak emocionálně, tak racionálně. Estetická hodnota je specifickým projevem přírodních, kulturních a estetických hodnot krajiny, stejně jako harmonického měřítko a vztahů mezi jejími složkami.

Estetické hodnoty krajiny jsou utvářeny jak složkou emocionální, tak složkou obsahovou. Nejsou tedy závislé pouze na vlastnostech pozorovatele, jeho zkušenostech a schopnosti vnímání, ale i na fyzických charakteristikách samotné krajiny. Projevují se prostřednictvím smyslových vjemů, kdy je krajina vnímána jako prostorová scéna působící na všechny smysly. Tyto vjemy vyvolávají různé psychické reakce, jako je pocit klidu, harmonie, ale i napětí, překvapení či úžasu.

Vedle emocionální roviny je nezbytné zohlednit také obsahové hodnoty krajiny. Estetika krajiny tak nespočívá pouze v kráse přírodních scénérií, ale i v racionálním hodnocení funkčnosti, užitečnosti a významu jednotlivých prvků a struktur. U staveb a technických zařízení může být estetická hodnota

spojena s vnímáním jejich funkční formy, zatímco v přírodním prostředí se uplatňuje i pocit sepjetí člověka s přírodou.

Esteticky hodnotná krajina se vyznačuje určitými znaky, mezi které patří zejména neobvyklost, zachovalost a cennost přírodních či přírodě blízkých scenérií, pocit harmonického a obyvatelného prostředí, výraznost krajinné scény, převaha přírodních složek či estetická kvalita hospodářských úprav krajiny.

Soustředění jedinečných a hodnotných znaků krajinného rázu v určitém území lze považovat za projev zvýšené kvality krajiny. Taková území zahrnují zejména oblasti se soustředěnými přírodními hodnotami, území s deklarovaným cenným krajinným rázem, oblasti s významnými kulturně-historickými hodnotami a prvky utvářející vzhled krajiny (reliéf, přírodní složky krajiny (lesy, vodní toky a vodní plochy, krajinná vegetace). Při hodnocení estetických hodnot je proto vedle terénního průzkumu vhodné vycházet i z identifikace těchto hodnot, například na základě ÚAP.

Z hlediska hodnocení krajinného rázu lze estetickou hodnotu chápat ve dvou rovinách: jednak jako výsledek subjektivního prožitku, jednak jako projev objektivně identifikovatelných znaků krajiny. Vznik estetických hodnot je ovlivněn jak vlastnostmi pozorovatele (např. jeho rolí v krajině), tak objektivními podmínkami vnímání, mezi něž patří zejména způsob a místo pozorování, denní a roční doba, a dále samotné vlastnosti krajiny. Tyto objektivní charakteristiky zahrnují zejména konfiguraci prvků krajinné scény, její prostorovou skladbu, čitelnost a jedinečnost.

V následujícím přehledu jsou uvedeny indikátory, které signalizují přítomnost pozitivních estetických hodnot, harmonického měřítká a vztahů v krajině. Území, ve kterých jsou tyto znaky koncentrovány, lze označit jako segmenty se zvýšenou estetickou hodnotou.

Indikátory znaků prostorové skladby, jejichž přítomnost signalizuje vizuální atraktivitu krajinné scény:

Konfigurace bodových prvků

- Přítomnost zřetelných terénních dominant
- Přítomnost zřetelných architektonických dominant
- Neobvyklý tvar nebo druh dominanty
- Přítomnost vedlejších prostorových akcentů

Konfigurace liniových prvků

- Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)
- Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesů, aleje, doprovodná zeleň atd.)
- Zřetelné linie zástavby

Charakter vymezení prostoru

- Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem
- Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů
- Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou
- Vymezení prostorů více horizonty
- Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání kraj.

Rysy prostorové struktury

- Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem)
- Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)
- Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem

Rozlišitelnost

- Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie
- Neopakovatelnost krajinných forem
- Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně
- Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny
- Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény

Harmonie měřítka krajiny

- Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb
- Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků
- Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny

Harmonie vztahů v krajině

- Soulad forem osídlení a přírodního prostředí
- Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce
- Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí
- Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně
- Působivá skladba prvků krajinné scény
- Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie

Na území ORP Chomutov bylo v rámci analýz možno vymezit poměrně velké plochy harmonické krajiny s krajinářsko-estetickými hodnotami. Je to dáno tím, že velkou část krajiny tvoří unikátní horská krajina Krušných hor.

S cílem ochrany krajinného rázu zájmového území jsou vymezeny 2 přírodní parky – Údolí Pruněřovského potoka a Bezručovo údolí.

Údolí Pruněřovského potoka je přírodní park vymezený v hluboce zaříznutém údolí Pruněřovského potoka s prudkými svahy a četnými rulovými výchozy. Na území ORP Chomutov je vymezen na území obcí Hora Svatého Šebestiána, Kalek, Křimov a Blatno.

V přírodním parku Bezručovo údolí je předmětem ochrany údolí Chomutovky a jejích přítoků se zachovalými lesními porosty ve svazích, rašeliništi, rozptýlenou zelení a charakteristickou flórou a faunou s vysokým podílem zvláště chráněných druhů.

V roce 2024 byl Ministerstvem životního prostředí předložen záměr na vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Krušné hory. Část této CHKO je vymezena také na území ORP Chomutov. Návrh vymezení CHKO se dotýká území obcí Blatno, Boleboř, Černovice, Hora Svatého Šebestiána, Chomutov, Jirkov, Kalek, Křimov, Málkov, Místo, Výsluní a Vysoká Pec.

Přínosy vyhlášení CHKO Krušné hory

- ucelená ochrana krajiny a jejích přírodních hodnot, nastavení podmínek ochrany odpovídající charakteru území,
- zlepšení ochrany lokalit soustavy NATURA 2000 (ucelená ochrana a hodnocení kumulace vlivů na celém území Krušných hor, zlepšení a podpora cílené péče),
- zajištění ochrany dochovaného rázu krajiny,
- zvýšená péče o krajinu podporovaná z resortních programů MŽP, péče o hospodářsky neatraktivní lokality,
- podpora přírodních funkcí krajiny, zejména přirozené retence vody v krajině,
- možnost snadnějšího přístupu k dotacím ve vztahu k životnímu prostředí,
- rozproštění rekreačních aktivit do většího počtu obcí, podpora „měkkých“ aktivit cestovního ruchu,
- zřízení správy CHKO a tím sjednocení odborné péče i výkonu státní správy ochrany přírody a krajiny, regulace umístění velkých záměrů s dopadem na širší oblast Krušných hor a Podkrušnohoří,
- snížení míry dosavadního intenzivního zemědělského hospodaření, předcházení snížení péče o krajinu a plošně významnému zalesňování krajiny.

Území CHKO je rozlišeno do 4 zón odstupňované ochrany (dle § 27 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů). Účelem zonace CHKO je zajištění míry odstupňované ochrany území tak, aby se udržoval a zlepšoval jeho přírodní stav a byly zachovány jeho optimální ekologické funkce. Zóny ochrany CHKO reflektují intenzitu regulace lidské činnosti v konkrétním území prostřednictvím ochranných podmínek. Nejpřísnější režim ochrany je v I. a II. zóně ochrany. Na území ORP Chomutov jsou zastoupeny všechny 4 zóny odstupňované ochrany.

Historicky dochované plužiny představují významný projev harmonických vztahů mezi sídlem a krajinou. Jejich prostorová struktura odráží dlouhodobý vývoj využívání území a zachovává přirozené vazby mezi sídly, zemědělskou krajinou a přírodními prvky. Dochované relikty historického členění krajiny, jako jsou meze, kamenice, polní cesty či liniová zeleň, přispívají k čitelnosti krajiny, její rozmanitosti a identitě a současně posilují harmonické působení krajinného obrazu. Místa s dochovanou historickou plužinou byla identifikována na území obcí Blatno, Boleboř, Hora Svatého Šebestiána, Jirkov, Křimov, Místo, Málkov, Výsluní a Vysoká Pec.

Harmonické vztah, lze vnímat i v dalších částech území. Jedná se např. o prostory krušnohorských luk v mírně zvlněné krajině v okolí Výsluní a Hory Svatého Šebestiána nebo oblasti rašelinišť v oblasti Kálku a Hory Svatého Šebestiána.

2.5 Civilizační hodnoty

Civilizační hodnoty ORP Chomutov tvoří síť městských center, dopravních koridorů, železnice, technické infrastruktury, vodohospodářských soustav, energetiky, rekreačních zařízení, občanské vybavenosti, brownfieldů a transformačních ploch. Tyto hodnoty jsou zároveň zdrojem největších konfliktů s primární a sekundární krajinnou strukturou.

Mezi klíčové civilizační hodnoty patří Chomutov jako centrum ORP, Jirkov jako podhorské město, železniční a silniční uzly, systém zásobování vodou a čištění odpadních vod, Kamencové jezero,

zoopark, Nechranice, rekreační a sportovní areály, brownfieldy Válcoven a dalších průmyslových území, průmyslové zóny a technické koridory.

Návrhová část ÚSK musí civilizační hodnoty hodnotit nikoli pouze jako rozvojový potenciál, ale také podle jejich schopnosti zlepšovat nebo zhoršovat krajinu:

zda podporují prostupnost, obnovu brownfieldů, modrozelenou infrastrukturu, retenční opatření, pěší a cyklistické vazby a kvalitu veřejných prostorů.

3 POŽADAVKY NA VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Tato část vymezuje požadavky na využití území ORP Chomutov jako syntézu nadřazených dokumentů, oborových podkladů, ÚAP, aktuálních územních plánů obcí, Plánu ÚSES ORP Chomutov, plánů povodí a výsledků katalogových listů. Nejde o obecný výklad použitelný pro celé území ČR, ale o prostorově konkrétní interpretaci území, kde se na malé ploše střetává horská pramenná krajina Krušných hor, urbanizovaný pás Chomutov–Jirkov, pánevní zemědělská krajina, aktivní i ukončovaná těžba hnědého uhlí, rekultivační a asanační plochy, dopravní a energetické koridory a sídla s velmi rozdílnou rozvojovou únosností.

Požadavky na využití území jsou členěny podle čtyř základních krajinných situací:

- 1) horská a pramenná krajina Krušných hor;
- 2) zemědělská a venkovská krajina Chomutovské a Březenské pánve;
- 3) urbanizovaná a příměstská krajina Chomutov–Jirkov–Otvice–Spořice–Droužkovice–Údlice;
- 4) těžební, posttěžební a transformační krajina Vrskmaň–Vysoká Pec–Málkov–Spořice–Černovice–Březno–Hrušovany–Strupčice.

U každé situace se posuzuje vztah k vodě, půdě, ÚSES, biodiverzitě, krajinnému rázu, rekreaci, prostupnosti, technické infrastruktuře, OZE a dlouhodobé představě krajiny v horizontu 2050.

Pro využití území je rozhodující práce se třemi krajinnými strukturami. Primární struktura představuje reliéf, vodní režim, půdu, lesy, nivy, prameniště, rašeliniště, ÚSES a biotopy. Sekundární struktura zahrnuje sídla, zemědělské a lesnické hospodaření, rekultivace, dopravní a technickou infrastrukturu, OZE a výrobní plochy. Terciární struktura nese kulturní paměť, obraz sídel, veřejný prostor, rekreaci, dominanty, historické cesty, krajinný ráz a vnímání území obyvateli. Požadavky kapitoly 3 jsou formulovány tak, aby žádný záměr nebyl hodnocen pouze technicky, ale vždy současně podle dopadu na tyto tři struktury.

3.1 Politika územního rozvoje České republiky (PÚR ČR)

Politika územního rozvoje ČR je pro ÚSK ORP Chomutov nadřazeným rámcem zejména v tématech účelného využití zastavěného území, ochrany přírodních, kulturních a civilizačních hodnot, přednostního využívání brownfieldů, snižování zranitelnosti území vůči klimatické změně, koordinace dopravní a technické infrastruktury a zajištění prostupnosti krajiny. V řešeném území se tyto priority neprojevují abstraktně, ale v konkrétních situacích: v Chomutově a Jirkově je nutné upřednostňovat vnitřní rezervy a konverze před novou expanzí do zbytků volné krajiny; v horských obcích chránit prameniště, CHOPAV, rašeliniště, otevřené horizonty a historickou plužinu; v pánevních obcích chránit ZPF, zpomalovat odtok a obnovovat krajinné prvky; v posttěžební krajině zakládat novou modrozelenou a rekreační kostru místo izolovaných technických ploch.

V návaznosti na PÚR je pro ORP Chomutov významné, že územní rozvoj nesmí zvyšovat fragmentaci krajiny a závislost na nových záborech. Proto se jako prioritní požadavek stanovuje: brownfieldy a transformační plochy Chomutova, Jirkova, Vrskmaň, Málkova, Hrušovan, Března, Spořic a průmyslových okrajů mají být prověřovány přednostně před rozšiřováním zástavby do volné krajiny. Současně musí být každý větší dopravní, energetický, výrobní nebo rekreační záměr posuzován

podle toho, zda zlepšuje nebo zhoršuje vodní režim, prostupnost, ÚSES, krajinný ráz a vazby obyvatel na každodenní krajinu.

Pro návrhovou část z toho vyplývá, že PÚR není v ÚSK citována jako formální úvodní dokument, ale jako rozhodovací filtr: v horské krajině filtr ochrany pramenišť a krajinného rázu; v urbanizovaném pásu filtr vnitřní transformace; v zemědělské krajině filtr ochrany půdy a retence; v posttěžební krajině filtr obnovy a nové krajinné kvality.

3.2 Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje (ZÚR ÚK)

ZÚR Ústeckého kraje jsou pro ORP Chomutov klíčové zejména kvůli vymezení nadmístních dopravních a technických koridorů, ploch a koridorů energetiky, ploch asanace, ložiskových a těžebních území, nadregionálního a regionálního ÚSES a krajinných požadavků v prostoru Krušných hor, Mostecké pánve a posttěžebních krajin. V území se nejedná o jednu izolovanou vrstvu, ale o kumulaci nadmístních záměrů, které mohou výrazně měnit obraz krajiny i každodenní prostupnost obcí.

Z hlediska katalogových listů mají největší vazbu na ZÚR zejména: koridor SD18 a dopravní vazby v prostoru Spořic a Chomutova; silnice I/7/D7 a rezerva I/7 v horské části Hora Svatého Šebestiána–Nová Ves; I/13 jako bariérová osa Chomutov–Jirkov–Otvice–Vrskmaň–Málkov; železniční koridory Chomutov–Jirkov–Otvice–Spořice–Málkov–Křimov; energetický koridor E12; plochy ASA1, ASA2 a ASA3 vázané na těžební a posttěžební krajinu; FVE a VTE v posttěžebních, zemědělských a horských polohách; a krajinné vazby regionálního a nadregionálního ÚSES přes Kyjickou nádrž, Údlické doubí, Bezručovo údolí, Telšské údolí, Jezeří, Ohři a navazující pánevní krajinu.

Pro ÚSK je rozhodující nepřebírat plochy a koridory ZÚR pouze jako technické limity, ale vyhodnotit jejich krajinářské důsledky. Koridor nebo plocha nadmístního významu je v ORP Chomutov vždy současně dopravní/energetickou strukturou, bariérou nebo šancí pro prostupnost, zásahem do krajinného rázu, možným střetem s ÚSES a vodním režimem a často i příležitostí pro kompenzační zeleň, retenční opatření, nové cyklo/pěší vazby nebo rekultivaci. To je zásadní zejména u Spořic, Droužkovic, Vrskmaně, Málkova, Vysoké Pece, Března a Hrušovan, kde se nadmístní koridory potkávají s těžbou, rekultivací, OZE a obytnými okraji sídel.

V návrhové části bude proto nutné u každého koridoru nebo plochy převzaté ze ZÚR stanovit krajinářskou podmínku: zachovat nebo obnovit prostupnost, kompenzovat bariérový efekt, řešit vodu a erozi, neoslavit ÚSES, zabránit srůstání sídel a připojit záměr k širší modrozelené a rekreační kostře území.

3.3 Územně analytické podklady ORP Chomutov (ÚAP)

ÚAP ORP Chomutov – 6. úplná aktualizace 2024 – představují základní datový rámec pro hodnoty, limity a problémy v území. Pro kapitolu 3 jsou nosné především tři vrstvy: výkres hodnot území, výkres limitů využití území a výkres problémů k řešení v územně plánovacích dokumentacích a územních studiích. ÚSK tyto vrstvy nepřebírá mechanicky, ale propojuje je s výsledky katalogových listů a s terénní interpretací krajiny.

Z ÚAP se do požadavků na využití území promítají zejména: zvláště chráněná území a Natura 2000; CHOPAV Krušné hory; vodní zdroje a ochranná pásma; záplavová území Q100 a aktivní zóny; kritické body přívalových srážek; půdy I. a II. třídy ochrany ZPF; PUPFL a ochranné pásmo lesa; ÚSES; DP, CHLÚ, ložiska, poddolovaná území a stará důlní díla; staré ekologické zátěže; hygienické limity dopravy a výroby; koridory dopravní a technické infrastruktury; VTL/VVTL vedení; limity Ministerstva obrany; a kulturně historické hodnoty včetně památkových území, archeologie a historických sídelních struktur.

ÚAP jsou zároveň kontrolou nerovnoměrnosti území. V severní části ORP kumulují limity ochrany vody, přírody, lesů, rašelinišť, pramenišť a krajinného rázu. V pánevní části kumulují limity ZPF, vodních toků, eroze, dopravních bariér a fragmentace ÚSES. V jižní a jihozápadní části kumulují limity těžby, asanace, rekultivací, starých zátěží, OZE a dopravně-technických koridorů. V městském jádru Chomutov–Jirkov–Otvice převažuje kumulace dopravy, technické infrastruktury, brownfieldů, starých zátěží, hluku, tepelných ostrovů a tlaku na veřejnou zeleň.

3.4 Územní plány obcí a jejich změny

Aktuální právní stav ÚP je pro ÚSK ORP Chomutov zásadní, protože od něj se odvíjí rozsah zastavitelných ploch, ploch přestavby, ploch změn v nezastavěném území, koridorů dopravní a technické infrastruktury, ÚSES, veřejně prospěšných staveb a opatření, ploch ASA, OZE a podmíněnosti územními studii. Revize katalogových listů K01–K06 ukázala, že část původních pracovních údajů již neodpovídala právnímu stavu po změnách ÚP nebo po vydání nových ÚP. Proto je právní aktualizace v kapitole 3 pojata jako věčný požadavek, nikoli pouze evidenční údaj.

K01 – Blatno, Boleboř, Místo, Černovice:

Blatno je nutné číst jako ÚP 2012 po změně č. 1 a změně č. 2, s vazbou na ÚS lokalit Z14/Z12. Boleboř má ÚP účinný od roku 2021 a hlavním požadavkem je ochranný režim horské krajiny, pastvin, historické plůžiny a rekreace. Místo má dosud platný ÚP z roku 2006, avšak současně projednáván nový ÚP, což je zásadní kvůli medovému glampingu, OZE, rekreaci a ochraně krajinného rázu. Černovice je nutné číst po změně č. 2 účinné od roku 2024, v přímé vazbě na ASA1, ÚS lokality 04 a konkrétní požadavek na retenční opatření/poldr ve spodní části obce.

K02 – Hora Svatého Šebestiána, Kalek, Výsluní, Křimov:

Hora Svatého Šebestiána má platný ÚP 2015, ÚS S3 a projednávanou změnu č. 1; požadavky se vážou na I/7, Novou Ves, Pohraniční, bývalá kasárna Menhartice, odstavná parkoviště a objekty pro pastvu. Kalek má nový ÚP 2025, což mění kartu ve prospěch přesnějšího vyhodnocení pramenišť, lesní krajiny, rekreace a územních studií pro rozvojové plochy. Výsluní má ÚP účinný od 25. 10. 2022 a projednávanou změnu č. 1; hlavními požadavky jsou ochrana obrazu horského města, pramenišť, dálkových pohledů a řízená regulace OZE/VTE. Křimov zůstává právně v režimu ÚPO 2006 a změny č. 1, současně je však pořizován nový ÚP; pro ÚSK je rozhodující vazba na zaniklou železniční trať Křimov–Reitzenhain, mnoho sídelních částí, vodní zdroje a řízenou rekreaci.

K03 – Bílence, Hrušovany, Březno, Všehrady:

Bílence mají starý ÚPO 2006 a pořizovaný nový ÚP 2026; hlavními požadavky jsou Chomutovka, Q100, kompaktní sídla, ZPF, ÚSES a obnova krajinné zeleně. Hrušovany mají ÚP 2010 po změně č. 1

účinné od 5. 9. 2024; klíčové je rekultivované odkaliště Vysočany, plochy VL/FVE, DP/CHLÚ, vodní režim Hutné a Vysočanské svodnice a pietní i krajinná interpretace transformačního území. Březno je nutné číst přes ÚP 2014 po změnách č. 1 a č. 4 a přes projednávanou změnu č. 5; požadavky se týkají Nechranic, Ohře, železnice, FVE/VE, ASA/VA 01, přeložky II/568 a etapizace rozvoje. Všehrady mají ÚP 2012 a silnou limitní vrstvu D7/II/7, Hačky, VVTL/Gazely, věznice a komerčně-infrastrukturního pásu.

K04 – Údlice, Strupčice, Nezabylice, Všestudy:

Údlice mají nový ÚP účinný od 10. 4. 2026; požadavkem je koordinovat SV rozvojové plochy, územní studie, Chomutovku, pískovnu Přečaply a výrobní okraje. Strupčice mají stále platný ÚPO 2006 po změně č. 1, avšak nový ÚP je projednáván; ÚSK proto rozlišuje právní stav a strategický výhled ASA2, OZE, obchvatů a rekultivace. Nezabylice mají ÚP po změně č. 5 účinné od 10. 4. 2026; požadavky se vážou na Hořenec, těžbu, RK573a, asanaci a stabilizaci venkovské struktury. Všestudy mají ÚP po změně č. 1 účinné od 21. 11. 2025; důležitá je **koordinace bydlení, MU.r, OK/OS, HU/DS, vody, ÚSES a rekreačně-výrobních okrajů.**

K05 – Vrskmaň, Pesvice, Vysoká Pec, Málkov:

Vrskmaň je čtena po změně č. 5 / OOP č. 1/2026 s novou vrstvou FVE Z.FVE06, KS Jirkov, VTL DN 1400, Kyjickou nádrží, Bílinou, N1/N2 a průmyslovou zónou jako modelová transformační krajina. Pesvice nemají zjištěnou novější vydanou změnu než změnu č. 1; hlavním požadavkem je zachovat kompaktní venkovský charakter, náves, rybník, polní cesty, aleje a pěší/cyklo vazby na Údlice, Otvice a Všestudy. Vysoká Pec je řešena po změně č. 4 účinné od 13. 6. 2025 a s ÚS D8 Slunečné sady; klíčová je ochrana podhorského rázu, vazba na Vysokou Pec, Pyšnou a rekultivační území. Málkov je čten po změně č. 3 účinné od 27. 8. 2025 a současně s pořizovaným novým ÚP; hlavní požadavky se vážou na I/13, železnici, ASA1, PL1/lithium, FVE02/FVE04, Lideň, Zelenou a podhorský krajinný rámeček.

K06 – Chomutov, Jirkov, Otvice, Spořice, Droužkovice:

Chomutov má ÚP účinný od 29. 6. 2017 po změnách č. 1, 2, 3, 4 a 7, se změnou č. 7 účinnou od 23. 1. 2026 a s projednávanými změnami č. 5, 6, 8 a 9; klíčem je Chomutovka, Hačka, Válcovny, nádražní plochy, teplárna, jižní/JV rekreační prstenec a vnitřní transformace. Jirkov má nový ÚP účinný od 11. 5. 2024; požadavky směřují k ochraně Červeného Hrádku, PP Červený Hrádek a PP Drmaly, Telšského údolí, Bíliny, Vinařic, Březence a Jindřišské. Otvice mají ÚP po změně č. 4 účinné od 13. 7. 2018; hlavními tématy jsou I/13, železnice, obchodní zóna, VTL/VVTL/Gazela, letiště, Hutní/Otvický potok, bývalé železniční těleso a pozemkové úpravy. Spořice mají ÚP po změně č. 1 účinné od 3. 2. 2026; požadavky se vážou na SD18, E12, ASA1, Krbice, Panský rybník, OZE, těžbu a vztah k Chomutovu, Černovicím a Droužkovicím. Droužkovice mají ÚP účinný od 7. 1. 2020 a projednávanou změnu č. 1 s FVE, CNU.1, D7, Hačkou, Pražským polem a vazbou na lom Libouš.

3.5 Územní studie a regulační plány

Územní studie v ORP Chomutov mají přímý význam pro kvalitu využití území, protože se často týkají okrajů sídel, transformačních ploch a rozhraní s krajinou. V Chomutově jsou pro ÚSK zásadní zejména ÚS Válcovny, Zadní Vinohrady, centrální zóna, Spořická–Nádražní a studie dopravních

křižovatek na I/13. Tyto studie nemají být hodnoceny pouze jako urbanistické podklady, ale jako nástroje pro obnovu modrozelené infrastruktury, prostupnosti a vnitřních rezerv města.

V Jirkově jsou významné územní studie Nový Březanec, Za benzinou, Březanec, Červený Hrádek a Pod Březencem, protože ovlivňují podhorské rozhraní, vazbu města na zámeckou krajinu a ochranu historických venkovských struktur. V Údlících jsou studie US.1–US.5 rozhodující pro severovýchodní rozvojové plochy; jejich kvalita určí, zda vznikne plnohodnotný sídelní okraj s veřejnými prostranstvími, retencí a pěšími vazbami, nebo pouze technicky parcelované bydlení. Ve Vrskmani jsou studie pro plochy Z1.2, Z2, Z5 a V2 klíčem k tomu, zda se obytný rozvoj propojí s posttěžební krajinou, izolační zelení, retencí a veřejným prostorem.

Regulační a podrobnější územně plánovací podklady mají být v návrhové části používány tam, kde nestačí obecné zásady: u velkých obytných ploch, sídelních okrajů, OZE ve volné krajině, glampingu, rekreačních areálů, parkovišť v horách, ploch ASA, výrobních a skladových zón a u koridorů s dopadem na ÚSES a prostupnost. Podmínkou těchto podkladů musí být vždy vodní režim, veřejná prostranství, sídelní zeleň, pěší a cyklistické vazby, krajinné rozhraní a etapizace.

3.6 Pozemkové úpravy

Pozemkové úpravy představují jeden z nejzásadnějších nástrojů, který umožňuje aktivně formovat strukturu krajiny, zvyšovat její ekologickou stabilitu a zároveň vytvářet funkční rámec pro udržitelné hospodaření. Jejich význam dalece přesahuje samotné uspořádání vlastnických vztahů – pozemkové úpravy jsou komplexním procesem, který propojuje kulturně-historický vývoj území, prostorové uspořádání krajiny, její přírodní hodnoty i technickou infrastrukturu. V kontextu komplexní krajinné studie tak tvoří klíčový prvek, který umožňuje navrhovat krajinu jako celek, nikoli jako soubor izolovaných zásahů.

V rámci pozemkových úprav se systematicky hodnotí charakter využití krajiny, její ekologické a hydrologické funkce, prostorové vazby i potenciál pro obnovu přírodních procesů. Tento proces je zároveň úzce provázán s problematikou nakládání s vodami, ať už jde o kapacitu a stabilitu vodních zdrojů, ochranu infiltračních území, nebo o řešení odvodnění a odvádění odpadních vod. Pozemkové úpravy tak vytvářejí rámec, v němž lze efektivně navrhovat opatření ke zpomalení odtoku, posílení retenční schopnosti krajiny, obnově drobných vodních prvků či stabilizaci erozně ohrožených ploch.

Z hlediska územního plánování mají pozemkové úpravy zásadní význam. Přinášejí detailní prostorová data, vymezují veřejně prospěšná opatření, stabilizují krajinnou strukturu a vytvářejí podklady pro dlouhodobé rozhodování o využití území. Jsou tak jedním z mála nástrojů, které dokážou propojit strategické plánování obcí s reálnými zásahy v krajině a zajistit, aby navrhovaná opatření byla nejen technicky proveditelná, ale také vlastnický a prostorově ukotvená.

Pozemkové úpravy proto představují most mezi krajinářským, ekologickým a technickým pohledem na území. Umožňují koordinovat zájmy vlastníků, obcí i státní správy a vytvářet krajinu, která je odolná vůči klimatickým změnám, funkční pro hospodaření a zároveň hodnotná z hlediska ekologie i rekreace. V kontextu této studie tvoří základní rámec, na němž lze stavět návrhy opatření v oblasti přírodních hodnot, vodního hospodářství i celkového prostorového uspořádání krajiny.

Následující tabulky obsahují přehled týkající se probíhajících i ukončených pozemkových úprav.

Komplexní pozemkové úpravy byly provedeny a ukončeny v následující k.ú.:

Název k.ú.	Název PÚ	Rok zahájení – rok ukončení	Důvody zahájení PÚ
Bílence	Komplexní pozemková úprava Bílence	2012–2023	Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP
Hrušovany u Chomutova	Komplexní pozemková úprava Hrušovany u Chomutova	2010–2018	Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP
Lažany u Chomutova	Komplexní pozemkové úpravy vyvolané výstavbou rychlostní komunikace R 7 v úseku Vysočany-Nové Spořice, k.ú. Lažany u Chomutova	2007–2011	Realizace staveb; Ostatní důvody výše neuvedené – stavba rychlostní komunikace R 7
Nezabylice	KPÚ vyvolaná výstavbou rychlostní komunikace R7	2007–2012	Ostatní důvody výše neuvedené – stavba rychlostní komunikace R
Pesvice	Komplexní pozemková úprava v k.ú. Pesvice	2004–2009	Hlavní impulz od obce
Spořice	Pozemkové úpravy vyvolané výstavbou rychlostní komunikace R7 v úseku Vysočany-Nové Spořice, k.ú. Spořice	2007–2011	Ostatní důvody výše neuvedené – stavba rychlostní komunikace R 7 Realizace staveb
Škrle	Komplexní pozemková úprava Škrle	2012–2023	Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP
Všehrady	KPÚ vyvolaná výstavbou rychlostní komunikace R7	2007–2011	Realizace staveb; Ostatní důvody výše neuvedené – stavba rychlostní komunikace R 7
Všestudy	Komplexní pozemková úprava Všestudy	2011–2022	Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP
Vysočany u Chomutova	Komplexní pozemkové úpravy vyvolané výstavbou rychlostní komunikace R7 v úseku Vysočany-Nové Spořice, k.ú. Vysočany u Chomutova	2007–2011	Realizace staveb; Ostatní důvody výše neuvedené – Stavba rychlostní komunikace R 7

Tabulka 11: Komplexní pozemkové úpravy (provedené)

V současné době jsou také zahájeny PÚ v následujících k.ú.:

Název k.ú.	Název PÚ	Rok zahájení	Důvody zahájení PÚ
Blatno u Chomutova	Komplexní pozemková úprava Blatno u Chomutova	-	-
Březno u Chomutova	Komplexní pozemkové úpravy v k.ú. Březno u Chomutova	2013	Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP
Otvice	Komplexní pozemková úprava Otvice	2015	Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP

Název k.ú.	Název PÚ	Rok zahájení	Důvody zahájení PÚ
Přečaply	KPÚ Přečaply	2017	Hlavní impulz od obce; Zpřístupnění pozemků
Údlice	KPÚ Údlice	2019	Zpřístupnění pozemků; Hlavní impulz od obce; Realizace protierozních opatření; Ostatní důvody výše neuvedené – prostupnost území, obnovení polních cest
Strupčice	Komplexní pozemkové úpravy v k.ú. Strupčice	2013	Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP
Sušany	Komplexní pozemkové úpravy v k.ú. Sušany	2014	Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP
Vrskmaň	KoPÚ Vrskmaň a část Kyjice	2017	Hlavní impulz od obce Realizace protierozních opatření Zpřístupnění pozemků

Tabulka 12: Pozemkové úpravy (zahájené)

3.7 Plány povodí

Tato kapitola shrnuje limity a požadavky vyplývající z Plánu dílčího povodí Ohře a Dolního Labe. Zaměřuje se na konfrontaci cílů ochrany vod s aktuálním stavem nakládání s odpadními vodami (dle PRVK) a definuje prostorové požadavky pro územní plánování.

3.7.1 Obecné a plošné požadavky pro území (Opatření typu B a C)

Následující limity mají celoplošnou platnost pro řešené území a vycházejí ze systémových požadavků na zlepšení stavu vodních útvarů:

- **Priorita hospodaření s dešťovými vodami (HDV):** Ve všech obcích je vyžadována plošná retence a vsakování srážkových vod v místě jejich dopadu. Cílem je zmírnění dopadů sucha a odlehčení jednotným kanalizacím.
- **Ochrana inundačních území a morfologie:** Platí plošný požadavek na zamezení umístování nových příčných bariér do koryt toků a nevhodných úprav břehů. Nezastavěná údolní niva by měla být chráněna pro přirozený vývoj a obnovu koryt a případné budoucí renaturace.
- **Staré ekologické zátěže a doprava:** Využití území s evidovanou historickou zátěží (databáze SEKM) je vhodné podmiňovat sanací. U významných komunikací a parkovišť (zejména v horských oblastech se zimní údržbou) je nutné chránit plochy pro usazovací nádrže k čištění srážkových smyvů.
- **Snižování znečištění z atmosférické depozice:** V oblastech s překračovanými limity polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU) a rtuti z atmosférické depozice je doporučeno v územním plánování podporovat napojení na centrální zásobování teplem (CZT) nebo jiné nízkoe emisní formy vytápění.
- **Prevence a zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody:** Opatření prevence a zmírnění dopadů sucha zahrnují kombinaci technických zásahů do vodárenské infrastruktury, revitalizací vodních toků a krajiny, modro-zelených prvků ve městech a změn v zemědělském

hospodaření. Cílem je zvýšit retenční schopnost území, stabilizovat průtoky v tocích, snížit spotřebu pitné vody a zajistit bezpečné zásobování obyvatelstva i v obdobích hydrologického sucha.

- **Ochrana stávající migrační prostupnosti vodních toků a zlepšování podmínek pro život ryb a dalších vodních organizmů.**
- **Snížení nebo celková redukce negativních vlivů pesticidů ze zemědělství.**
- **Systematická ochrana a zlepšování jakosti vodních recipientů** v podobě zásad čištění odpadních vod a odkanalizování komunálních zdrojů.
- Snížení vlivů důlních vod na kvalitu vodních recipientů.
- Zajištění hodnocení stavu předmětů ochrany CHÚ.

3.7.2 Územní diference z hlediska plnění cílů Rámcové směrnice o vodách (RSV č. 2000/60/ES)

Z analýzy vodních útvarů vyplývá, že určité části území nedosahují dobrého stavu vod z odlišných příčin, což definuje jejich specifické rozvojové limity:

- **Oblasti ovlivněné průmyslem a těžbou (např. Chomutovka, Pruněrovský potok, Podkrušnohorský přivaděč, Hutná I):** Tyto vodní útvary nevyhovují požadavkům RSV primárně z důvodu zvýšeného obsahu BPA, chloridů a síranů.
- **Zemědělsky zatížené oblasti (povodí Hutná I, Hačka, Velemyšlevecký potok, Srpina):** Obce s vysokým podílem orné půdy (Bílence, Březno, Droužkovice, Hrušovany, Nezabylice, Otvice, Pesvice, Strupčice, Údlice, Vrskmaň, Všehrady, Všestudy) představují zdroj plošného znečištění. Hlavním důvodem nedosažení cílů jsou zde nadlimitní hodnoty specifických syntetických látek (heptachlor a heptachloreoxid, cybutryn) a znečištění živinami (dusičnanový dusík a fosfor).

Z hlediska hodnocení stavu, a to jak chemického, ekologického tak i celkového jsou nejvíce poškozenými vodními útvary:

- **OHL_0670 (Chomutovka od pramene po tok Hačka)**
- **OHL_0680 (Hačka od pramene po ústí do toku Chomutovka)**
- **OHL_0780 (Bílina od rozdělovacího objektu Březeneč (resp. PKP) po tok Loupnice)**
- **OHL_0810 (Srpina od pramene po ústí do toku Bílina)**

Všechny čtyři vodní útvary vykazují stejný typ problémů: kombinaci organického znečištění (BSK5), živin (N, P) a specifických mikropolutantů (pesticidy, biocidy, halogenované organické látky). To ukazuje na dlouhodobý tlak zemědělství, komunálních zdrojů a historických pesticidů.

Takováto míra překročení hodnotících ukazatelů pro celkový ekologický stav znamená:

- **zhoršení kyslíkového režimu** (stres pro vodní živočichy a jejich úhyny);
- **eutrofizaci** (dominance sinic, pokles biodiverzity);

- **toxické účinky pesticidů** (úhyn bezobratlých, narušení potravních sítí);
- **endokrinní disruptory** (poruchy reprodukce ryb);
- **dlouhodobé riziko, bioakumulace** (zejm. perzistentní látky).

3.7.3 Specifické územní limity (Konfrontace s PRVK a podmínky pro DČOV)

Častým jevem napříč řešeným územím je rozpor mezi koncepcí obcí řešit odkanalizování okrajových částí individuálně (DČOV) a omezeními ze strany PDP, která reagují na nevyhovující stav ukazatelů: fosfor, amoniakální dusík a BSK5.

- **Škrle (Chomutovka):** Střet s požadavky PDP. PRVK předpokládá u částí Škrle zachování individuální likvidace a zároveň je v lisu hodnocení vodního útvaru OHL_0690 uvedeno navržené budoucí opatření zpřísnění požadavků na čištění komunálních odpadních vod.
- **Blatno a Křimov (Hačka a Bílina):** PRVK zde navrhuje zachovat individuální nakládání s odpadními vodami, ovšem vysoké hodnoty fosforu a amoniakálního dusíku jsou dle PDP způsobeny přímým odváděním odpadních vod do vodních recipientů nebo vsakováním ze septiků.

3.7.4 Vliv odlehčovacích komor z jednotných kanalizací

Dokumentace PDP upozorňuje, že část znečištění specifickými látkami a živinami je do vodních útvarů vnášena z přepadů a odlehčovacích komor při srážkových událostech. Tento jev je uváděn jako problém, který by mělo územní plánování zohlednit podporou oddílných kanalizací a plošné retence vod v zastavěných částech s výrazným zastoupením nepropustných ploch v povodí VT:

- **Chomutovka**
- **Přivaděč Ohře-Bílina/Podkrušnohorský přivaděč (PKP)**
- **Hačka**
- **Bílina**

3.7.5 Konkrétní typy opatření na podporu hydrologického režimu (Opatření typu A/B)

PDP definuje pro vybrané lokality adresná opatření ovlivňující využití území:

- **Zlepšení kvality povrchových vod využívaných ke koupání (OHL204001)** v lokalitách vodních útvarů OHL_0810 (Srpina od pramene po ústí do toku Bílina), OHL_0575_J (Nádrž Nechranice na toku Ohře) a OHL_0780 (Bílina od rozdělovacího objektu Březeneč (resp. PKP) po tok Loupnice).
- **Vybudování vodovodního potrubí vedoucí z PVN do přeložky VT Srpina (OHL30700001)** pro zlepšení kvality vod (týká se k. ú. Všestudy, Sušany, Strupčice).
- **Vybudování kanalizace a ČOV v obci Boleboř a místní části Orasín (OHL30701014)**, která bude z této lokality čerpat splaškové vody na novou ČOV pro 300 EO v jižní části obce Boleboř. Vyústění z ČOV v obci Boleboř musí být mimo povodí vodárenské nádrže Jirkov.

- **Dostavba kanalizace a rekonstrukce ČOV v Místě (OHL30701015)** - navrženy jsou 2 čerpací stanice odpadních vod.
- **Dostavba kanalizace v obci Strupčice (OHL30701018)** u nové výstavby obytných zón K Rybníku II a Pod Tratí II.
- **Snížení podílu balastních vod v jednotné kanalizační síti a vlivu znečištění z odlehčovacích komor** prostřednictvím navržených opatření na kanalizační síti v Chomutově ke snížení znečišťování VT Chomutovka (OHL30705015).
- **Instalace strojně stíraných česlí s lisem na shrabky na ČOV v Droužkovicích (OHL30705016)** jakožto prevence vlivu znečištění – přepad surové OV do recipientu bezpečnostním přepadem kvůli možnému uspání ručně stíhaných česlí.
- **Rekonstrukce úseků kanalizace v obci Spořice (OHL30705017)**, tak aby bylo docíleno snížení podílu balastních vod, a tak dosaženo vyšší účinnosti ČOV a snížení znečištění z odlehčovacích komor.
- **Snížení podílu balastních vod v jednotné kanalizační síti a vlivu znečištění z odlehčovacích komor** prostřednictvím navržených opatření na kanalizační síti v k. ú. Jirkov ke snížení znečišťování VT Bílina (OHL30705019).
- **Odstranění volné výusti jednotné kanalizační sítě v obci Stroupeč, její dostavba kanalizace a nové ČOV (OHL30708007).**

Co se týče navržených revitalizací v území, jedná se o následující naražená opatření:

- **Drmalský potok ř.km 0,720 (OHL31800002)** - výstavba retenční přehrážky nad stávajícím, historicky zkapacitněným korytem (obtok obce) v obci Drmaly.

3.8 Studie odtokových poměrů

V rámci této analýzy nebyly dohledané žádné relevantní zdroje.

3.9 PHKR CHKO Krušné Hory

V řešeném území představuje zásadní podklad Preventivní hodnocení krajinného rázu v připravované CHKO Krušné hory – Ústecký kraj (zpracované sdružením VRV a.s., 2024/2025). Tento dokument definuje plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu, které musí být územně plánovacími nástroji plně respektovány.

Z PHKR vyplývají pro územní plánování a koncepci ÚSK následující hlavní požadavky:

- **Ochrana jedinečné morfologie a krajinné mozaiky:** Prioritou je ochrana harmonicky utvářené krajiny Krušných hor, strmých svahů padajících do pánve, zaříznutých údolí a mozaiky lesních a lučních ekosystémů. Je nutné zamezit zástavbě, která by narušila proporce a měřítko těchto prostorů.
- **Regulace výškových staveb (zejména VTE a FVE):** Zásadním požadavkem dokumentu je důsledná regulace vertikálních a plošných dominant. PHKR vymezuje zóny s

nepřekročitelným limitem (území nevhodná pro výstavbu VTE a FVE z důvodu ochrany přírody, VKP, cenných biotopů a ochranných pásem) a zóny podmíněčně přípustné. U všech budoucích záměrů musí být eliminován vliv na harmonické měřítko a panoramata.

- **Ochrana lokalit soustředěných hodnot (LSH):** PHKR vymezuje tzv. LSH (např. LSHK046 Měděnecko, LSHK049 Kovářská, LSHP029 Meluzína a další), které koncentrují mimořádné přírodní a kulturní hodnoty. Tyto oblasti vyžadují zvýšenou ochranu, zachování původnosti, historické plužiny a urbanistické struktury sídel.
- **Ochrana vizuálních vazeb a vedut:** Je vyžadována ochrana identifikovaných cenných ikonických pohledů na dominanty, vyhlídkových míst a krajinných kompozičních os.
- **Kulturní a hornická krajina:** Nástroje územního plánování musí chránit pozůstatky historického osídlení a reliktů montánní (hornické) činnosti (štoly, sejpy, pinky), které jsou nedílnou součástí paměti krajiny a často spadají pod ochranu UNESCO.

3.10 ÚSES, biodiverzita a ekologická stabilita

Plán ÚSES ORP Chomutov je pro kapitolu 3 rovnocenně důležitý jako ÚAP a ÚP, protože v území s vysokou fragmentací vytváří základní kostru ekologické stability. ÚSES zde není pouze limitem využití území; v mnoha částech ORP je to hlavní nástroj, kterým lze krajinu znovu založit. To platí zejména v posttěžebním pásu Vrskmaň–Vysoká Pec–Málkov–Spořice–Černovice–Březno, v zemědělské pánvi Bílence–Hrušovany–Údlice–Nezabylice–Všestudy–Pesvice a v městské krajině Chomutova, kde ÚSES podél Chomutovky, Hačky a zelených ploch musí fungovat zároveň jako klimatická a rekreační infrastruktura.

V horské části je požadavkem chránit kontinuitu lesních, rašelinných, pramenných a lučních biotopů a jejich napojení na nadregionální a regionální biokoridory. V podhorském pásu Jirkov–Červený Hrádek–Drnaly–Vysoká Pec je nutné chránit vazby mezi lesními svahy, zámeckou krajinou, vodními toky a otevřenými loukami. V pánevní zemědělské krajině je klíčové převést ÚSES z návrhové kresby do realizovatelných linií: břehové porosty, meze, polní cesty, remízy, aleje, zatravněné pásy a mokřadní deprese. V posttěžební krajině musí ÚSES určovat budoucí podobu rekultivací, nikoli být až dodatečným doplňkem technického řešení.

Zadání požaduje prověření změny trasování a polohy biokoridoru pro terestrické a navazující vodní ekosystémy a biocentra podle připomínky Arcibiskupství pražského. V kapitole 3 se tento požadavek promítá jako obecné pravidlo pro celé ORP: každý biokoridor musí být posuzován podle ekologické funkčnosti, vazby na vodu, reálné založitelnosti, majetkových souvislostí, návaznosti na sousední katastry a možnosti dlouhodobé údržby. Trasování ÚSES nesmí být formální; v návrhu musí být jasné, které prvky jsou funkční, které jsou k založení a které vyžadují koordinační rozhodnutí v ÚP nebo změně ÚP.

Biodiverzita se v ORP Chomutov neváže jen na ZCHÚ a Natura 2000. Významné jsou také sukcesní plochy po těžbě, odkaliště, okraje výsypek, rybníky, staré sady, aleje, polní mokřady, zámecké parky, městská zeleň, sídlištní trávníky, brownfieldy s přírodním vývojem a břehové porosty. Využití území musí proto hodnotit i „neklasické“ biotopy vzniklé v antropogenní krajině, zejména v Hrušovanech, Březně, Vrskmani, Spořicích, Málkově, Vysoké Peci a na okrajích Chomutova.

3.11 OZE, abiotické struktury, glamping, přístřešky a zemědělské stavby

Zadání ÚSK výslovně požaduje usměrňování rozvoje abiotických struktur v krajině. V ORP Chomutov jde o mimořádně důležité téma, protože se zde setkává energetická transformace, posttěžební území, větrné podmínky Krušných hor, plochy ASA, brownfieldy, technické koridory, zemědělské stavby, objekty pro pastvu, přístřešky, útulny a pobytová rekreace včetně glampingu. Tyto prvky nesmí být hodnoceny jen podle toho, zda jsou formálně přípustné v ÚP; musí být hodnoceny podle jejich dopadu na vodu, půdu, ÚSES, biodiverzitu, prostupnost, krajinný ráz a sídelní obraz.

Fotovoltaika je v ORP nejcitlivější zejména v posttěžební a příměstské krajině: Vrskmaň – FVE Z.FVE06 v rekultivované části lomu Vršany; Málkov – FVE02/FVE04 a vazba na ASA1, I/13, železnici a PL1; Spořice – plochy výroby energie z OZE ve vztahu ke Krbicím, ASA1 a obytným Spořicím; Droužkovice – FVE na protihlukovém valu podél D7, FVE na pozemcích Severočeských dolů a FVE05; Hrušovany a Březno – FVE ve vztahu k rekultivovaným a produkčním plochám; Strupčice – vazba OZE na lom Vršany a ASA2. Požadavkem ÚSK je, aby FVE na narušených plochách nebyla plošnou technickou monofunkcí, ale byla členěna zelení, retencí, průchody, pásy ÚSES, krajinářskými okraji a opatřeními pro biodiverzitu.

Větrná energetika a další vysoké technické prvky jsou nejcitlivější v horské a podhorské krajině, kde mohou zasáhnout dálkové horizonty, otevřené pláně, siluety horských sídel, krajinný ráz a rekreační atraktivitu. V obcích Hora Svatého Šebestiána, Kalek, Výsluní, Křimov, Blatno, Boleboř a Místo musí být každý takový záměr posuzován nejen podle větrného potenciálu, ale také podle pohledové expozice, kumulace záměrů, vlivu na prameniště, lesní a luční biotopy, turistické trasy, historické cesty a noční obraz krajiny.

Glamping, útulny, přístřešky, objekty pro pastvu a stavby pro zemědělskou činnost mají být v horských a podhorských obcích vázány na skutečnou krajinnou funkci a stávající sídelní nebo cestní strukturu. V Místě je konkrétním záměrem medový glamping v Krušných horách; v Hoře Svatého Šebestiána a Nové Vsi jsou konkrétními tématy objekty pro pastvu a odstavná parkoviště; v Křimově a horských obcích se přidává stopa bývalé železnice a turisticko-cyklistické využití. Přijatelnost těchto záměrů je podmíněna tím, že nezakládají nové rozptýlené osídlení, nezvyšují zpevněné plochy bez retence, neomezují prostupnost oplocením, nepoškozují prameniště a nenarušují historické horizonty.

3.12 Konkrétní záměry a připomínky ze zadání ÚSK

Konkrétní záměry ze zadání tvoří samostatnou kontrolní vrstvu kapitoly 3. Nejde o seznam jednotlivých investic, ale o záměry, které prověřují schopnost ÚSK nastavit pravidla pro krajinu. V horské části se jedná o odstavná parkoviště Nová Ves, rekreační rozvoj areálu bývalých kasáren Hora Svatého Šebestiána – Menhartice, objekty pro pastvu Nová Ves, hromadné ubytování a komerční plochy v k. ú. Pohraniční, zúžení či zrušení rezervy na rozšíření I/7, turistickou/cyklistickou trasu po bývalé železniční trati Křimov–Reitzenhain, útulny v krajině a medový glamping v Krušných horách –

Místo. Požadavkem je vyhodnotit je společně podle rekreační únosnosti, dopravy, parkování, vody, odpadů, prostupnosti, krajinného rázu a ochrany pramenných poloh.

V příměstské a podhorské části je konkrétním záměrem zámecký park Červený Hrádek s návazností na PP Červený Hrádek a PP Drmaly. Pro Jirkov to znamená, že park a zámecká krajina nejsou pouze kulturní hodnotou, ale také rekreačním, ekologickým a krajinářským uzlem. Využití území musí řešit návštěvnost, parkování, prostupnost mezi městem a podhorským zázemím, ochranu parku, vazbu na ÚSES a interpretaci Jirkova jako města mezi pánví a Krušnými horami.

V posttěžební a transformační části jsou přímým tématem plochy ASA a jejich návaznost na zastavěné území obcí a volnou krajinu. Nejvýraznější vazby jsou u Černovic, Spořic, Vrskmaně, Vysoké Pece, Málkova, Března, Hrušovan a Strupčic. Plochy ASA nesmí být v ÚSK pojaty pouze jako technický prostor zahlazení těžby; musí být hodnoceny jako budoucí krajinná struktura s vodou, ÚSES, rekreací, OZE, prostupností, biodiverzitou, interpretací zaniklých sídel a jasným vztahem k obytným obcím.

Připomínky NET4GAS, Povodí Ohře, ŘSD, Ministerstva dopravy, Ministerstva obrany a Obvodního báňského úřadu se promítají jako závazná kontrolní logika využití území. VTL/VVTL vedení a jejich ochranná a bezpečnostní pásma ovlivňují výsadby, zástavbu, OZE a prostupnost; Povodí Ohře posiluje témata Q100, sucha, malých vodních elektráren, starších karet ÚSK 2019 a vodního režimu; ŘSD a Ministerstvo dopravy zdůrazňují kolize komunikací s ÚSES a prostupností; Ministerstvo obrany vyžaduje zohlednění územních zájmů a vojenských inženýrských sítí; OBÚ vyžaduje přesné promítnutí DP, CHLÚ, ložisek, poddolovaných území a starých důlních děl do textové i grafické části.

3.13 Typové požadavky podle krajinných situací

Horská krajina Krušných hor – Blatno, Boleboř, Místo, Hora Svatého Šebestiána, Kalek, Křimov a Výsluní: stabilizovat sídla bez plošné expanze; chránit prameniště, rašeliniště, lesy, louky, pastviny, historické cesty a plužinu; regulovat parkování, glamping, útulny, přístřešky a objekty pro pastvu; omezit oplocování, které přerušuje prostupnost; posuzovat OZE/VTE podle krajinného rázu a dálkových pohledů; řešit vodu jako pramenný a retenční systém, nikoli pouze jako technickou infrastrukturu.

Zemědělská pánevní krajina – Bílence, Hrušovany, Údlice, Nezabylice, Všestudy, Pesvice, Otvice a části Března, Droužkovic a Strupčic: chránit kompaktní sídla a ZPF; obnovovat polní cesty, aleje, meze, remízy, průlehy a mokřadní prvky; zpomalovat odtok a snižovat erozi; nepodporovat rozvolňování zástavby do polí; u nového bydlení vyžadovat veřejná prostranství, sídelní zeleň, retenci a návaznost na pěší/cyklo síť; chránit návsi, vodní toky a sídelní zahrady jako součást kulturní krajiny.

Urbanizovaná a příměstská krajina – Chomutov, Jirkov, Otvice, Spořice, Droužkovice, Údlice a navazující obce: využívat brownfieldy a vnitřní rezervy; chránit Chomutovku, Hačku, Bílinu, vodní plochy a veřejnou zeleň jako modrozelenou kostru; zvyšovat prostupnost přes I/13, D7, železnice, průmysl a obchodní zóny; bránit srůstání sídel bez krajinných předělů; dopravní a parkovací řešení podmiňovat zelení, retencí, stínem a pěší dostupností; sídlištní a vnitroměstské plochy chápat jako potenciál zlepšení obytnosti, nikoli jen jako rezervu parkování.

Posttěžební a transformační krajina – Vrskmaň, Vysoká Pec, Málkov, Spořice, Černovice, Březno, Hrušovany, Strupčice a části Nezabylic: koordinovat ASA, rekultivace, DP/CHLÚ, OZE, dopravu, vodu a ÚSES tak, aby vznikala obyvatelná, prostupná, retenční a ekologicky stabilní krajina. Technická rekultivace není cílový stav; cílem je nová krajinná kvalita s vodními plochami, sukcesí, výsadbami, cestami, rekreací, výhledy, interpretací těžební paměti a jasným vztahem k obytným sídlům.

3.14 Požadavky podle hlavních tematických okruhů zadání

Vodní režim krajiny: chránit pramenné oblasti Krušných hor a CHOPAV; obnovovat nivy Chomutovky, Bíliny, Hačky, Hutné a Ohře; u všech nových ploch požadovat retenci a vsak; u velkých půdních bloků zakládat průlehy, meze a vodní prvky; v posttěžební krajině vázat rekultivace a OZE na modrozelenou kostru.

Obhospodařovaná půda: chránit nejlepší ZPF v pánevní části; v zemědělských obcích nepřipustit rozvoj bez krajinného okraje; podporovat mozaiku plodin, TTP, mezí, remízů a alejí; v horských obcích udržovat luční enklávy a pastviny bez bariérového oplocení.

Ekologická stabilita a biodiverzita: převést ÚSES z grafického vymezení do realizovatelných opatření; posílit návaznost vodních a terestrických biokoridorů; chránit neformální biotopy brownfieldů, odkališť, sukcesních ploch a břehových porostů; v rekultivacích upřednostnit členitost před monofunkčním využitím.

Krajinný ráz: chránit horizont Krušných hor, zlomový svah, otevřené náhorní plošiny, historická sídla, návsi, dlouhé lánové vsi, zámek Červený Hrádek, výhledy na pánvi a obraz posttěžební krajiny. Všechny technické a rekreační zásahy posuzovat podle měřítka, pohledové expozice a kumulace.

Rekreace a prostupnost: rozvíjet každodenní pěší a cyklistické vazby mezi obcemi; chránit historické cesty; využít bývalé železniční trasy a rekultivované plochy; regulovat parkování v horských obcích; u glampingu a útulen vyžadovat návaznost na existující trasy a technickou obsluhu bez nového rozptylu staveb.

3.15 Využití pro pořizování ÚP a jejich změn

Při pořizování územních plánů a jejich změn musí být každý rozvojový nebo transformační záměr v ORP Chomutov posouzen podle následujících kritérií: dopad na vodní režim, sucho a přívalové srážky; zábor a kvalita ZPF; funkčnost ÚSES a biodiverzity; krajinný ráz a obraz sídla; prostupnost krajiny včetně dopadu oplocování; dostupnost pěší a cyklistické infrastruktury; kumulace s dopravní a technickou infrastrukturou; vztah k brownfieldům, ASA a rekultivacím; rekreační únosnost; kapacity vodovodu, kanalizace a odpadového hospodářství; a vazba na kulturní paměť území.

Pro horské obce se změny ÚP mají posuzovat převážně stabilizačně a ochranně. Pro zemědělské obce mají směřovat k obnově krajinné struktury a ochraně kompaktních sídel. Pro Chomutov a Jirkov mají upřednostnit vnitřní transformaci, modrozelenou infrastrukturu a prostupnost přes bariéry. Pro posttěžební obce mají být změny ÚP nástrojem nové krajinné kvality, nikoli jen přerozdělením technických, energetických a výrobních ploch.

ÚSK tak vytváří odborný podklad pro rozhodování, který propojuje textovou a grafickou část. Výsledkem nemá být soubor izolovaných doporučení, ale konzistentní pravidlo: každá změna využití území musí být odůvodněna ve vztahu k hodnotám, hrozbám, limitům a dlouhodobé vizi krajiny ORP Chomutov do roku 2050.

4 ŠIRŠÍ KRAJINNÉ SOUVISLOSTI

Širší krajinné souvislosti ORP Chomutov jsou určeny kontaktem tří základních celků:

Krušných hor, Mostecké pánve a posttěžební transformační krajiny.

- horská část zajišťuje vodní zdroje, ekologickou stabilitu, rekreační atraktivitu a krajinný horizont;
- pánevní část nese hlavní sídelní, zemědělské a dopravní zatížení;
- posttěžební část představuje největší prostor budoucí krajinné obnovy.

Nejcitlivější jsou rozhraní Chomutov-Jirkov-Otvice-Spořice-Droužkovice-Údlice; horský pás Hora Sv. Šebestiána-Kalek-Křimov-Výsluní-Blatno-Boleboř-Místo; a jižní transformační pás Březno-Hrušovany-Vrskmaň-Málkov-Spořice-Černovice. V těchto územích musí návrhová část koordinovat vodu, ÚSES, dopravní koridory, OZE, DP/CHLÚ, ASA, rekreaci a krajinný ráz jako jeden celek.

Širší souvislosti primární, sekundární a terciální struktur:

- Z pohledu primární struktury je rozhodující kontinuita vodního režimu od pramenišť v Krušných horách přes Chomutovku, Bílinu, Hačku, Hutnou a Ohři až po Nechanice a pánevní nivy.
- Z pohledu sekundární struktury je klíčové, aby sídla, zemědělské hospodaření, doprava, rekultivace, OZE a technická infrastruktura nevytvářely neprostupné bariéry.
- Z pohledu terciální struktury je třeba udržet čitelný obraz jednotlivých typů krajin: horské, zemědělské, městské a posttěžební.

5 PROBLÉMY KRAJINY

5.1 Problémy primární krajinné struktury

Zahrnují zejména problémy v oblasti vodního režimu, obhospodařované půdy, ekologické stability a biodiverzity.

5.1.1 Narušení vodního režimu

Klíčovým problémem území je rozsáhlé narušení údolních niv, které se vyskytuje plošně u všech významnějších vodních toků v ORP. Nivy jsou systematicky degradovány stávající, což omezuje jejich přirozený retenční a infiltrační potenciál. Dalším problémem jsou liniové laterální překážky v krajině, zejména železniční tratě a silnice I. a II. třídy. Tyto stavby, často vedené na náspech, fungují jako bariéry bránící přirozené hydraulické komunikaci mezi korytem vodního toku a jeho nivou, čímž znemožňují rozlivy a doplňování zásob podzemních vod.

Hydrologická nestabilita je umocněna plošným odvodněním území. V zemědělské krajině jde o kritický problém zejména z důvodu okamžitého odtoku srážek a vysušování krajinné matrice. V horských polohách a pramenných oblastech Krušných hor je pak patrné odvodnění lesních ploch sítí otevřených kanálů. Tento technický zásah do hydrologie pramenných míst zrychluje odtokovou odezvu celých povodí, zvyšuje rizika spojená s přívalovými povodněmi a erozí v nižších polohách a rovněž vede k zhoršení kvality vodních recipientů živinami a smyvy z hospodářských ploch.

Dalším ztížením pro vodní režim do budoucna bude představovat postupné ukončení vypouštění důlních vod do vodních toků, což povede k částečnému snížení vodnosti (např. v Bílině, Hutné nebo Srpině). Výsledkem tohoto procesu může být další snižování kvality vod recipientů, do kterých budou ale i nadále vypuštěny odpadní vody.

Další specifické problémy jsou řešené v podrobnosti obcí v katalogu sídel, který je přílohou této zprávy.

5.1.1.1 Rozbor narušení vodního režimu (ohrožení povodněmi, přívalovými dešti, suchem a nedostatečnou retencí)

Vodní režim v ORP Chomutov je narušen zejména kombinací sucha, malých průtoků, lokálních povodňových rozlivů a rychlého povrchového odtoku z krajiny. Již Územní studie krajiny pro ORP Chomutov (rok 2019) výslovně uvádí zhoršený vodní režim krajiny, potřebu zvýšení retence a zlepšení protipovodňové ochrany.

Sucho a nízké průtoky

Nejvýraznějším problémem jsou opakované epizody sucha a snižování průtoků ve vodních tocích. V roce 2023 byl na Chomutovsku vydán zákaz odběru povrchových vod, protože průtoky byly velmi nízké a hrozil kyslíkový deficit i ohrožení vodních ekosystémů. Stejný mechanismus byl popsán i v červenci 2025, kdy vodoprávní úřad opět upozornil na sníženou vydatnost a nízké průtoky.

To ukazuje, že území je citlivé na delší období bez srážek a že hydrologická stabilita toků je slabá. V praxi to znamená menší dostupnost vody v tocích, horší samočisticí schopnost a větší tlak na vodní hospodářství i místní ekosystémy.

Povodně a přívalové deště

Na druhé straně je území ohrožené také přívalovými srážkami a rychlými odtoky, které mohou způsobovat lokální zaplavení zástavby, podmáčení a splachy z nezastavěných ploch (orná půda, TTP). V území ORP se nachází několik kritických bodů včetně jejich povodí. Tyto lokality jsou ohroženy rychlým povrchovým odtokem, který zvyšuje riziko odnosu svrchní části půdního profilu (ornice) spolu s obsaženými živinami do níže položených oblastí (do zástavby). To potvrzuje, že problém není jen v samotných tocích, ale i v reakci povodí na intenzivní deště.

V některých obcích jsou vymezena záplavová území vodních toků a rozliv při vyšších průtocích ohrožuje objekty i infrastrukturu prvky. Především v zastavěných územích nebo v údolních nivách se tak střídá riziko povodňového rozlivu s rizikem rychlého splachu při krátkých extrémních deštích.

Rozbor degradace a ekologického stavu povrchových vod

Ekologický stav povrchových vod je současně ohrožován absencí veřejné kanalizace a čistíren odpadních vod (ČOV) v řadě menších periferních sídel (např. Škrle, Bečov, Hrádečná, Šerchov, Bečov Květnov, Svahová, Radenov, Denětice, Celná, Strážky, Domina a Krásná Lípa). Odpadní vody jsou zde často řešeny jen individuálními jímkami se vsakováním nebo přímým vypouštěním odpadních vod do vodních toků, což přináší trvalé riziko znečištění. Dalším faktorem vstupujícím do míry znečištění vodních recipientů je přítomnost odlehčovacích komor a přepadů umístěných na jednotné kanalizační síti i před samotnými ČOV.

5.1.2 Narušení v obhospodařování půdy ekologické stability a biodiverzity

Nejvýznamnějším problémem v území ORP Chomutov týkající se ekologické stability a biodiverzity je celková neprostupnost území. Tento problém je nejvíce patrný zejména v jižní oblasti, která je charakteristická velkými půdními celky, na kterých je sice ÚSES vymezen v rámci územních plánů příslušných obcí, ovšem v reálné situaci je v mnoha případech zcela nefunkční.

Neprostupnost krajiny vede k fragmentaci biotopů, omezuje migraci organismů a snižuje genetickou variabilitu populací. Výsledkem je pokles biodiverzity a oslabení ekologické stability. Izolované ekosystémy ztrácejí schopnost regenerace a dochází v nich k narušení přirozených ekologických procesů, krajina tak ztrácí schopnost tlumit změny a odolávat extrémním hydrologickým situacím (sucho, povodně). Dále má tento stav za následek hlubokou degradaci pedosféry. V souladu s poznatky moderní pedologie (např. L. Miko) vede absence diverzifikované zeleně a intenzivní velkoblukové hospodaření k drastickému úbytku biodiverzity půdních organismů a k postupné ztrátě organické složky půdy. Půda v ORP Chomutov tak vykazuje sníženou infiltrační schopnost, vysoké riziko utužení a zvýšenou náchylnost k vodní i větrné erozi. Půdní horizont se v důsledku těchto procesů stává neschopným plnit funkci rezervoáru vody, což v kontextu klimatické změny fatálně prohlubuje dopady sucha na celou primární strukturu krajiny. Pro zajištění dlouhodobé stability krajiny je proto nezbytné obnovovat její propojenost prostřednictvím funkční zelené infrastruktury a ÚSES.

5.1.3 Zvláště chráněná území

Natura 2000, Ramsarské mokřady, památné stromy, VKP, cenné přírodní biotopy

5.2 Další problémy primární krajinné struktury

Problematika, která je rovněž součástí území ORP Chomutov je téma post-těžební krajiny. V samotné zájmové oblasti se nachází nebo do něj částečně zasahují tři lokality lomů, ve kterých by měli být práce a těžba nerostných surovin ukončena do roku 2035. Jedná se o lom Nástup-Tušimice (k. ú. Březno, Krbice, Spořice a z části k. ú. Ahníkov, Černovice, Droužkovice a Kralupy) – prodloužení těžby až do roku 2029 směrem k zástavbě města Chomutov, lom ČSA (k. ú. Kundratice) s předpokládaným ukončením těžby v roce 2026 a také lom Vršany (k. ú. Nové Sedlo nad Bílinou, Strupčice a Vrskmaň), kde by práce měli být ukončeny do roku 2035.

Těžba v lomech Vršany, Nástup–Tušimice a ČSA zásadně změnila primární krajinnou strukturu území. V minulosti došlo k rozsáhlému narušení reliéfu, hydrologických vazeb a ekologické konektivity. Současná krajina je charakteristická kombinací aktivní těžby, technických rekultivací a ekologicky nestabilních ploch. Z tohoto důvodu je nutné po ukončení těžby řešit obnovu hydrologického režimu, stabilizaci půd, rekonstrukci ekologických vazeb a podporu biodiverzity, aby se post-těžební krajina stala funkční, stabilní a ekologicky hodnotnou součástí území.

5.3 Problémy kulturně historické

Problémy kulturně historické vrstvy mají v ORP Chomutov několik podob. V horských obcích jde především o zánik nebo zarůstání historické plužiny, oslabení starých cest, nevhodné nové stavby, technické prvky a oplocování, které narušují otevřený charakter horské krajiny.

V zemědělských obcích je problémem ztráta čitelnosti návsi, přerušení vazby sídla na polní cesty, zahrady, sady a vodní tok, nahrazování drobných krajinných prvků velkými půdními bloky a neřízené rozvolňování obytné zástavby do volné krajiny.

V posttěžebních obcích je problémem oslabená nebo přerušovaná historická kontinuita. Zaniklá sídla, staré důlní stopy a rekultivace mohou být buď interpretovány jako součást nové identity, nebo zůstanou nečitelné a budou překryty technickými, energetickými a průmyslovými funkcemi bez kulturně-krajinné vazby.

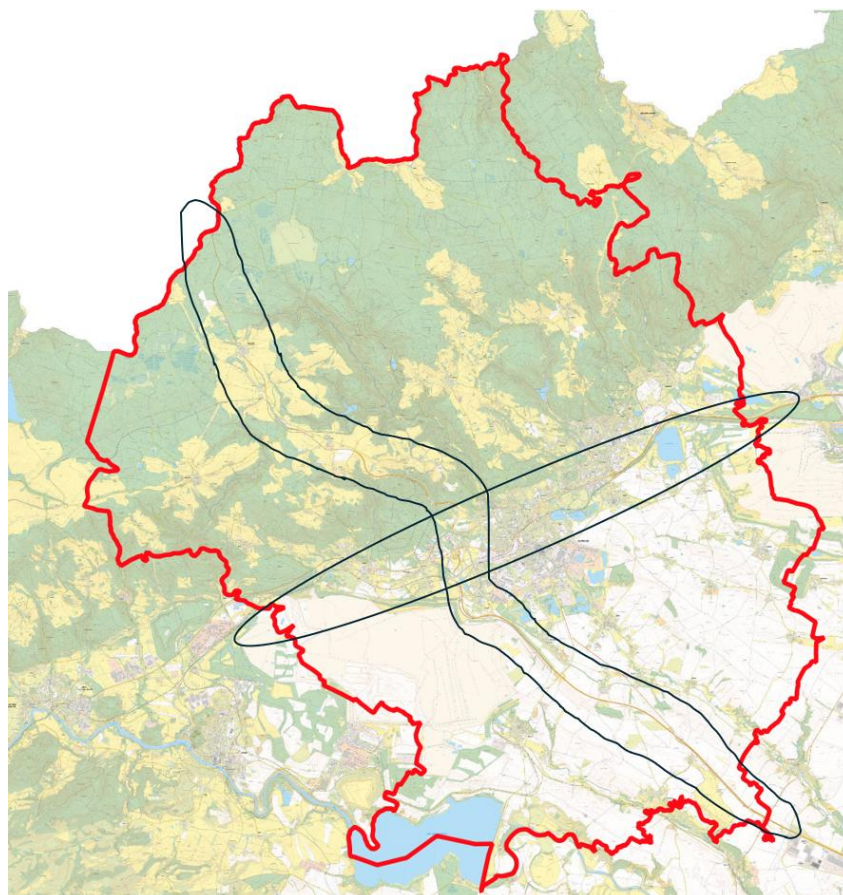
5.4 Problémy krajiny (krajinný ráz)

Krajina správního obvodu ORP Chomutov je charakteristická výrazným kontrastem mezi zachovalými přírodními a kulturně-historickými hodnotami a územími dlouhodobě zatíženými intenzivní hospodářskou činností, zejména těžbou a energetikou. Tento kontrast se promítá do narušení kontinuity krajinného obrazu a oslabování jeho identity.

Zásadním problémem je přítomnost rozsáhlých antropogenních forem reliéfu (výsypky, lomy, odkaliště), které mění měřítko krajiny a narušují její čitelnost. Tento problém se nejvýznamněji projevuje na území obcí Březno, Spořice, Málkov, Černovice, Vrskmaň a Strupčice. Tyto prostory postrádají návaznost na historickou strukturu krajiny a vytvářejí vizuálně exponované plochy s nízkou estetickou hodnotou, zejména v dálkových pohledech. Z prostoru Krušnohorské plošiny je pánevní oblast dobře čitelná.

Dalším významným problémem je fragmentace krajiny dopravní a technickou infrastrukturou. Liniové stavby (silnice, železnice, energetická vedení) přerušují pohledové osy, narušují harmonii

krajinných struktur a snižují prostupnost krajiny. V některých úsecích dochází ke kumulaci těchto vlivů, což vede k výraznému zatížení krajinného rázu. Jedná se o prostor, jehož osu utváří silnice I/13 procházející zájmovým územím ve směru východ – západ. Obraz krajiny a její prostupnost jsou ovlivněny tělesem dálnice D7 a silnice I/7, procházející územím ve směru jih – sever. Dálnice D7 je v území severně od Nových Spořic vedena na estakádě a významně ovlivňuje obraz krajiny. Tyto oblasti ovlivňující obraz a využití krajiny jsou vymezeny na obrázku níže.

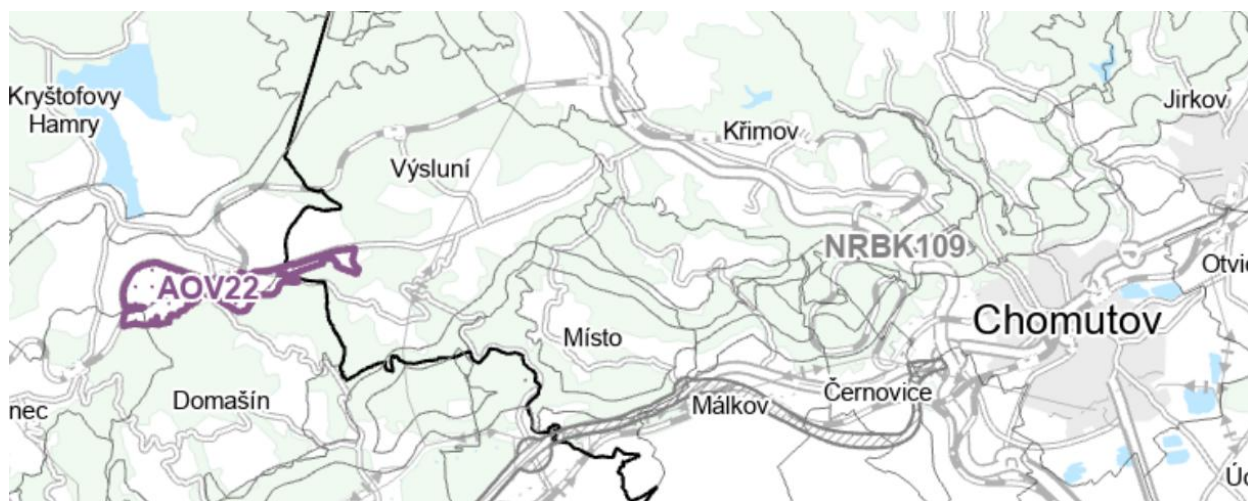
Obrázek 4: Oblasti s identifikovaným problémem prostupnosti krajiny a ovlivněním obrazu krajiny dopravní a technickou infrastrukturou

Negativně se projevuje také intenzifikace zemědělského hospodaření, která vedla k odstranění drobných krajinných prvků (meze, remízy, aleje) a ke zjednodušení krajinné struktury. Výsledkem je snížení diverzity krajiny a oslabení její vizuální i ekologické stability. Velkoplošné bloky orné půdy často působí monotónně a zvyšují zranitelnost krajiny vůči erozi. Tímto jevem je významně dotčena krajina v jižní a jihovýchodní části ORP, v obcích Bílence, Březno, Doužkovice, Hrušovany, Nezabylice, Pesvice, Strupčice, Údlice, Vrksmaň, Všehrady a Všestudy.

Specifickým problémem je umístování nových záměrů s výrazným vizuálním dopadem (např. fotovoltaické elektrárny, logistické areály, průmyslové objekty), které mohou být v rozporu s charakterem krajiny, zejména v otevřených a pohledově exponovaných polohách. Již v současné době tyto stavby ovlivňují obraz a charakter krajiny zejména na území Chomutov (část města jižně od silně I/13), Všestudy, Spořice, Droužkovice a Březno. Významný rozvoj fotovoltaických elektráren

je připravován u Vysočan v místě bývalého úložiště popílku. Rozvoj FVE je dle Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje navrhován také na území obcí Březno, Málkov, Místo a Spořice.

Problémově jsou z pohledu krajinného rázu vnímány také stožáry větrných elektráren. V současné době jsou tyto stavby umístěny na území obce Hora Svatého Šebestiána. V dálkových pohledech ze zájmového území se pohledově uplatňují větrné parky na území obce Rusová (ORP Kadaň), Nová Ves v Horách (ORP Most) a Rubenau (SRN). V budoucnu lze predikovat, že další VTE budou vznikat v horských polohách Krušných hor. V návrhu Změny č. 2 Územního rozvojového plánu (6/2026, rozpracováno) je vymezena lokalita AO22 – akcelerační oblast pro výroby energie z větrné energie zasahující na území Výsluní.

Obrázek 5: Změna č. 2 Územní rozvojový plán ČR (6/26, rozpracováno, https://mmr.gov.cz/MMR/media/MMR-MMR/Ministerstvo/Stavebni%20pravo/Územni%20plánování/Změna%20č.%202%20územního%20rozvojového%20plánu/URP_Z2_i_a_VPK.pdf)

Obraz krajiny je kromě větrných elektráren ovlivňován také technickou infrastrukturou, zejména stožáry nadzemních elektrických vedení, vysílači a telekomunikačními stožáry, které v některých částech území představují výrazné technické dominanty ovlivňující vizuální kvalitu krajiny.

Z hlediska krajinného rázu představuje zásadní problém vznik rozsáhlé apartmánové zástavby v oblasti Loučné, významném zimním rekreačním středisku Krušných hor. Apartmánové domy často svým objemem, výškou a urbanistickým uspořádáním neodpovídají tradičnímu charakteru horských sídel a vedou k narušování obrazu krajiny i siluety sídla. Tento trend přispívá k urbanizaci horského prostředí a ke ztrátě charakteristických znaků krajinného rázu území. Terénní průzkumy provedené v jarním období současně ukázaly velmi nízkou míru skutečného využívání části apartmánových kapacit mimo hlavní zimní sezónu. Rozsáhlé soubory apartmánových domů působily v době průzkumu převážně neobydleně, což přispívá ke vzniku prostředí s omezenou sociální funkcí a charakterem sezónně využívaných, dočasně prázdných sídelních struktur.

Obrázek 6: Apartmánové domy v lokalitě Větrná

5.5 Civilizační hodnoty

Civilizační problémy ORP Chomutov spočívají v kumulaci dopravních, průmyslových, těžebních, energetických a technických struktur. Tyto vrstvy jsou nezbytné pro fungování území, ale současně vytvářejí bariéry, hluk, fragmentaci, tlak na zábory půdy, zhoršení prostupnosti a konflikty s obytnými a rekreačními funkcemi.

Největší kumulace je v prostoru Chomutov-Jirkov-Otvice-Spořice-Droužkovice, ve vrskmaňsko-máلكovském a březenském posttěžebním pásmu a v hrušovansko-vysočanském transformačním prostoru. V horských obcích je civilizační problém menší plošně, ale citlivější vizuálně: parkování, rekreační zázemí, I/7, glamping, objekty pro pastvu, přístřešky a OZE mohou mít výrazný dopad na krajinný ráz.

Do návrhové části je nutné převést zásadu: civilizační infrastruktura má být v krajině koncentrována, kompenzována a krajinářsky začleněna. Každý větší dopravní, energetický nebo výrobní záměr musí být hodnocen podle vody, ÚSES, prostupnosti, krajinného rázu, rekreace a dopadu na obytné prostředí.

6 PARTICIPACE S KLÍČOVÝMI AKTÉRY. OBYVATELI A UŽIVATELI ÚZEMÍ

Konzultace s klíčovými aktéry:

- Vedení obce a zastupitelé
- ČEZ
- Správci lesních a zemědělských pozemků
- Myslivecké sdružení
- Památkáři a ochránci přírody
- Aktivní občané a spolky

7 VYHODNOCENÍ ANALÝZY

Analýza potvrzuje, že ORP Chomutov nelze hodnotit jako homogenní území.

Pro návrhovou část jsou rozhodující čtyři typy krajiny:

- horská a pramenná krajina Krušných hor;
- pánevní zemědělská krajina;
- městská a příměstská krajina Chomutov-Jirkov; a
- posttěžební transformační krajina.

Každý typ vyžaduje jiné nástroje, ale všechny spojuje potřeba chránit vodní režim, prostupnost, ekologickou stabilitu, krajinný ráz a sídelní identitu.

Největší příležitostí území je **propojit transformační potenciál těžbou narušených ploch s modrozelenou infrastrukturou, rekreací, OZE, brownfieldy a obnovou prostupnosti**. Největším rizikem je opačný scénář:

další fragmentace krajiny dopravou, technikou, monofunkčními OZE, zástavbou bez sídelního okraje a rekultivacemi bez skutečné krajinné kvality.

Katalogové listy K01-K06 ukazují, že aktuálnost územních plánů má přímý dopad na závěry ÚSK. Tam, kde byly vydány nové ÚP nebo změny, se mění rozvojové plochy, limity, ÚSES, OZE, ASA a dopravní koridory. Proto je návrhová část postavena na jednotné kontrolní vrstvě PÚR-ZÚR-ÚAP-ÚP-ÚSES-zadání ÚSK.

Příležitosti a hrozby jsou v ORP Chomutov prostorově nerovnoměrné. Největší příležitostí je propojit vodní režim, ÚSES, rekultivace, brownfieldy a prostupnost do jedné návrhové kostry krajiny. Největší hrozbou je opačný scénář: další kumulace dopravních, energetických, těžebních, výrobních a rekreačních záměrů bez společné krajinářské logiky. Kritickými územími jsou zejména urbanizovaný pás Chomutov–Jirkov–Otvice–Spořice–Droužkovice, posttěžební prstenec Vrskmaň–Málkov–Vysoká Pec–Spořice–Černovice–Březno, zemědělská pánev Bílence–Hrušovany–Údlice–Nezabylice–Všestudy–Pesvice a horský pás Hora Svatého Šebestiána–Kalek–Křimov–Výsluní–Blatno–Boleboř–Místo.

8 VYMEZENÍ TEMATICKÝCH OKRUHŮ K ŘEŠENÍ V NÁVRHOVÉ ČÁSTI

Návrh řešení Územní studie krajiny ORP Chomutov bude formulován s cílem navrhnout optimální řešení a doporučení využitelná v rámci zpracování územně plánovací dokumentace, územně plánovacích podkladů a jiných oborových koncepcí a dokumentů v oblasti ochrany a tvorby krajiny a složek životního prostředí.

Návrh ÚSK ORP Chomutov bude zpracován v souladu se zadáním tohoto projektu. Budou stanoveny cílové vize krajiny a priority vývoje území, ve vazbě na ZÚR a s ohledem na stav území včetně typů krajiny, hodnot, rizik a limitů v území a požadavky obyvatel, při nastavení vhodné formy spolupráce s veřejností.

Bude provedeno vymezení krajinných okrsků na území ORP Chomutov, pro které budou definovány cílové vize krajiny a stanoveny zásady pro koncepci plánování krajiny a zásady pro rozhodování v území, stanoveny ochranné podmínky krajinného rázu a podmínky pro významné a emblematické znaky obrazu krajiny.

V návrhové části budou formulovány/stanoveny:

- **návrhy opatření v oblasti vodního režimu,**
 - dílní témata: opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, zvýšení retence v území a zlepšení protipovodňové ochrany území, vymezení odtokových oblastí, opatření ke zpomalení odtoku vody a zadržování vody, omezení dopadů bleskových záplav, principy a technické možnosti vedoucí ke zlepšení vsakování dešťových vod (obnovení stavu podzemních vod a snížení povrchového odtoku srážek, principy a zásady hospodaření s dešťovými vodami v území, vymezení oblastí ohrožených nedostatkem a kvalitou vody pro zásobování, návrh revitalizace vodních toků a údolních niv, vymezení údolní niv, návrh podmínek využití a ochrany říčních a potočních niv jako významného prvku stabilizujícího vodní režim v krajině, návrh území vhodných pro vznik nových vodních ploch.
- **návrhy opatření v oblasti obhospodařování půdy**
 - dílní témata: řešení protierozní ochrany, řešení problémů v oblasti znečištění a kontaminace, vyplavování humusu, splavování hnojiv, akumulace a odnos do vodních nádrží, změny velikosti půdních bloků, eliminace záboru zemědělské půdy, návrh protierozních opatření, návrh opatření pro pěstování plodin pro zhoršování stavu krajiny.
- **návrhy opatření v oblasti ekologické stability a biodiverzity,**
 - dílní témata: zvyšování koeficientu ekologické stability, opatření k udržení přirozených podmínek pro život vodních a mokřadních ekosystémů, vymezení lokalit vhodných pro výsadbu zeleně, alejí, návrh obnovy alejí, návrh úprav ÚSES, návrh doplnění interakčních prvků, návrh na vyhlášení přechodně chráněných ploch, VKP a památných stromů, včetně návrhu podmínek jejich ochrany, zpřesnění migračně významných území, dálkových migračních koridorů, návrh řešení střetů v místech omezení dálkových migračních koridorů a v problémových lokálních migračních místech a stanovení podmínek jejich ochrany, opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity, opatření pro omezení

fragmentace krajiny, vymezení ploch vyžadujících revitalizaci krajiny, vymezení území navrhovaných pro transformaci.

- **návrhy opatření v oblasti krajinného rázu**
 - dílní témata: návrh opatření na ochranu a rozvoj zjištěných hodnot (přírodních, historických, kulturních, estetických) a potenciálů, návrh zásad pro ochranu krajinného rázu, pro ochranu segmentů kulturní historické krajiny, pro regiony lidové architektury, pro ochranu sídla s cennou urbanistickou strukturou, návrh zásad pro zalesňování nelesních pozemků ve vztahu k diverzitě krajiny a ochraně krajinného rázu, návrh zásada pro umístování obnovitelných zdrojů energie, vymezení lokalit nevhodných pro umístování obnovitelných zdrojů energie.
- **návrh na způsobu využití území, optimalizaci hospodaření a využití krajiny**
 - dílní témata: revitalizace ploch brownfields, rekreace, cestovní ruch, sportovní využití, zlepšení sídleních propojení, zlepšení prostupnosti krajiny pro člověka, doplnění cestní sítě, obnova zaniklých cest, návaznost cyklotras, vyhodnocení potřeby budování dalších lesních cest, návrh řešení krajinných souvislostí s požadavky na urbanizaci území.

Návrh opatření bude vycházet mj. z těchto podkladů:

- Identifikovaných hlavních ohrožení, problémů a rizik uvedených v textové části Průzkumů a rozborů ÚSK ORP Chomutov;
- Identifikovaných problémů a rizik uvedených v příloze Katalog sídel pro obce na území ORP Chomutov;
- Identifikovaných hodnot;
- Územně plánovacích dokumentací obcí;
- Vybraných koncepčních materiálů se vztahem ke krajině a životnímu prostředí.

V rámci návrhové části ÚSK ORP Chomutov je předpokládána formulace těchto opatření:

- Opatření společná – opatření, jejichž uplatňování je třeba prosazovat na celém území ORP Chomutov (mají působnost na celé území ORP);

Opatření specifická – opatření, jejichž uplatňování je třeba prosazovat v konkrétních územích (např. v konkrétním krajinném okrsku, ve vybraných katastrech, v konkrétních plochách apod.).

9 VYMEZENÍ KRAJINNÝCH OKRSKŮ

Vymezení krajinných okrsků vychází z Územní studie krajiny ORP Chomutov zpracované v roce 2018. V rámci zpracování této studie bylo původní vymezení krajinných okrsků zpřesněno a upraveno s ohledem na nové podklady, zejména podklady zpracované pro navrhovanou CHKO Krušné hory. Současně byla provedena koordinace vymezení krajinných okrsků s Územní studií krajiny ORP Kadaň s cílem zajistit kontinuitu a metodickou jednotnost vymezení krajinných struktur v širších územních souvislostech. Přestože došlo k dílčím úpravám hranic jednotlivých okrsků, jejich celkový počet zůstal zachován. Upravené vymezení tak lépe reflektuje aktuální poznatky o charakteru krajiny, jejich hodnotách a prostorových vazbách.

Vymezení okrsků zpřesňuje a upravuje vymezení krajinných celků vymezených Zásadami územního rozvoje Ústeckého Kraje (Úplné znění po vydání 1., 2., 3., 4., 5., 7., 8. a 6. aktualizace, březen 2026).

Obec	Krajinný okrsek
Bílence	KO 016 Pánevň hřbet Západ
	KO 017 Údolí Chomutovky
	KO 018 Pánevň hřbet Východ
Blatno	KO 04 Náhorní plošina Klaek
	KO 07 Bezručovo údolí
	KO 08 Krušnohorský masiv
Boleboř	KO 04 Náhorní plošina Kalek
	KO 08 Krušnohorský masiv
Březno	KO 09 Povrchová těžba Západ
	KO 015 Nechranická přehrada
	KO 016 Pánevň hřbet Západ
Černovice	KO 05 Místo
	KO 09 Povrchová těžba Západ
	KO 010 Městská aglomerace - západ
	KO 016 Pánevň hřbet Západ
Droužkovice	KO 016 Pánevň hřbet Západ
	KO 017 Údolí Chomutovky
Hora Svatého Šebestiána	KO 02 Náhorní plošina Hora sv. Šebestiána
	KO 03 Rašeliniště
Hrušovany	KO 016 Pánevň hřbet Západ
Chomutov	KO 05 Místo
	KO 07 Bezručovo údolí
	KO 08 Krušnohorský masiv
	KO 011 Městská aglomerace – střed
	KO 012 Městské průmyslové plochy
	KO 013 Městská aglomerace – jih
Jirkov	KO 06 Krušnohorský masiv
	KO 011 Městská aglomerace – střed
	KO 014 Městská aglomerace Východ
	KO 018 Pánevň hřbet
Kalek	KO 03 Rašeliniště
	KO 04 Náhorní plošina Kalek
Křimov	KO 02 Náhorní plošina Hora sv. Šebestiána
	KO 05 Místo

Obec	Krajinný okrsek
	KO 06 Náhorní plošina Křimov
	KO 09 Povrchová těžba - západ
Místo	KO 05 Místo
	KO 09 Povrchová těžba – západ
	KO 010 Městská aglomerace -západ
Nezabylice	KO 016 Pánevň hřbet - západ
	KO 017 Údolí Chomutovky
Otvice	KO 013 Městská aglomerace – jih
	KO 018 Pánevň hřbet – východ
Pesvice	KO 018 Pánevň hřbet – východ
Spořice	KO 09 Povrchová těžba – západ
	KO 010 Městská aglomerace – západ
	KO 011 Městská aglomerace – střed
	KO 013 Městská aglomerace – jih
	KO 016 Pánevň hřbet – západ
	KO 017 Údolí Chomutovky
Strupčice	KO 018 Pánevň hřbet – východ
	KO 019 Povrchová těžba – východ
Údlice	KO 013 Městská aglomerace – jih
	KO 017 Údolí Chomutovky
	KO 018 Pánevň hřbet – východ
Vrskmaň	KO 018 Pánevň hřbet – východ
	KO 019 Povrchová těžba - východ
Všehrdy	KO 016 Pánevň hřbet – západ
	KO 017 Údolí Chomutovky
Všestudy	KO 016 Pánevň hřbet – západ
	KO 017 Údolí Chomutovky
Vysoká Pec	KO 08 Krušnohorský masiv
	KO 014 Městská aglomerace – východ
	KO 018 Pánevň hřbet – východ
	KO 019 Povrchová těžba Východ
Výsluní	KO 01 Náhorní plošina Výsluní
	KO 03 Rašeliniště
	KO 05 Místo

Tabulka 13: Krajinné okrsky dle obcí

Charakteristika krajinných okrsků dle ÚSK ORP Chomutov (2018)

Krajinný okrsek KO 01 Náhorní plošina Výsluní

Specifický prostor náhorní plošiny položený do široké terasy ve svazích Krušných hor, která je oddělena rovnoměrným srázem podél zlomu na severní straně mezi Komářím a Novoveským vrchem a zářezem údolí Prunéřovského potoka. Těžištěm prostoru je původně královské horní město Výsluní s charakteristickým uspořádáním stavebních objektů. Krajina je utvářena mozaikou lesů a dnes převážně zatravněných ploch, do níž jsou zasazena drobná sídla. Území vymezují zřetelné převážně zalesněné horizonty.

Krajinný okrsek KO 02 Náhorní plošina Hora sv. Šebestiána

Hora Sv. Šebestiána – typický prostor náhorní krušnohorské planiny na okraji prudkých srázů se sídly Výsluní, Hora Sv. Šebestiána a zaniklých Merhartic, zahrnující odlesněné enklávy v okolí sídel s charakteristickými bloky pastvin a prostory místy stále rozčleněných fragmenty zelení porostlých mezí. Prostorem prochází výrazná osa nadzemního elektrického vedení. Hora Sv. Šebestiána si dosud zachovala svůj charakter spojený s důlní činností. Cílovou kvalitou je zachování reliéfu sídla obce Hora Sv. Šebestiány na krajinném horizontu včetně zachování původních stop veřejné infrastruktury. Obchvat obce bude vypuštěn, nahrazen průtahem, větrné elektrárny jsou akceptovány v současném rozsahu. Jejich význam pro cílovou kvalitu krajiny se propisuje spíše do sousedních krajinných okrsků. Původní kostel byl přirozenou dominantou obce. Jeho náhrada alternativní stavbou je s cílovou kvalitou krajiny slučitelná.

Krajinný okrsek KO 03 Rašeliniště

Neurbanizovaný prostor náhorní plošiny

Rašeliniště pod Jelení horou a Vrchem – převážně zalesněný specifický prostor výrazné zvlněné náhorní plošiny s četnými rašeliništi vrchovištního typu s charakteristickými porosty místy významně narušené nevhodnými lesnickými zásahy jakými je odvodnění, výsadba nepůvodních dřevin. Charakteristická jsou četná prameniště a akumulace vod v mokřadním prostředí.

Krajinný okrsek KO 04 Náhorní plošina Kalek

Kalek – převážně zalesněný svažité prostor zaujímající prostory Rudolické hornatiny s typickými odlesněnými enklávami několika sídel položených k hranici ČR, charakteristické imisně narušené místy značně podmáčené porosty převážně smrku s vtroušenými bučinami. Enklávy v okolí sídel tvoří trvale zatravněné pastviny a louky, pro sídla je charakteristická rozvolněná zástavba lesních lánových vsí, uspořádaná podél páteřní komunikace, na území správního obvodu je sídlo Kalek, položené k soutoku Načetického a Bílého potoka.

Kalek - lesy pod Jelením vrchem – horské místy podmáčené lesní komplexy v okolí Jeleního vrchu, Telčského údolí, Kamenné hůrky, Kladiváku a Čihadla.

Krajinný okrsek KO 05 Místo

Místo – hluboký členitý asymetrický zářez údolí Lužničky na okraji Krušných hor s několika sídly položenými do závěrů drobných přítoků v údolí. Charakteristická je mozaika odlesněných ploch v okolí sídel, jež je ohraničená lesními porosty ve svazích. Území dominuje zřícenina hradu Hasištejn.

Krajinný okrsek KO 06 Náhorní plošina Křimov

Křimov – specifický prostor Krušných hor s tvořený mozaikou lesů, polí a luk s drobnými sídly poleženými do závěrů údolí. Územím prochází hlavní osa komunikace spojující Chomutovsko s NSR. Pro území je charakteristické nepravidelné rozmístění sídel, v jejichž okolí je odlesněná enkláva vymezená lesními porosty, v území se zachovala řada mezí a kamenných snosů, remízků, jež stále místy zobrazují charakter původní plužiny

Krajinný okrsek KO 07 Bezručovo údolí

Bezručovo údolí – převážně zalesněný charakteristický prostor Bezručova hluboce zaříznutých údolí vytvořených Chomutovkou a Kameničkou, jehož charakteristickým znakem je převažující přirozená

a přírodě blízká skladba lesních porostů (rozsáhlé bučiny, suťové lesy) na svazích hlubokého údolního zářezu. Charakteristické jsou zde rašeliniště a mokřady v okrajích navazujících na náhorní polohy a četné skalky a skalní výchozy ve svazích.

Krajinný okrsek KO 08 Krušnohorský masiv

Boleboř – Blatno – charakteristický svažité prostor v okraji Krušných hor nad Jirkovem, pro nějž jsou charakteristické paralelně uspořádaná krátká převážně zalesněná údolí s četnými odlesněnými enklávami sídel v jejich rozevřených závěrech. Typické jsou lesní komplexy zaujímající vrcholové partie, hřbety rozdělující jednotlivá údolí, zatrávněné prostory, četné fragmenty mezí a kamenných snosů porostlých vzrostlou zelení, drobná mozaika polí, luk a pastvin. Specifickým prvkem v území jsou četné skalní útvary zejména ve vrcholových partiích kopců a hřbetů, zříceniny několika hradů. V území je řada charakteristických vyhlídkových míst do krajiny Chomutovska a k Českému středohoří.

Krajinný okrsek KO 09 Povrchová těžba - západ

Povrchový lom Libouš – prostor antropogenně změněné a doposud nestabilizované krajiny hnědouhelného lomu.

Krajinný okrsek KO 010 Městská aglomerace - západ

Černovice – prostor na úpatí Krušných hor v závěru Březenské pánve uspořádaný podél výrazné osy dané zvedajícím se masivem Krušných hor omezený na jižní straně okrajem povrchového lomu Libouš. Charakteristický je mírně zvlněný reliéf závěru pánve přecházející do navazující vrchoviny, uspořádání sídel podél základní osy území dané úpatím hor, významně přeměněná krajina v návaznosti na těžbu uhlí.

Krajinný okrsek KO 011 Městská aglomerace - střed

Chomutov – spojitě zastavěné území měst Chomutov a Jirkov s charakteristickými prostory s převážně obytnou zástavbou, veřejnými prostory, komunikacemi a nákupními centry, s dochovaným prostorem historického centra s charakteristickými dominantami.

Krajinný okrsek KO 012 Městské průmyslové plochy

Chomutov Průmyslová zóna – zastavěný prostor navazující na městskou sídelní strukturu, neuspořádaná zástavba s chaotickým využitím původních ploch průmyslové výroby (VTŽ).

Krajinný okrsek KO 013 Městská aglomerace - jih

Zatopené lomy – charakteristický prostor na okraji Chomutova se zatopenými lomy, lady, loukami a dobře patrným antropogenním ovlivněním.

Krajinný okrsek KO 014 Městská aglomerace - východ

Jirkov – zastavěný, kontrastní a poměrně specifický prostor města Jirkov na úpatí Krušných hor, jež bylo v minulosti značně přestavěno s dominující zástavbou vícepodlažních domů. Na úpatí Krušných hor zde vznikly říční náplavové kužely a haldy a říční terasy podél Bíliny, jež ovlivňují charakter krajiny města a příměstí. Specifické je dochovaný fragment historického jádra města s měšťanskými domy.

Vysoká Pec – velmi specifické místo mezi Červeným Hrádkem a hranicí ORP na úpatí Krušných hor utvářené charakteristickými náplavovými kužely a terasami řeky Bíliny. Území je místy přeměněné antropogenními vary, výrazně je zde ovlivněn vodní režim Bíliny, která je vedena v kanále a dále je zatrubněna, její přítoky jsou svedeny do tohoto kanálu. Pro území je charakteristická jihovýchodním směrem ukloněná, poměrně rovinná krajina utvářená zemědělskými pravidelnými bloky orné, členitými okraji lesních komplexů. Zastavěné prostory se vyznačují různorodou zástavbou v nejednotném uspořádání. Výraznou dominantou je zámek Červený Hrádek s areálem parku.

Krajinný okrsek KO 015 Nechranická přehrada

Nechranice – území na jižním okraji správního obvodu související s údolím Ohře v okolí Nechranické nádrže, zahrnující prostor nádrže samotné a zbývající prostory údolí s několika specifickými sídly položenými do prostoru údolí podél osy řeky. Ohře zde tvoří významnou přírodní osu se širokou nivou, tok je lemován břehovými porosty, místy loukami a místy ornou. Charakteristické jsou sady i vinice.

Krajinný okrsek KO 016 Pánevní hřbet - západ

Březno – území části Březenské pánve charakteristické prostorem široce rozevřeného údolí říčky Hutné s typickými rovinnými prostory orné v jeho okrajích a sídly uspořádanými podél přírodní osy dané říčkou. Pro území jsou typické rozsáhlé pravidelné bloky orné, zeleň je zde soustředěná do sídel a údolního zářezu Hutné a jejich drobných a krátkých přítoků.

Krajinný okrsek KO 017 Údolí Chomutovky

Údlice – dochovaný venkovský prostor mezi výrazně antropogenně ovlivněnými místy reprezentovaný především zemědělskou krajinou s charakteristickými, v současné době rozsáhlými bloky orné s poměrně zachovalými venkovskými sídly s četnými památkami a významnými historickými objekty. Charakteristickým znakem je zářez Chomutovky utvářející základní osu území, již je podřízeno uspořádání sídel. Chomutovku doprovází pás břehových porostů vytvářejících významný přírodní segment v krajině.

Krajinný okrsek KO 018 Pánevní hřbet - východ

Otvice – prostor položený podél základní územní osy SV – JZ, do mělkého údolí Otvického potoka na okraji urbanizovaného prostoru Chomutov – Jirkov na okraji Jirkovské pánve. Charakteristickým znakem jsou zde jednak prostory s rybníky a nádržemi, ale také fragment typické historicky uspořádané krajiny, která i přes řadu změn, zachovává venkovský charakter. Typické jsou zde jedna soustavy s rybníky, mozaika zatravněných a zorněných bloků, drobné lesíky. V ose území je vedena hlavní komunikace E442/13 a též železniční koridor. V území se kromě rybníků nachází zatopené lomy a též skanzen místního venkovského prostředí a zoopark v bývalém Šichtově dole.

Všestudy – poměrně rovinný prostor Jirkovské pánve s drobnými sníženinami mezi Chomutovem, Mostem a Havraní. Charakteristická je otevřená a původně rozsáhlá zemědělská krajina tvořená mozaikou rozsáhlých bloků orné s četnými venkovskými sídly se zemědělskými v charakteristickém uspořádání. Prostor omezuje okraj zastavěných území Chomutova a Jirkova, dále okraje hnědouhelného lomu Vršany. Specifickým prvkem v krajině je rekultivovaná výsypka u Strupčic, ale též řada antropogenních vlivů měnících krajinu, zejména v návaznosti na sousední hnědouhelný

lom. Pro sídla je charakteristický kontrast s krajinou, neboť tvoří uzavřené prostory často s absencí přirozeného provázání s krajinou. Charakteristická jsou zde široce rozevřená údolí drobných potoků, drobné porcelanitové suky.

Krajinný okrsek KO 019 Povrchová těžba - východ

Povrchový lom Vršany - prostor antropogenně změněné a doposud nestabilizované krajiny hnědouhelného lomu.

Pro vymezené krajinné okrsky budou v rámci zpracování územní studie krajiny aktualizovány cílové kvality krajiny tak, aby odpovídaly aktuálním poznatkům o území, novým podkladům a změněným podmínkám jeho využívání a ochrany. Aktualizované cílové kvality budou reflektovat současný charakter krajiny, její hodnoty, limity a předpokládaný vývoj území.